

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА РАД,
ЗАПОШЉАВАЊЕ, БОРАЧКА И СОЦИЈАЛНА
ПИТАЊА

ИНСПЕКТОРАТ ЗА РАД

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
Инспектората за рад
за 2017. годину

Београд, 2018. година

СА Д Р Ж А Ј

1. У в о д	1
1.1. Надлежност инспекције рада	1
1.2. Стратешки циљеви	1
1.3. И з в е ш т а ј	2
1.4. Организациона структура	2
Инспектората за рад	2
1.5. Квалификациона структура државних службеника	2
1.6. Органиграм	4
Инспектората за рад	4
1.7. Укупни ефекти извршених инспекцијских надзора у 2017. години у области радних односа и безбедности и здравља на раду	6
2. Општи показатељи рада инспекције рада	8
у области радних односа	8
2.1. Инспекцијски надзори по службеној дужности	8
2.1.1. Потпуни и делимични (редовни и ванредни) инспекцијски надзори	8
2.1.2. Појачани инспекцијски надзори	11
2.1.3. Инспекцијски надзори по захтеву странке	12
2.1.4. Захтеви којима су странке тражиле предузимање мера у циљу остваривања права код послодаваца	12
2.1.5. Одлагање од извршења решења отказа уговора о раду	13
2.1.6. Поступак извршења решења инспектора рада по члану 271. Закона о раду	14
2.1.7. Контролни надзори	15
2.1.8. Ш т р а ј к	15
2.1.9. Анализа начина решавања првостепених органа за вођење прекршајног поступка по поднетим захтевима за покретање прекршајног поступка у 2017. години	16
2.2. Предузете мере у вршењу надзора у области радних односа у одељењима и одсецима инспекције рада	18
по управним окрузима и Граду Београду	18
2.2.1. Приказ активности Одељења за другостепени управни поступак у области радних односа и безбедности и здравља на раду	19
2.2.2. Предузете мере у Одељењу за другостепени управни поступак у области радних односа и безбедности и здравља на раду	21
2.2.3. Сива економија са становишта инспекцијског надзора - рад „на црно“	21
2.2.4. Облици дискриминације	23
2.2.5. Забрана дечјег рада	24
2.3. Контрола примене Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму	26
2.4. Контрола примене Закона о спречавању злостављања на раду	26
2.5. Контрола примене Закона о волонтирању	27
2.6. Контрола примене Закона о равноправности полова	27

2.7. Надзор над применом Закона о заштити узбуњивача	28
2.8. Закон о инспекцијском надзору	29
(нерегистровани субјекти, контролне листе, службене саветодавне посете, притужбе на рад инспектора)	29
3. Општи показатељи стања у области безбедности и здравља на раду,	33
а на основу извршених инспекцијских надзора у 2017. години	33
3.1. Примена института	33
Закона о безбедности и здрављу на раду	33
3.1.1. Нормативно уређење у области безбедности и здравља на раду	33
3.1.2. Акт о процени ризика (квалитет, налагање измена)	35
3.1.3. Организовање послова за безбедност и здравље на раду	36
3.1.4. Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад	37
3.1.5. Радна места са повећаним ризиком	38
3.1.6. Коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду,	39
опреме за рад и опасних материја	39
3.1.7. Преглед и провера опреме за рад	40
и испитивање услова радне околине	40
3.2. Повреде на раду	41
3.2.1. Анализа смртних повреда на раду,	43
које су се догодиле током 2017. године	43
3.2.2. Анализа смртних повреда на раду, тешких повреда на раду са смртним	
исходом и тешких повреда на раду и лаких повреда, према делатности,	
узроку, извору повређивања, старосним групама, степену стручне спреме,	
радно-правном статусу страдалог, делу тела, полу, данима у недељи, сменама	
у којима су задобили повреду	44
Тешке повреде на раду у 2017. години по делатностима	51
Лаке повреде на раду	52
3.2.5. Најчешћи узроци повреда на раду	53
3.2.6. Пријављивање повреда на раду и професионалних обољења	54
3.2.7. Предлог активности за спречавање повреда на раду	55
и професионалних обољења	55
3.3. Извештај о обиму и ефектима инспекцијског надзора	56
у области безбедности и здравља на раду	56
3.4. Приказ рада Одељења за студијско-аналитичке послове и надзор	57
4. Интегрисани надзори	62
5. Појачани инспекцијски надзори	64
у области радних односа и безбедности и здравља на раду	64
5.1. Појачани инспекцијски надзори у различитим делатностима на	
територији Републике Србије	65
Појачани инспекцијски надзори на градилиштима на целој територији	
Републике Србије	67
6. Остале најважније активности Инспектората за рад	109
7. Предлози мера за побољшање стања у области рада са аспекта инспекцијског	
надзора	121
8. Преглед легислативе	124

1. У в о д

1.1. Надлежност инспекције рада

ИНСПЕКТОРАТ ЗА РАД, као орган управе у саставу Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, обавља послове инспекцијског надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду над применом Закона о раду, Закона о безбедности и здрављу на раду, Закона о инспекцијском надзору, Закона о штрајку, Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму, Закона о спречавању злостављања на раду, Закона о привредним друштвима, Закона о волонтирању, Закона о равноправности полова, Закона о заштити узбуњивача, Закон о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити, других закона, колективних уговора, општих аката и уговора о раду којима се уређују права, обавезе и одговорности запослених и послодаваца.

Поред надзора над применом закона, инспекција рада врши надзор и над применом других прописа о мерама и нормативима безбедности и здравља на раду, техничким мерама које се односе на безбедност и здравље на раду, стандарда и опште признатих мера у делу којим се уређују питања из области безбедности и здравља на раду.

1.2. Стратешки циљеви

Стратешки циљеви Инспектората за рад су превасходно усмерени на:

- Смањивање броја повреда на раду и професионалних обољења путем минимизирања ризика везаних за радна места у складу са законима и праксом, сузбијање рада „на црно“ и смањење броја повреда радно-правних института из области радних односа утврђених законом, колективним уговором и уговором о раду;

- Промоција развоја националне културе превенције у области безбедности и здравља на раду и области радних односа (подизање свести и информисање јавности), са посебним освртом на сектор малих и средњих предузећа и високоризичне секторе (грађевинарство, хемијска индустрија, пољопривреда и сл.);

- Утврђивање приоритета у решавању проблематике везане за област безбедности и здравља на раду и област радних односа за категорије посебно осетљивих група запослених – питања везана за женску радну снагу (материнска заштита – труднице и породиле), дечји рад, рад особа са инвалидитетом, старији запослени, страни радници итд;

- Успостављање и изградња модерног система инспекције рада прилагођеног ЕУ стандардима и то кроз модернизацију рада инспекције рада.

1.3. Извештај

Инспекторат за рад сачињава годишњи Извештај о раду, у складу са обавезом која проистиче из Конвенција број 81 МОР-а о инспекцији рада у индустрији и трговини, и Конвенције МОР-а бр. 129 о инспекцији рада у пољопривреди.

Извештај је састављен на основу прикупљених података о раду 25 унутрашњих организационих јединица по управним окрузима- изван седишта Министарства и ужих унутрашњих јединица у седишту Министарства.

Извештај се односи на све делатности у којима запослени раде, осим специфичних делатности које су обухваћене другим прописима, као што су специфични послови војске у ратним условима, полиције за време интервенције или цивилне заштите за време хитних интервенција и рударства, у делу безбедности и здравља на раду.

1.4. Организациона структура Инспектората за рад

У Инспекторату за рад образоване су уже унутрашње јединице и то:

а) у седишту Министарства:

- Одељење за другостепени управни поступак у области радних односа и безбедности и здравља на раду;
- Одељење за студијско- аналитичке послове и надзор
- I Одељење инспекције рада у Граду Београду
- II Одељење инспекције рада у Граду Београду;

б) изван седишта Министарства:

- **11 одељења и 14 одсека инспекције рада** - смештени у окружним подручним јединицама у управним окрузима.

Инспекторат за рад у свом саставу има укупно **25 одвојених одељења и одсека инспекције рада у управним окрузима, 2 одељења инспекције рада у Граду Београду, као и два одељења у седишту Инспектората за рад.** У Инспекторату за рад Републике Србије у 2017. години укупно је **263 запослена и 2 постављена лица** (директор и помоћник директора), од чега **247 инспектора рада** – правника и инжењера различитих техничких струка.

1.5. Квалификациона структура државних службеника

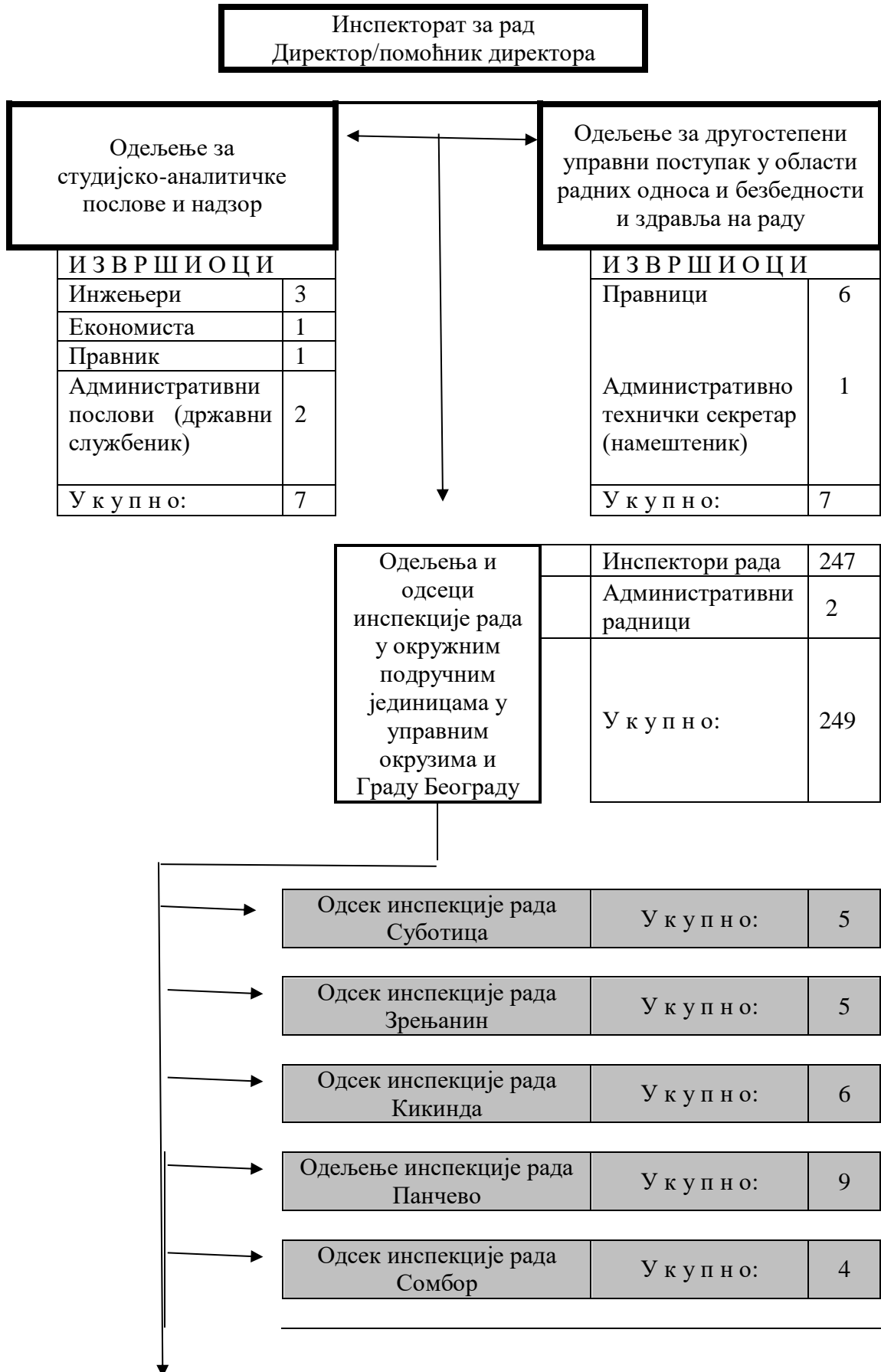
У Инспекторату за рад Републике Србије је укупно **265 запослених** (од укупно 282 систематизована радна места) и то:

- 2 државна службеника на положају,
- 260 државних службеника, од чега:
 - **247 инспектора рада (правници и инжењери различитих техничких струка),**
 - **11 државних службеника у седишту Инспектората за рад и**
 - **2 извршиоца на административним пословима,**
- 3 намештеника – административно – технички секретари.

Образовна структура запослених у Инспекторату за рад је следећа:

- **131 државни службеник – дипломирани правници;**
- **116 државних службеника – инжењери различитих техничких струка:**
 - 38 дипломирана инжењера заштите на раду,
 - 20 дипломираних машинских инжењера,
 - 7 дипломираних инжењера технологије,
 - 7 дипломираних инжењера електротехнике,
 - 10 дипломираних инжењера пољопривреде,
 - 6 дипломираних инжењера металургије
 - 6 дипломираних инжењера грађевине,
 - 7 дипломираних инжењера организације рада,
 - 3 дипломирана инжењера архитектуре,
 - 3 дипломирана инжењера шумарства,
 - 3 дипломирана инжењера заштите животне средине,
 - 2 дипломирани инжењер геологије,
 - 2 дипломирана саобраћајна инжењера
 - 1 дипломирани хемичар,
 - 1 дипломирани инжењер за менаџмент и
- **4 државна службеника – дипломирани економисти;**
- **1 државни службеник - професор механике и механичке технологије**
- **1 државни службеник - професор разредне наставе**
- **1 државни службеник - професор одбране и заштите**
- **1 државни службеник – војни инжењер машинства**
- **1 државни службеник –дипломирани текстилни инжењер**
- **1 државни службеник –дипломирани инжењер заштите од пожара**
- **1 државни службеник –професор машинства**
 - 2 државна службеника – референт (извршилац са средњом стручном спремом)
 - 3 намештеника – административно-технички секретари.

1.6 Органиграм Инспектората за рад

→	Одељење инспекције рада Нови Сад	У к у п н о:	14
→	Одељење инспекције рада Сремска Митровица	У к у п н о:	9
→	Одељење инспекције рада Шабац	У к у п н о:	10
→	Одељење инспекције рада Ваљево	У к у п н о:	9
→	Одељење инспекције рада Смедерево	У к у п н о:	8
→	Одсек инспекције рада Пожаревац	У к у п н о:	5
→	Одељење инспекције рада Крагујевац	У к у п н о:	10
→	Одсек инспекције рада Јагодина	У к у п н о:	5
→	Одсек инспекције рада Бор	У к у п н о:	5
→	Одсек инспекције рада Зајечар	У к у п н о:	5
→	Одељење инспекције рада Ужице	У к у п н о:	14
→	Одсек инспекције рада Чачак	У к у п н о:	6
→	Одељење инспекције рада Краљево	У к у п н о:	12
→	Одељење инспекције рада Крушевац	У к у п н о:	8
→	Одељење инспекције рада Ниш	У к у п н о:	20+1
→	Одсек инспекције рада Прокупље	У к у п н о:	5

→	Одсек инспекције рада Пирот	У к у п н о:	6
→	Одсек инспекције рада Лесковац	У к у п н о:	7
→	Одсек инспекције рада Врање	У к у п н о:	6
→	Прво одељење инспекције рада Београд	У к у п н о:	25+1
→	Друго одељење инспекције рада Београд	У к у п н о:	26
→	Група инспекције рада Косовска Митровица	У к у п н о:	4

Органиграм је приказан према важећем Правилнику о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (попуњена радна места).

1.7. Укупни ефекти извршених инспекцијских надзора у 2017. години у области радних односа и безбедности и здравља на раду

Инспектори рада на територији целе Републике Србије вршили су инспекцијске надзоре по службеној дужности, по захтевима странака, појачане ванредне инспекцијске надзоре, а деловали су и превентивно.

Да би ефекти на сузбијању рада "на црно" били што већи, Инспекторат за рад је реализовао и ванредне инспекцијске надзоре у одређеној делатности и на одређеној територији, како у току редовног радног времена, тако и ноћу и у дане викенда, често по принципу "ротације" инспектора.

У периоду од 01. јануара до 31. децембра 2017. године инспектори рада су:

- извршили **укупно 53.424 инспекцијских надзора** у области радних односа и безбедности и здравља на раду, код регистрованих и нерегистрованих субјеката, при чему су извршили **52.655 надзора код регистрованих субјеката (28.087 надзора у области радних односа, 14.102 надзора у области безбедности и здравља на раду и 10.466 интегрисаних инспекцијских надзора, којима су истовремено обухваћене и област радних односа и област безбедности и здравља на раду), као и 769 надзора, којима су обухваћени нерегистровани субјекти;**

- затекли укупно **22.411** лица на фактичком раду (рад "на црно") код регистрованих и нерегистрованих субјеката (21.228 лица на раду „на црно“ код регистрованих и 1183 лица код нерегистрованих субјеката), што је за **15% више него у истом периоду 2016. године**, када је на раду "на црно" затечено 19.472 лица и што је за **37 % више него у истом периоду 2015. године**, када је на раду "на црно" затечено 16.408 лица;
- након предузетих мера инспектора рада, послодавци су засновали радни однос са **21.171** лицем (са **94%** од укупног броја лица затечених на раду „на црно“), **што је за 20% више него у истом периоду 2016. године**, када су након надзора инспектора рада, послодавци засновали радни однос са **17.589** лица и што је за **73 % више него у истом периоду 2015. године**, када су после надзора инспектора рада, послодавци засновали радни однос са **12.250** лица;
- донели укупно **10.832** решења о налагању отклањања утврђених неправилности у области радних односа и безбедности и здравља на раду и то **5570** решења из области безбедности и здравља на раду (**2987** решења приликом надзора само у области безбедности и здравља на раду и **2583** решења приликом интегрисаних надзора) и **5262** решења из области радних односа (**3972** решења приликом надзора само у области радних односа и **1290** решења приликом интегрисаних надзора) ;
- донели **529** решења о забрани рада на месту рада, због опасне појаве која може да угрози безбедност и здравље запослених (**333** решења приликом надзора само у области безбедности и здравља на раду и **196** решења приликом интегрисаних надзора);
- донели **769** решења о забрани обављања делатности нерегистрованим субјектима док се не упишу у одговарајући регистар;
- поднели **3.637** захтева за покретање прекршајног поступка у области радних односа и безбедности и здравља на раду;
- због прекршаја за које је утврђена новчана казна у фиксном износу, издат је **631** прекршајни налог;
- поднели **38** кривичних пријава;
- извршили **919** инспекцијских надзора поводом пријављених повреда на раду и то **23** инспекцијска надзора поводом смртних повреда на раду, **16** инспекцијских надзора поводом тешких повреда на раду са смртним исходом, **14** инспекцијских надзора поводом колективних повреда на раду, **817** инспекцијских надзора поводом тешких повреда на раду и **49** инспекцијских надзора поводом лакших повреда на раду; инспектори рада су у **2017. години** укупно извршили 39 инспекцијских надзора поводом смртних и тешких повреда на раду са смртним исходом, те је у 2017.године број лица, која су изгубила живот услед повреда на

раду смањен за 8 % у односу на 2016. годину, када су извршена укупно 42 надзора поводом смртних и тешких повреда на раду са смртним исходом; **смањен је и број надзора поводом колективних повреда на раду и то за 30% у 2017.години**, у односу на 2016.годину, јер је у 2017.години извршено 14 инспекцијских надзора поводом колективних повреда на раду, а у 2016. години је извршено 20 надзора поводом колективних повреда на раду;

- утврдили **769 нерегистрованих субјеката**, при чему је код истих, поред физичког лица које врши нерегистрованоу делатност **затечено још и 414 радно ангажованих лица - лица на раду "на црно"**;
- одмах након инспекцијског надзора **452** нерегистрована субјектасу се уписала у регистар Агенције за привредне регистре, а **45 физичких лица је изјавило да не желе да се региструју и прекинули су даљи нерегистровани рад**;
- **на основу захтева за покретање прекршајног поступка** које су подносили инспектори рада, послодавци су кажњени новчаним казнама у укупном износу од **231.584.100,00 динара**,
- **основу издатих прекршајних налога у Буџет Републике Србије је уплаћено 13.020.530,00 динара.**

2. Општи показатељи рада инспекције рада у области радних односа

2.1. Инспекцијски надзори по службеној дужности

У складу са Планом рада Инспектората за рад за 2017. годину и сходно постављеним задацима, приоритетне активности у области радних односа односиле су се на:

- континуирано сузбијање рада „на црно“, а посебно у делатностима и регионима у којима је исти и најзаступљенији,
- организовање кампања - интензивних инспекцијских надзора у појединим делатностима ради контроле примене изабраних радно-правних института,
- што ефикаснији рад по представкама, нарочито у погледу остваривања права осетљивих категорија запослених (материнска заштита – труднице и породиље, инвалиди, лица млађа од 18 година),
- сарадња са социјалним партнерима.

2.1.1. Потпуни и делимични (редовни и ванредни) инспекцијски надзори

Контролама инспекције рада у току 2017. године сви радно-правни институти били су обухваћени потпуним надзорима, почев од нормативне уређености радних односа (општих аката и уговора о раду) до примене одредби Закона о раду, општих аката и уговора о раду у конкретним случајевима везано за остваривање права запослених.

На основу извршених потпуних инспекцијских надзора код регистрованих послодаваца, може се констатовати да су права, обавезе и одговорности запослених и послодаваца регулисани или колективним уговорима код послодаваца или правилницима о раду. Код већине контролисаних послодаваца уговори о раду у великом броју не садрже све елементе из члана 33. Закона о раду. У таквим случајевима инспектори рада доносили су решења, у смислу члана 269. Закона о раду, којима су налагали послодавцу отклањање утврђених неправилности, а ретки су случајеви да су поднети захтеви судији за прекршаје због непоступања по донетим решењима.

Потпуним надзорима, као и током других инспекцијских надзора, утврђено је да један број послодаваца, нема донет Правилник о организацији и систематизацији послова, а и у ситуацији када је Правилник донет, истим није предвиђена врста посла, као и врста и степен стручне спреме. У таквим случајевима, инспектори рада доносили су решења којима су налагали послодавцима отклањање утврђених неправилности.

У оквиру превентивних мера, инспектори рада су доносили указивања послодавцу, а ради предузимања одговарајућих мера како би се усагласила акта послодавца са позитивним законским прописима у области радних односа или безбедности и здравља на раду. Понекад је ова мера од изузетног значаја, а њена примена зависи од способности и вештине инспектора рада да добро процени ситуацију и делује на најефикаснији начин.

Послодавци су током инспекцијских надзора били углавном кооперативни и прихватили су објашњења законских и других прописа из области радних односа, која су давали инспектори рада, а утврђене неправилности су отклањане у остављеним роковима.

Приликом вршења инспекцијских надзора, инспектори рада позивали су и представнике запослених да присуствују надзорима, те тражили од њих да се изјасне о поштовању права запослених из радног односа и безбедности и здравља на раду од стране послодавца, као и да се изјасне о томе да ли послодавац поштује одредбе Закона о раду, које утврђују право синдикатима да им се обезбеде техничко-просторни услови за рад, као и приступ подацима и информацијама неопходним за обављање синдикалних активности у складу са закљученим колективним уговором. Стање утврђено том приликом се може окарактерисати као добро.

Најчешће непоступање послодаваца по одредбама Закона о раду огледало се у непоштовању одредбе да се зарада запосленима исплаћује најмање једном месечно како је прописано одредбом чл.110. Закона о раду, као и у недостављању обрачуна зарада запосленима за месеце за које нису извршене исплате зарада, односно накнаде зарада, заједно са обавештењем да исплата зараде, односно накнаде зараде није извршена, уз навођење разлога за неизвршену исплату.

У случајевима када је инспекцијским надзором утврђено да послодавац не уплаћује порезе и доприносе на обавезно пензијско и инвалидско осигурање, здравствено осигурање и осигурање за случај незапослености до 30. у текућем месецу за претходни месец, а што је у обавези да учини сагласно одредби члана 51. Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање, о овој чињеници су инспектори рада обавештавали Пореску управу која је надлежна да врши надзор над применом наведеног Закона (сагласно одредби члана 69. истог).

Такође, код великог броја контролисаних послодаваца констатовано је да није утврђен распоред радног времена у оквиру радне недеље у смислу одредбе члана 55. став 2. Закона о раду, нити је утврђено када запослени има право на одмор у току дневног рада у складу са одредбом чл. 64. Закона, и тада су инспектори рада решењем налагали отклањање утврђене неправилности.

Код контролисаних послодаваца утврђено је да се углавном не поштује одредба чл. 75. ст. 2. Закона о раду која се односе на обавезу послодавца да запосленом достави решење о коришћењу годишњег одмора најкасније у року од 15 дана пре датума одређеног за почетак коришћења годишњег одмора, већ се наведена решења доносе често и након што запослени отпочне са коришћењем истог. Након инспекцијских надзора, послодавци су у кратком року отклањали утврђену неправилност и достављали одговарајуће решење запосленима који су започели коришћење годишњег одмора.

Важно је истаћи да су послодавци у току 2017. године потпуније и прецизније нормативно регулисали права, обавезе и одговорности запослених дајући им значај, који им реално и припада.

Ванредни инспекцијски надзори вршени су код послодаваца код којих се унапред очекивало да долази до кршења одредаба Закона о раду, а на основу информација које су инспектори рада добијали од самих запослених, који су се за заштиту обраћали инспекцији рада, као и оних које су добијане од стране грађана телефонским путем, или од стране МУП-а. Наведене информације односиле су се, пре свега на послодавце регистроване за трговинску, угоститељску и занатску делатност, пружање услуга обезбеђења лица и имовине, јер су исти ангажовали лица за рад „на црно“ или су кршили одређена права из радног односа, пре свега права на исплату зараде, накнаде зараде и других примања, рад дужи од пуног радног времена, или пак након престанка радног односа запосленима нису враћали уредно закључену радну књижицу.

Наведене контроле вршене су како у редовном радном времену, тако и у поподневним часовима и ноћу.

Констатован је знатан број случајева да су послодавци ангажовани за рад лица путем рада ван радног односа, а у смислу одредаба члана 197. - 202. Закона о раду. Нарочито је у порасту ангажовање лица путем омладинских задруга у смислу члана 198. Закона о раду на пословима који су трајно систематизовани код одређеног послодавца, али на којима у одређеном периоду долази до повећаног обима посла, који не траје дуже од 120 радних дана у току календарске године, ради замене одсутног запосленог, али не дуже од наведеног периода, а присутно је и ангажовање лица у смислу члана 201. Закона о раду, на основу закључених уговора о стручном оспособљавању и усавршавању.

За инспекторе рада су далеко ефикаснији били ванредни инспекцијски надзори из области радних односа, који су били циљани, углавном ненајављени.

У зависности од чињеничног стања које је утврдио инспектор рада, адекватном применом позитивних правних прописа одређивана је најефикаснија мера. При избору мере водило се рачуна о сврси инспекцијског надзора и ефектима који се постижу изабраном мером. Наиме, изабрана мера, поготово уколико је реч о врсти санкције, треба да оствари ефекат превентивног деловања. Само сазнање да се врше инспекцијски надзори и да систем инспекцијске контроле у области рада функционише ефикасно и доследно утиче превентивно на већи број послодаваца истовремено, да свој рад и понашање ускладе са прописима.

2.1.2. Појачани инспекцијски надзори

Циљани инспекцијски надзори, које инспекција рада организује, током сваке календарске године подразумевају вршење појачаних инспекцијских надзора у одређеној делатности на територији целе Србије, одређеном граду или на локалном нивоу, са учешћем већег броја инспектора рада и трајањем од једног до три дана. Такви инспекцијски надзори вршили су се у току радног времена, као и у поподневним сатима, ноћу и у време викенда.

У току 2017. године, реализован је велики број појачаних инспекцијских надзора у различитим делатностима, а нарочито у делатности грађевинарства, трговине и угоститељства.

Овакви надзори су организовани сагласно Годишњем плану рада Инспектората за рад по одређеним делатностима и према месечним плановима рада одељења и одсека инспекције рада.

Поред планираних надзора Инспектората за рад, вршени су и други видови надзора по принципу заједничког инспекцијског рада са осталим инспекцијским органима.

Кључни ефекти оваквих надзора показују да су инспектори рада у оквиру законских овлашћења у контроли примене Закона о раду, у делу рада „на црно“, у већини случајева отклонили неправилности и остварили резултате код сузбијања рада „на црно“.

Инспекцијски надзори су организовани и реализовани у области радних односа и области безбедности и здравља на раду.

Сви параметри анализа указују на оправданост кампања као метода ванредних активности инспекције рада, а показатељи варирају зависно од места вршења контроле привредних субјеката и делатности која је обухваћена надзорима. Пооштравање казнене политике и доношење решења о налагању отклањања неправилности уз истовремено подношење захтева за покретање прекршајног поступка и издавање прекршајних налога показују делотворност и ефикасност појачаних надзора.

2.1.3. Инспекцијски надзори по захтеву странке

У извештајном периоду инспекторима рада странке су се обраћале са две врсте захтева и то: ради одлагања од извршења решења отказа уговора о раду и ради предузимања мера у циљу остваривања права код послодавца.

2.1.4. Захтеви којима су странке тражиле предузимање мера у циљу остваривања права код послодавца

Најчешћи разлози обраћања инспекцији рада по захтеву странке односили су се на поступање послодавца супротно одредбама Закона о раду, општим актима послодавца, као и уговорима о раду у случајевима неисплаћивања припадајућих зарада, накнада зарада, увећања зарада и других примања на која је запослени имао право сходно одредбама Закона о раду, па ни у року од 30 дана након престанка радног односа, неисплаћивање накнада зарада запосленима, који се налазе на породилском одсуству и одсуству ради неге детета у смислу члана 94. Закона о раду и у складу са одредбама Закона о финансијској подршци породици са децом, непоштовање одредаба закона, које се односе на радно време и прековремени рад, давања отказа уговора о раду од стране послодавца супротно случајевима утврђеним Законом, непоштовања процедуре код давања отказа од стране послодавца, недonoшење решења о отказу уговора о раду, невраћања уредно попуњених радних књижица са даном престанка радног односа.

Такође, у наведене надзоре убрајају се и надзори поводом организовања и вођења штрајка, као и захтеви за заштиту од дискриминације у смислу члана 18. - 21. Закона о раду.

Инспектори рада су захтеве странака, који су се односили на неуплаћивање пореза и доприноса на обавезно социјално осигурање, уступали на решавање надлежној служби Пореске управе, односно надлежној филијали Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, уз обавештавање подносиоца захтева о истом.

По захтевима странака да се изврше надзори у вези спровођења одредаба Закона о раду, општинских аката послодавца, као и уговора о раду, извршене су циљане инспекцијске контроле код назначених послодаваца, с тим да је приликом вршења ових контрола често долазило до појава некооперативности послодавца и покушаја да се оправда његово незаконито понашање и кршење одредаба Закона о раду, уз често присуство адвоката који су заступали послодавца пред инспекцијом рада. Мора се констатовати да се запослени за заштиту својих права из радног односа најчешће обраћају инспекцији рада тек када им радни однос престане, док у току трајања радног односа када инспектор рада врши инспекцијски надзор по службеној дужности, ови запослени су врло склони да својим изјавама штите послодавца.

У 2017. години чести су били откази уговора о раду од стране послодавца запосленима, који су проглашавани као технолошким вишковима.

2.1.5. Одлагање од извршења решења отказа уговора о раду

Чланом 271. Закона о раду прописано је да ако инспектор рада нађе да је решењем послодавца о отказу уговора о раду очигледно повређено право запосленог, а запослени је повео радни спор, на захтев запосленог одложиће својим решењем извршење тог решења – до доношења правоснажне одлуке суда. Запослени може поднети захтев у року од 15 дана од дана покретања радног спора. Инспектор је дужан да донесе решење о одлагању извршења решења послодавца о отказу уговора о раду у року од 30 дана од дана подношења захтева запосленог.

Решење инспектора рада донето по овом основу представља врсту привремене мере коју инспектор рада, као представник управе, доноси уместо суда, пред којим је радни спор у току.

Право запосленог је очигледно повређено када је видљиво да је дошло до повреде права, односно када се до закључка о повреди права може доћи и без извођења обимнијег доказивања, а готово је извесно да ће и суд због повреде права запосленог, поништити одлуку послодавца. Повреда мора да је грубља, односно да је битно утицала на законитост донете одлуке.

Начелно, послодавац запосленом може отказати уговор о раду само из оправданих разлога. Конвенција МОП-а број 158. о престанку радног односа на иницијативу послодавца наводи разлог за давање отказа. Према овој Конвенцији терет доказивања ваљаности разлога за отказ је на послодавцу, а запосленом не може престати радни однос пре него што му се омогући да се брани од изнетих навода послодавца. Право запосленог на одбрану у поступку отказа уговора о раду, законодавац је везао за упозорење које послодавац доставља запосленом и синдикату чији је запослени члан.

Према подацима из одељења и одсека инспекције рада у управним окрузима и граду Београду, констатује се да је у извештајном периоду донето **310 решења о одлагању извршења решења о отказу уговора о раду** у смислу члана 271. Закона о раду, док је у 2016. години донето **371** решење.

Дакле, ако инспектор рада нађе да је решењем послодавца о отказу уговора о раду очигледно повређено право запосленог, а запослени је повео радни спор, на захтев запосленог одложиће својим решењем извршење тог решења до доношења правоснажне одлуке суда.

У извештајном периоду, посебна пажња била је посвећена поштовању законом утврђених рокова за решавање о захтевима запослених. Приоритет у поступању инспектора рада имали су захтеви заштићених категорија запослених, а посебно трудница и породиља.

У одређеним случајевима инспектори рада по поднетим захтевима запослених за одлагање извршења решења послодавца о отказу уговора о раду су доносили закључке којима је одбачен захтев запосленог јер нису постојали процесни услови за одлучивање.

По свим решењима којима је одложено извршење решења послодавца о отказу уговора о раду, послодавци су поступали и запослене враћали на рад.

Надзоре ове врсте, због њихове специфичности, вршили су само инспектори рада – правници.

укупан број надзора	укупан број надзора по захтеву странке	број решења донетих по чл. 271. ЗОР
28.087	5.564	310

2.1.6. Поступак извршења решења инспектора рада по члану 271. Закона о раду

Након извршеног инспекцијског надзора и утврђеног чињеничног стања, инспектор рада доноси решење којим одбија захтев запосленог за одлагање извршења одлуке послодавца (уколико је поступак отказа уговора о раду спроведен у складу са одредбама Закона о раду) или решење којим одлаже

извршење одлуке послодавца (уколико процени да је право запосленог очигледно повређено).

Уколико инспектор рада донесе решење којим одлаже извршење решења о отказу уговора о раду, а у радњама послодавца су се стекли елементи прекршајне одговорности у смислу одредбе члана 273. став 1. тачка 2. Закона о раду, инспектор рада ће поред поменутог решења надлежном органу поднети захтев за покретање прекршајног поступка против послодавца.

Обавеза послодавца је да поступи по решењу инспектора рада којим је одложено извршење решења о отказу уговора о раду, тако што ће запосленог позвати да се врати на рад и пријавиће га на обавезно социјално осигурање, по пријему решења. Наиме, жалба изјављена на решење инспектора рада, не задржава његово извршење. Уколико послодавац не поступи по решењу инспектора рада чини прекршај прописан одредбом члана 273. Закона о раду, те ће инспектор рада на захтев запосленог против послодавца покренути прекршајни поступак, а такође приступити принудном извршењу решења по одредбама Закона о општем управном поступку.

2.1.7. Контролни надзори

У контролним инспекцијским надзорима, инспектори рада вршили су контролу извршења решења донетих по члану 269. Закона о раду, а којима је налагано послодавцу да у одређеном року отклони утврђену повреду закона, општег акта или уговора о раду.

У случају неизвршења решења, инспектори рада су подносили захтеве за покретање прекршајног поступка.

2.1.8. Ш т р а ј к

Штрајк је прекид рада који запослени организују ради заштите својих професионалних и економских интереса по основу рада, како је прописано Законом о штрајку.

Ради се о прекиду рада запослених који има за циљ да вршењем притиска на послодавца, буду остварена одређена права по основу рада. У прекиду рада може учествовати део или сви запослени код послодавца.

Инспекција рада министарства надлежног за послове рада врши инспекцијски надзор над применом Закона о штрајку.

У току 2017. године, инспектори рада извршили су **69 надзора** над применом Закона о штрајку. По извршеном надзору инспектори рада предузимали су бројне мере, које су се првенствено огледале у указивању социјалним партнерима на међусобна права, обавезе и одговорности, доношење решења због повреда одредаба Закона о штрајку и Закона о раду и подношења захтева за покретање прекршајног поступка. Тако, 2017. године, инспектори рада донели су **51 решења** којим су налагали отклањање повреда одредаба Закона о штрајку, а доносили су и решења, којима су налагали послодавцима отклањање повреда одредаба Закона о раду, а и налагање исплате неисплаћених зарада, што је најчешће и био основни захтев штрајкача. Такође, поднето је **6 захтева за покретање прекршајног поступка**.

Анализом података о извршеним надзорима поводом штрајка утврђено је да су надзори код појединих послодаваца вршени и по неколико

пута у току године, као и да су многи штрајкови прошли кроз фазе најаве штрајка, преко штрајка упозорења, па до дуготрајних штрајкова.

Релативно мали број донетих решења приликом надзора над Законом о штрајку последица је специфичности области која је била предмет надзора. Инспектори су међутим, по извршеном надзору поводом штрајка доносили и решења којима је налагано отклањање других утврђених повреда закона, општег акта и уговора о раду. Ово се нарочито односи на исплату заосталих зарада и накнада зараде које су често и биле предмет штрајкачких захтева.

Анализирајући податке о броју штрајкова, организаторима штрајка, захтевима штрајкача, времену трајања и начину окончања штрајка, можемо закључити да су основни разлози штрајка економско-социјалне природе. Многи штрајкови су у току 2017. године били организовани код послодавца који и иначе не раде и не остварују профит, те је и могућност притиска штрајкача на послодавце минимална или никаква. Послодавац није заинтересован да задржи запослене који су у штрајку (протесту), те често долази и до масовних отпуштања. Најчешће се бивши штрајкачи појављују као странке, које од инспекције рада захтевом траже одлагање од извршења решења о отказу уговора о раду, до доношења правоснажне одлуке суда.

Карактеристика штрајкова у 2017. години је та да су многи од њих прерасли у протесте запослених који су се одвијали ван круга фабрике – односно места рада, те самим тим, престали су да буду у надлежности инспекције рада. Карактеристично за 2017. годину је и да је велики број штрајкова организован у приватизованим предузећима управо због лоше приватизације. Последица неких штрајкова је и раскид уговора о приватизацији.

Инспекторат за рад ће и убудуће професионално вршити надзор над применом Закона о штрајку, без стављања на страну штрајкача или послодавца, који се, као странке, пред инспектором рада могу појавити и поводом захтева за одлагање извршења решења о отказу уговора о раду.

2.1.9. Анализа начина решавања првостепених органа за вођење прекршајног поступка по поднетим захтевима за покретање прекршајног поступка у 2017. години

У 2017. години, по захтевима за покретање прекршајног поступка поднетим према Закону о раду, укупан износ изречених новчаних казни по решењима судија за прекршаје је 153.047.200,00 динара, а на основу 1.337 поднетих захтева за покретање прекршајног поступка, што значи да је просечан износ изречене казне 114.470,00 динара.

Одбачено је 16 захтева, дошло је до 52 прекида поступка, обустављено је 273 поступака, изречено је 246 опомена, а застарело је 473 покренутих прекршајних поступака. Инспектори рада су уложили 40 жалби на решења органа за прекршаје, а поводом поднетих захтева за покретање прекршајног поступка у области радних односа.

У области безбедности и здравља на раду, по захтевима за покретање прекршајног поступка поднетим према **Закону о безбедности и здрављу раду**, укупан износ изречених новчаних казни по решењима судија за прекршаје је **75.923.900,00 динара**, на основу **569 поднетих захтева за покретање прекршајног поступка**, што значи да је **просечан износ изречене казне 156.222,00 динара**.

Застарело 196 поступака, изречено је 86 опомена, обустављено је 112 поступака, прекинуто 12 поступака, одбачено је 18 захтева. Инспектори рада су уложили 14 жалби на решења органа за прекршаје, а поводом поднетих захтева за покретање прекршајног поступка у области безбедности и здравља на раду.

Износ изречених новчаних казни по решењима судија за прекршаје, а на основу поднетих захтева за покретање прекршајног поступка према **Закону о спречавању злостављања на раду је 110.000,00 динара**, а према осталим прописима **2.503.000, 00 динара**.

Укупан износ изречених новчаних казни по свим поднетим захтевима за покретање прекршајног поступка, у области радних односа и у области безбедности и здравља на раду износи 231.584.100,00 динара.

**Упоредна анализа начина решавања првостепених органа
за вођење прекршајног поступка по поднетим захтевима
за покретање прекршајног поступка у 2014, 2015, 2016. и 2017. години**

Година	Износ изречених казни по ЗОР	Износ изречених казни по ЗБЗР	Износ изречених казни по ЗСЗР	Износ изречених казни по ЗЗСИДД	Износ изречених казни по осталим законима	УКУПНО
2014.	146.004.670,00	85.833.550,00	966.200,00	60.000,00	2.599.700,00	235.464.120,00
2015.	160.224.105,00	107.261.500,00	115.000,00	190.000,00	3.141.002,00	270.931.607,00
2016.	217.855.050,00	68.634.300,00	315.000,00	0,00	2.784.000, 00	289.588.350,00
2017.	153.047.200,00	75.923.900,00	110.000,00	0,00	2.503.000,00	231.584.100,00

Агенда:

* ЗОР – Закон о раду

* ЗБЗР – Закон о безбедности и здрављу на раду

* ЗСЗР – Закон о спречавању злостављања на раду

* ЗЗСИДД – Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму

2.2. Предузете мере у вршењу надзора у области радних односа у одељењима и одсецима инспекције рада по управним окрузима и Граду Београду

У Инспекторату за рад у области радних односа у извештајном периоду предузимане су мере и активности са примарним циљем да се обезбеди поштовање Закона о раду, односно да се смањи број повреда закона и других прописа који регулишу област радних односа. У току 2017. године извршено је **28.087** надзора по службеној дужности и по захтеву странке којима је обухваћено **510.725** запослених. Осим вршења надзора, инспекторима се свакодневно обраћао велики број лица усменим или телефонским путем, тако да су инспектори рада примили више хиљада лица која су тражила пружање правне помоћи ради заштите својих права и правилне примене Закона о раду.

Укупан број извршених надзора у области радних односа обухвата **1.082** потпуна надзора, **19.799** делимичних надзора, **5.564** надзора по захтеву странке, као и **1.642** контролна инспекцијска надзора (контрола извршења решења).

Мере инспекције рада, у току вршења инспекцијског надзора, подразумевају како превентивни, тако и репресивни приступ. Превентивни приступ се огледа кроз сарадњу са послодавцима и њиховим представницима, давање савета и смерница, а у циљу доследне примене одредаба Закона о раду. Репресивне мере инспекције рада огледају се у доношењу решења о налагању отклањања утврђених повреда Закона о раду, подношењу захтева за покретање прекршајног поступка, подношењу кривичних пријава и изрицању мандатних казни. У току 2017. године донета су **3.972** решења о отклањању утврђених повреда Закона о раду и **310** решења по члану 271. Закона о раду.

У току 2017. године инспектори рада су поднели **1.719** захтева за покретање прекршајног поступка. У истом периоду поднете су **4** кривичне пријаве.

Инспектори рада су издали **415** прекршајних налога (по основу издатих налога у Буџет РС уплаћено је **8.300.000,00** динара) због тога што послодавац није држао уговор о раду или други уговор у складу са законом на месту рада запосленог.

Извештај о ефектима инспекцијских надзора из области радних односа за 2017. годину

1.	Број извршених инспекцијских надзора из области радних односа	28.087
	- потпуни надзори	1.082
	- делимични надзори	19.799
	- надзори по захтеву странке (сви надзори по захтеву странке)	5.564
	- контролни инспекцијски надзори - контрола извршења решења	1.642

2.	Укупан број у радном односу код послодавца	510.725
	Број лица затечених на раду	240.648
	Број лица на фактичком раду	13.732
	Број лица са којима којима је по надзору заснован радни однос	12.931
3.	Број донетих решења и закључака	
	- по члану 269.	3.972
	- по члану 271. ЗОР	310
	- број донетих закључака	2.936
4.	Број захтева за покретање прекршајног поступка	1.719
5.	Број кривичних пријава	4
6.	Број уложених жалби на донета решења по члану 269. ЗОР	53
	Број уложених жалби на донета решења по члану 271. ЗОР	123
7.	Број извршених надзора поводом штрајка	69
	број донетих решења	51
	број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка	6
8.	Број издатих прекршајних налога	415
	Новчани износ наплаћених прекршајних налога	8.380.000,00

2.2.1. Приказ активности Одељења за другостепени управни поступак у области радних односа и безбедности и здравља на раду

У Одељењу за другостепени управни поступак у области радних односа и безбедности и здравља на раду, поред начелника послове обавља још 5 извршилаца. Одељење за другостепени управни поступак у области радних односа и безбедности и здравља на раду обавља следеће послове:

- послове који се односе на решавање у другостепеном управном поступку из области радних односа и безбедности и здравља на раду;
- припрему предлога решења којима се одлучује о предлогу за понављање поступка окончаног другостепеним решењем и којима се мења и поништава решење у вези са вођењем управног спора и одлуком Управног суда из области радних односа и безбедности и здравља на раду;

- припрему предлога решења којим се поништава и укида решење по основу службеног надзора и израда одлука о жалбама у свим случајевима прописаним Законом о општем управном поступку;
- припрему предлога одговора на тужбу којом се покреће управни спор пред Управним судом Србије из области радних односа и безбедности и здравља на раду;
- припрема одговоре поводом захтева странака – представки из области радних односа и безбедности и здравља на раду ради достављања на поступање стварно и месно надлежним првостепеним органима;
- припрема одговоре поводом представки Агенције за приватизацију, Агенције за борбу против корупције, Заштитника грађана Републике Србије, Републичког повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности;
- припрема одговоре поводом поднесака тужилаштва;
- припрема одговоре поводом представки других инспекцијских органа;
- учествује у изради годишњег извештаја и планова рада Инспектората за рад (месечни, квартални, годишњи) и осталих извештаја и информација у вези са радом Инспектората за рад;
- остварује контакте са социјалним партнерима, разним стручним установама;
- припрема мишљења на нацрте закона;
- припрема одговоре електронским и писаним медијима;
- припрема одговоре на представке грађана који су упућени Инспекторату за рад у електронској форми;
- остварује сталне и непосредне контакте са првостепеним органом путем стручно-консултативних састанака који се спроводе у одељењима, одсецима и групи првостепеног органа;
- прати и анализира прописе из области радних односа, ставова и одлука Управног суда;
- пружа стручну помоћ унутрашњим јединицама у обављању најсложенијих послова у вези примене закона;
- обавља међусекторску сарадњу са осталим министарствима;
- пружање стручне помоћи и асистенције приликом организовања појачаних инспекцијских надзора – кампања;
- припрема информације за кабинет министра, државних секретара и секретаријат;
- врши пријем странака у циљу информисања у вези са правом из радног односа, лично и телефонским путем;
- учествује у радним групама за израду нацрта закона ;
- припрема одговоре поводом представки које су упућене Председнику Републике Србије, Председнику Владе Републике Србије ;
- учествује у презентацији закона на округлим столовима и регионалним конференцијама и едукацијама у вези са применом нових прописа.

2.2.2. Предузете мере у Одељењу за другостепени управни поступак у области радних односа и безбедности и здравља на раду

У извештајном периоду примљено је укупно **2634** предмета (решавања по жалбама, одговори на тужбе, достављање списка јавном тужиоцу, одговори на различите представке које укључују одговоре на представке заштитнику грађана, поверенику за информације од јавног значаја, електронске представке, које укључују и брзе одговоре, давање мишљења на нацрте закона и остали видови представки.

Одлучујући по жалбама изјављеним на првостепена решења донето је укупно **433** решења, од тога **288** решења којима је жалба одбијена као неоснована, **65** решења којим је поништено и враћено на поновни поступак решење или закључак, **40** решења којим је поништено решење или закључак и другачије одлучено, **15** решења којим је оглашено ништавим решење, укључујући **13** решења која су донета у поступцима по ванредним правним лековима и **5** закључка.

Дато је **33** одговора на тужбу у управним споровима пред Управним судом Србије, извршен је увид у **3** предмета и исти су достављени Републичком јавном тужилаштву, а у вези иницијативе за заштиту законитости.

Обрађено је **1449** представки, којима су се, по различитим питањима из области радних односа и безбедности и здравља на раду Министарству обраћали запослени и друга лица. Такође, дат је одговор на **605** електронских представки, који укључују и брзе одговоре.

Обрађено је **87** обраћања од стране заштитника грађана Републике Србије, као и **104** захтева Републичког повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности.

Обрађено је **26** мишљења на нацрте закона и дати су одговори разним медијима приликом њиховог писменог обраћања Инспекторату за рад.

2.2.3. Сива економија са становишта инспекцијског надзора - рад „на црно“

Активности Инспектората за рад да се појава рада "на црно" сведе на најмању могућу меру, усмерене су на контролу спровођења одредби Закона којима се уређује радно-правни институт "заснивање радног односа" и на откривање лица која се код послодаваца налазе на фактичком раду.

Приликом вршења инспекцијског надзора, инспектори рада на раду „на црно“ најчешће затичу младе, пре свега неквалификоване раднике, најчешће до средњег нивоа стручне спреме, запослене без редовних зарада и запослене преко 40 година живота, као и примаоце новчаних накнада, социјалне помоћи и сл. Иако су послови које ова лица обављају најчешће високоризични, у пракси их је тешко идентификовати, јер због страха радника од губитка и таквог посла, између радника и послодавца постоји сагласност да се у тренутку инспекцијског надзора избегне легализовање тог односа. То је нарочито

присутно у грађевинарству и сезонским пословима у делатности пољопривреде, као и у угоститељској, трговинској и занатској делатности.

Фактички рад, односно рад „на црно“ је појава на чијем сузбијању је инспекција рада појачано ангажована уназад више година. С обзиром на стално праћење ове појаве јасно се уочавају неке од њених карактеристика у смислу делатности у којима се најчешће јавља, регионима где је учесталија и периодима у којима се повећава.

У појединим делатностима запажено је да се повећава број радно ангажованих „на црно“ у истим периодима сваке године. То је нарочито карактеристично за угоститељство и грађевинарство. У угоститељству у летњем периоду, због повећаног обима посла расте и број радно ангажованих уопште, па и радно ангажованих „на црно“. Што се грађевинарства тиче број ангажованих „на црно“ нагло се повећава пред крај грађевинске сезоне, због тежње послодаваца да испуне задате рокове и што већи број послова заврше у текућој сезони.

Раду „на црно“ у делатности грађевинарства погодује велика флукуација радне снаге, често премештање са једног градилишта на друго и кратко време ангажовањих лица које проводе на једном радном месту, док не обаве неки посао.

Према планираним и приоритетним активностима Инспектората за рад, одељења, одсека и групе инспекције рада, у окружним подручним јединицама и граду Београду, у циљу сузбијања рада „на црно“, организовани су и изведени поред редовних надзора по службеној дужности и појачани инспекцијски надзори, који подразумевају надзор у одређеној делатности на локалном нивоу (на територији свог округа), са учешћем већег броја инспектора. Појачани инспекцијски надзори врше се у току радног времена, у поподневним часовима и ноћу.

Инспекторат за рад, као инспекцијски орган, није овлашћен нити одговоран да статистички прати кретање стања у "сивој економији", већ само располаже подацима констатованим приликом обављених инспекцијских надзора. Ови подаци указују на то, да се након инспекцијског надзора повећава број закључених уговора са лицима, које је инспекција рада затекла на раду „на црно“.

Чињеница је да је у 2017. години **само захваљујући инспекцијским надзорима од укупног броја затечених лица на раду „на црно“ 94% засновало радни однос** (приликом надзора у области радних односа, безбедности и здравља на раду и интегрисаних инспекцијских надзора укупно су затечена **22.411 лица на раду "на црно"**, а након надзора заснован је радни однос са **21.171** лицем), а и да су се **769** откривена **нерегистрована субјекта одмах уписала у регистар Агенције за привредне регистре.**

У 2017. години, највише лица, која су радила „на црно“ затечено је код послодаваца у делатности **услуга смештаја и исхране, трговине, грађевинарства, производње текстила, коже и обуће, производње прехранбених производа.**

Свакако, за сузбијање сиве економије **неопходно је да послодавци и запослени поштују прописе, да инспекцијске службе успоставе ефикасан систем контроле нерегистрованих субјеката, као и оних у којима су радно ангажована лица без уговора о раду, координација рада инспекција и других релевантних институција, измена Закона о Централном регистру и Закона о пензијском и инвалидском осигурању**

(брисање рока од 3 дана за пријаву на обавезно социјално осигурање – уношење одредбе која би обавезивала послодавца да истог дана када закључи уговор о раду, изврши и пријаву на обавезно социјално осигурање запосленог!), као и Закона о раду.

**Контрола рада на "црно"
на територији Републике Србије у 2015, 2016. и 2017. години**

Година	Укупан број надзора (РО+БЗР+ИН+НС)	Број лица која су обухваћена надзором	Број лица која су затечена "на црно"	Број лица са којима је након надзора заснован радни однос
2015.	61.776	696.822	16.408	12.250
2016.	53.069	533.119	19.472	17.589
2017.	53.424	510.725	22.411	21.171

2.2.4. Облици дискриминације

Закон о раду, одредбама члана 18-23. дефинише и ближе одређује забрану дискриминације. Према наведеним одредбама Закона о раду забрањена је непосредна и посредна дискриминација лица која траже запослење, као и запослених, с обзиром на пол, рођење, језик, расу, боју коже, старост, трудноћу, здравствено стање, односно инвалидност, националну припадност, вероисповест, брачни статус, породичне обавезе, сексуално опредељење, политичко или друго уверење, социјално порекло, имовинско стање, чланство у политичким организацијама, синдикатима или неко друго лично својство.

Казненим одредбама утврђена је прекршајна одговорност послодавца за кршење наведених одредби које се односе на забрану

дискриминације. Прописан је и други облик заштите – у случају дискриминације лице које тражи запослење и запослени могу пред надлежним судом да покрену поступак накнаде штете, у складу са законом.

Дискриминација на раду, која је посебно присутна у односу на жене, старије запослене, особе са инвалидитетом, припаднике националних мањина, лица другачије сексуалне оријентације, манифестује се у виду отежаног запошљавања, неједнаке зараде за исти рад, неадекватне заштите материнства, споријег напредовања, престанка потребе за радом (технолошки вишак), различитих могућности стручног усавршавања, и сл.

Иако се различити случајеви дискриминаторског поступања догађају скоро свакодневно, у пракси су запослени обесхрабрани да се ради остваривања својих права обрате инспекцији рада, јер су овлашћења инспектора рада, односно нормативна решења недовољна, а доказивање повреде права скопчана са бројним тешкоћама. Такође, често се дешава да запослени који захтева правну заштиту од дискриминације трпи додатну пресију послодавца, излаже се штетним последицама - да добије отказ, слабије плаћен посао, премештај на неодговарајуће радно место или у други радни простор и сл, што се образлаже сасвим неадекватним разлозима.

Имајући у виду да дискриминација подрива самопоштовање, веру у себе, у окружење, у владавину права и закона, поступање инспектора рада у случају дискриминације је комплексно, подразумева изузетно пажљив приступ, уз уважавање осећања, приватности и поверљивости.

У 2017. години због случајева дискриминације на раду, поводом којих су се инспекцији рада обраћали запослени, инспектори су донели **19 решења**.

2.2.5. Забрана дечјег рада

У борби за заштиту дечијих права и спречавање злоупотребе деце активности инспекције рада морају бити део ширег концепта искорењавања најтежих облика дечјег рада. Реч је о раду деце који је такве природе, или интензитета, да штети њиховом школовању или њиховом здрављу и развоју, тако да деца раде у исувише раној доби и у условима који могу оштетити њихов физички или ментални раст и развој.

МОР је 1973. године донео Конвенцију број 138 и Препоруку број 146 о минималним годинама за запошљавање и захтева од држава чланица да изради и спроведе националну политику ради заштите деце и њихових права. У 1992. години МОР је покренула Међународни програм за елиминацију дечјег рада који је значајно утицао на ширење свести о потреби доношења нових међународних стандарда у овој области. Тако је 1999. године донета Конвенција МОР број 182 и Препорука МОР број 190 о најгорим облицима дечјег рада, које укључују одредбе о спровођењу заштите путем инспекцијског система у области рада.

Међународна заједница захтева непосредну забрану најтежих облика дечјег рада, путем националних прописа, као и предузимање хитних и делотворних мера за њихово елиминисање.

Када је у питању дечији рад од инспектора рада се очекује да овом питању посвете значајну пажњу и да:

- препознају и открију незаконито ангажовање деце, те да покрену механизме за санкционисање оних који овакав рад организују;

- да предузму све мере како би услови рада законито ангажованих младих особа били прилагођени њиховим могућностима и потребама;
- да инсистирају на примени свих превентивних мера за здрав и безбедан рад ових лица;
- да дају информације, техничке и правне савете у погледу услова и могућности ангажовања деце и младих људи у складу са прописима и
- да превенцију схватају као примарни дугорочни циљ, те да својим деловањем подижу свест заједнице и локалне средине о опасностима које крије прерано запошљавање деце, посебно на опасним радним местима, као и о могућим дугорочним последицама оваквог запошљавања, не само на та лица, већ и на развој друштва у целини.

Овакво деловање инспекције рада захтева посебну обуку инспектора у погледу нове политике, функције и процедура деловања, те стицања нових знања и вештина везаних за дечији рад.

У 2017. години, инспектори рада приликом вршења надзора у области радних односа нису затицали на раду лица млађа од 15 година, али јесу затицали лица старости од 15 до 18 година. Затекли су 32 запослена, који су старости од 15 до 18 година и то: 7 лица у делатности грађевинарства, 7 у делатности пољопривреде, 6 лица у делатности личних услуга, 5 лица у делатности саобраћаја и складиштења, 4 лица у делатности производње прехранбених производа и 3 лица у делатности услуга смештаја и исхране.

Од укупног броја затечених лица старости од 15 до 18 година, **22 лица су засновала радни однос уз писану сагласност родитеља, усвојиоца или стараоца и на основу налаза надлежног здравственог органа којим је утврђено да су способна за обављање послова за које заснивају радни однос и да такви послови нису штетни за њихово здравље.**

У 2017. години, инспекција рада је приликом надзора које је извршила код **7 послодаваца** затекла укупно **12 лица** млађих од 18 година, од којих је **10 лица радило „на црно“**, јер послодавци са њима нису закључили уговоре о ради или друге уговоре у складу са Законом о раду.

Лица млађа од 18 година, која су раднила „на црно“, затечена су на раду код послодаваца, чија је претежна делатност:

- остала прерада и конзервисање воћа и поврћа (**5 лица на раду "на црно"**),
- услуге припремања и послуживања пића (**2 лица на раду "на црно"**),
- делатност фризерских и козметичких салона (**1 лице на раду "на црно"**),
- делатност ресторана и покретних угоститељских објеката (**2 лица на раду "на црно"**).

Инспектори рада су донели **10 налога на записник** којима су послодавцима наложили да са радно ангажованим лицима млађим од 18 година закључе уговоре о раду и да их пријаве на обавезно социјално осигурање, уз претходно прибављање писмене сагласности родитеља, усвојиоца или стараоца, ако такав рад не угрожава његово здравље, морал и образовање, односно ако такав рад није забрањен законом и уз претходно прибављање налаза надлежног

здравственог органа којим се утврђује да је лице способно за обављање послова за које заснива радни однос и да такви послови нису штетни за његово здравље.

Такође, због тога што послодавци са радно ангажованим лицима млађим од 18 година нису закључили уговор о раду нити други уговор у складу са Законом о раду, инспектори рада су поднели **4 захтева за покретање прекршајног поступка** против правног лица и одговорног лица у правном лицу.

2.3. Контрола примене Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму

У периоду **јануар - децембар 2017.** године извршено је **5.205** инспекцијских надзора поводом контроле примене **Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму,** којима је обухваћено **83.659** запослених;

- донето је **14** решења којима је наложено отклањање утврђених недостатака, а који се односе на неистицање одговорног лица за контролу примене забране пушења и неистицање знака забране пушења.

2.4. Контрола примене Закона о спречавању злостављања на раду

У току 2017. године инспектори рада су у оквиру својих редовних надзора из области радних односа и области безбедности и здравља на раду вршили и контролу примене Закона о спречавању злостављања на раду. Извршено је **3.890** надзора, донето је **70** решења о отклањању недостатака и поднета су **4** захтева за покретање прекршајног поступка.

У истом периоду инспекцији рада је поднето **77 захтева запослених за остваривање права у вези са злостављањем на раду**. У **45** случајева подносиоци су биле **жене**, а у **32 мушкарци**. Поводом поднетих захтева донето је **20 решења** којима је послодавцима наложено отклањање утврђених недостатака због утврђених кршења Закона, а поднето је и **20 захтева** за покретање прекршајног поступка.

Подносиоцима захтева упућено је **40 обавештења, којима се странка упућује како да оствари своја права везано за злостављање на раду, као и 17 закључака.**

Највише надзора по захтеву странке извршено је у делатностима здравства и социјалне заштите, индустрије, образовања и трговине на велико и мало.

Захтеви у вези злостављања на раду подносе углавном запослени у страним компанијама које послују на територији Републике Србије. Поједини захтеви су неосновани, па се у тим случајевима **подносиоци захтева упућују на суд**, а такође се подносе и **захтеви, који за основу имају конфликт, а не злостављање на раду.**

Неким подносиоцима захтева указано је да се не сматра злостављањем распоређивање на друго радно место запосленог, јер је обезбеђена заштита тих права и странка је поучена о начину и остваривању својих права.

Такође, злостављањем се не сматра појединачни акт послодавца којим је решено о правима из радног односа запосленог, а у вези утврђивања вишка запослених, па је запослени упућен да заштиту својих права оствари у поступку прописаном посебним законом.

2.5. Контрола примене Закона о волонтирању

Приликом вршења инспекцијских надзора над применом Закона о волонтирању, у **2017. години** утврђено је постојање **5** организатора волонтирања и **19** ангажованих волонтера.

2.6. Контрола примене Закона о равноправности полова

Надзор над применом Закона о равноправности полова, инспекција рада врши у делу закона који се односи на остваривање права и обавеза, по основу равноправности полова, послодаваца и запослених.

У поступку редовног надзора инспектори рада, између осталог, утврђују колико послодавац има запослених и каква је полна структура запослених, да ли је послодавац усвојио прописан план мера за отклањање или ублажавање неравномерне заступљености полова, за дату календарску годину, (уколико има више од 50 запослених), као и да ли план садржи све прописане податке.

Такође, инспектори рада утврђују да ли је послодавац јавно оглашавао послове и услове за њихово обављање, односно одлучивао о избору

лица која траже запослење ради заснивања радног односа или другог вида радног ангажовања и да ли је послодавац при томе правио разлику по полу.

Свакако, утврђује се да ли запослени, без обзира на пол, остварује право на једнаку зараду за исти рад или рад једнаке вредности, односно увидом у уговоре о раду утврђује се да ли запослени без обзира на пол, за исту врсту послова имају уговорене исте новчане износе основне зараде и елементе за утврђивање радног учинка, накнаде зараде, увећане зараде и друга примања запосленог.

У зависности од утврђених чињеница инспектори рада су дужни да у складу са овлашћењима, против послодавца (правног лица и одговорног лица, односно предузетника), без одлагања, поднесу захтеве за покретање прекршајног поступка, и да послодавцу, решењем наложе предузимање мера и радњи, чијом се применом и извршењем, у складу са Законом, остварују једнаке могућности у остваривању права и обавеза по основу запошљавања и рада, односно спречава дискриминација на раду заснована на полу.

У периоду **јануар – децембар 2017. године** инспектори рада су извршили **2.153 надзора над применом Закона о равноправности полова и том приликом нису утврдили недостатке**. Контролисани послодавци, који су имали законску обавезу да усвоје **План мера за отклањање неравномерне заступљености полова**, као и да устроје евиденцију о полној структури запослених, то су и учинили у складу са законом.

2.7. Надзор над применом Закона о заштити узбуњивача

Надзор над применом Закона о заштити узбуњивача („Службени гласник РС“, бр.124/14), који је у пуној примени од 4. децембра 2015. године, врши инспекција рада и то код послодавца у свим делатностима, осим у органима државне управе, органима територијалне аутономије и органима локалне самоуправе у којима надзор врши управна инспекција.

Приликом надзора, посебно се контролише да ли је послодавац свим радно ангажованим лицима доставио писмено обавештење о правима из Закона, да ли је послодавац који има више од 10 запослених (лица у радном односу), општим актом уредио поступак унутрашњег узбуњивања (чл.16. ст.1. Закона), да ли је послодавац, који је донео општи акт, исти истакао на видном месту, доступном сваком радно ангажованом лицу (члан 16. ст.2. Закона), да ли је послодавац који има више од 10 запослених одредио лице овлашћено за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем (члан 14. ст.5. Закона), да ли је послодавцу достављена информација о узбуњивању, односно да ли је код послодавца покренут поступак унутрашњег узбуњивања (члан 15. ст.1. Закона, а ако јесте, утврђује се да ли је послодавац, у року од 15 дана од дана пријема информације, поступио по информацији (члан 15. ст.2. Закона), да ли је послодавац спровео поступак, односно да ли га је окончао, и ако га је окончао, да ли је узбуњивача обавестио о исходу поступка (члан 15. ст.3. Закона).

У зависности од тога да ли је то узбуњивач захтевао, утврђује се да ли је послодавац узбуњивачу пружио обавештења о току и радњама предузетим у поступку, да ли је узбуњивачу омогућио увид у списе предмета, као и да ли му је омогућио да присуствује радњама у поступку (члан 15. ст.4. Закона).

Инспектор рада је, у зависности од утврђених чињеница, дужан да у складу са овлашћењима предузме следеће мере:

- да против послодавца (правног лица и одговорног лица, односно предузетника) поднесе захтев за покретање прекршајног поступка,
- да послодавцу, решењем наложи отклањање недостатака и неправилност у примени овог Закона.

У 2017. години, инспектори рада су извршили **943** надзора над применом Закона о заштити узбуњивача, донели су **24** решења и наложили **56** мера на записник, а које су се, пре свега, односиле на достављање обавештења о правима из наведеног закона, одређивање лица овлашћеног за пријем информације и вођење поступка у вези са узбуњивањем и доношење општег акта о поступку унутрашњег узбуњивања и његово истицање на видном месту. Такође, поднет је и **1** захтев за покретање прекршајног поступка.

2.8. Закон о инспекцијском надзору (нерегистровани субјекти, контролне листе, службене саветодавне посете, притужбе на рад инспектора)

Закон о инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", бр. 36/15) је системски, савремен и реформисан закон, којим се уређује методологија поступања у инспекцијском надзору, овлашћења и обавезе учесника инспекцијског надзора, координација рада инспекција и боље коришћење ресурса инспекција.

Закон је ступио на снагу 29. априла 2015. године, у пуној примени је од 30. априла 2016. године, осим одредаба којима се уређују нерегистровани субјекти и поступање према нерегистрованим субјектима, које се примењују од 30. јула 2015. године, као и одредаба, које се односе на поступање инспекције у погледу делатности или активности надзираног субјекта која је у делокругу друге инспекције и исте се примењују од 30. септембра 2015. године.

За инспекцију рада је веома важна одредба Закона о инспекцијском надзору којом се домен надлежности и овлашћења инспекције рада проширује и на нерегистроване субјекте. Системским уређењем поступка инспекцијског надзора у Закону о инспекцијском надзору попуњене су законске празнине, отворена и спорна питања и недоумице које постоје у пракси и дат је јасан и прецизан законски основ и изричита обавеза за све, а не само за неке инспекције да спроводе инспекцијски надзор према нерегистрованим субјектима. Свакако, успостављен је законодавни оквир за одлучнију борбу против сиве економије, а ради увођења нерегистрованих субјеката у легалне токове, спречавања нелојалне конкуренције, регулисања радно-правног статуса лица ангажованих на раду и рада на безбедном и здравом радном месту.

Инспекција рада је, поред већих овлашћења, у обавези да:

- Врши процену ризика (за привредне субјекте, одређену делатност, одређену територију), која ће бити основ припреме плана инспекцијског надзора,
- утврди обрасце контролних листи које ће бити коришћене приликом редовних инспекцијских надзора и које ће бити део записника о

извршеном инспекцијском надзору, као и да исте објављује на интернет страници,

- у писаном облику обавештава послодавце о предстојећем инспекцијском надзору, најкасније три радна дана пре почетка редовних инспекцијских надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду,
- стандардизује поступак инспекцијског надзора и уједначи инспекцијску праксу,
- на позив послодавца реализује службену саветодавну посету и делује превентивно,
- успостављену сарадњу с другим инспекцијама унапреди и побољша кроз координацију инспекцијског надзора и међусобну сарадњу с инспекцијама и другим органима и институцијама,
- учини рад транспарентним кроз објављивање прописа, контролних листи, планова рада, извештаја о раду на интернет страници,
- буде активан учесник и пружи максималан допринос формирању јединственог информационог система.

Нерегистровани субјекти

У 2017.години, инспектори рада су утврдили 769 нерегистрованих субјеката, при чему је код истих, поред физичког лица које врши нерегистровану делатност затечено још и 414 радно ангажованих лица - лица на раду 'на црно' (укупно 1183 лица на раду „на црно“ - 769 физичких лица која су вршила нерегистровану делатност и још 414 лица, која су ангажовали на „на црно“).

Инспектори рада су одмах донели **769 решења**, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Највише нерегистрованих субјеката се бави трговином, угоститељством, поправком и одржавањем моторних возила, прерадом и обрадом дрвета и производњом предмета од дрвета, занатским услугама и извођењем грађевинских радова, али инспектори рада су затицали и нерегистроване вртиће, кладионице, геронтолошке центре.

Контролне листе инспекције рада

Сходно Закону о инспекцијском надзору, инспекција рада је сачинила контролне листе и исте су објављене на сајту Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања (<http://www.minrzs.gov.rs/>). Контролне листе инспекције рада су доступне послодавцима, који имају могућност да сазнају које су њихове обавезе у области радних односа и безбедности и здравља на раду, односно шта ће инспекција контролисати код њих приликом надзора. **Контролне листе су саставни део записника о извршеним редовним инспекцијским надзорима, користе их инспектори рада приликом вршења надзора, а истовремено послодавцима служе за самопроверу поштовања прописа.**

Инспекција рада је сачинила **7 контролних листи** и то: за редовни инспекцијски надзор у области радних односа, за редовни инспекцијски надзор у области безбедности и здравља на раду, за интегрисани инспекцијски надзор који обухвата и област радних односа и област безбедности и здравља на раду, за контролу дечјег рада, за надзор на градилишту, за надзор у делатности шумарства и за надзор над применом Закона о упућивању запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити.

Контролне листе за редовни инспекцијски надзор у области радних односа, за редовни инспекцијски надзор у области безбедности и здравља на раду и за интегрисани инспекцијски надзор, који обухвата и област радних односа и област безбедности и здравља на раду су измењене и допуњене у јулу 2017. године, када је донета и нова контролна листа – за контролу дечјег рада.

Сходно одредби члана 17. Закона о инспекцијском надзору, инспектори рада обавештавају послодавце о предстојећем редовном инспекцијском надзору најкасније три радна дана пре почетка надзора. Обавештења о предстојећем инспекцијском надзору садрже, поред осталог, и податке о интернет страници на којој су доступне контролне листе инспекције рада.

Службена саветодавна посета

Сходно Закону о инспекцијском надзору, надзирани субјекат (послодавац) може да захтева превентивно деловање и када се не води поступак инспекцијског надзора и независно од његовог тока, а инспекција је дужна да најкасније у року од 15 дана од дана пријема захтева поступи по захтеву или обавести надзираног субјекта о разлозима за непоступање по захтеву.

На службене саветодавне посете не примењују се одредбе закона које се односе на поступак инспекцијског надзора.

Инспекција о службеној саветодавној посети сачињава службену белешку у коју уноси битне чињенице и околности ове посете.

Ако у службеној саветодавној посети уочи пропуст, недостатак или неправилност у пословању и поступању субјекта код кога се посета врши, инспекција у року од осам дана након посете сачињава и доставља овом субјекту допис који садржи препоруке овом субјекту о томе како да тај пропуст, односно недостатак или неправилност исправи и обезбеди законито и безбедно пословање и поступање, и у ком року то треба да учини. Допис са препорукама има правну природу акта о примени прописа.

Субјекат обавештава инспекцију о томе да ли је и како је поступио по овим препорукама, у року наведеном у допису. Непоступање по овим препорукама, као и необавештавање инспекције од стране овог субјекта о поступању по овим препорукама може, у складу са проценом ризика, представљати разлог за покретање инспекцијског надзора.

У 2017.години, инспектори рада су, на захтев послодаваца, реализовали **35 службених саветодавних посета** и то углавном код послодаваца регистрованих за делатност угоститељства, здравства, производње, трговине, шпедиције и др. Разлози за иницирање службених саветодавних посета од стране послодаваца били су везани за појашњење примене института Закона о раду и то оних, који се односе на прековремени рад, годишњи одмор, накнаду путних трошкова, скраћено радно време, усклађивање општег акта, као и за примену одредби Закона о безбедности и здрављу на раду, а пре свега, оних који се односе на оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, периодичну проверу оспособљености, средства и опрему за личну заштиту на раду, оспособљавање за пружање прве помоћи и др.

Притужбе на рад инспектора рада

Сходно члану 52. Закона о инспекцијском надзору, свако лице има право да поднесе притужбу против руководиоца инспекције, инспектора, односно службеника овлашћеног за вршење инспекцијског надзора ако сматра да су му њиховом незаконитом или неправилном радњом, односно несавесним радом повређена права или слободе.

Притужбу поднету против лица овлашћеног за вршење инспекцијског надзора разматра и одлуку у вези са њом доноси непосредни руководиоца лица на које се притужба односи, односно орган надлежан за вршење надзора над радом инспекције и орган надлежан за његово постављење или орган или тело које је тај орган овластио.

Разматрање притужбе окончава се и одлука о притужби доноси се у року од 15 дана од пријема притужбе и потом доставља подносиоцу.

Подносилац притужбе који је незадовољан одлуком о притужби може се овим поводом обратити Координационој комисији у року од 15 дана, која у вези с тим предузима одговарајуће активности из круга послова које обавља.

У 2017.години поднето је **36 притужби на рад инспектора рада**. Подносиоци притужби су, између осталог, наводили да инспектори рада нису извршили проверу навода из пријаве, да нису упознати са садржином записника, да је приликом надзора неправилно утврђено чињенично стање и да нису предузете одговарајуће мере, да је инспектор вршио надзор ван онога што је утврђено налогом, а притужбом су тражили и изузеће инспектора.

Разматрањем притужби утврђено је да су исте биле неосноване. Непосредни руководиоци инспектора рада на које су се притужбе односиле су размотрили исте и донели одлуке о притужбима (решења) у законом прописаном року и о томе обавестили подносиоце притужби.

3. Општи показатељи стања у области безбедности и здравља на раду, а на основу извршених инспекцијских надзора у 2017. години

Анализа - опис стања у области безбедности и здравља на раду се базира на извештајима о раду одељења и одсека инспекције рада, из унутрашњих организационих јединица по окрузима и Града Београда, као и података о раду државних службеника у седишту Инспекторату за рад.

Циљ инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду, је пре свега спречавање повреда на раду и професионалних обољења, а заснива се на покретању низа активности у више области деловања, као што су успостављање одговорности послодавца у свим фазама рада, примена превентивних мера у свим облицима рада и технолошким фазама рада, процена ризика и управљање истим на свим местима рада, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, праћење њиховог здравственог стања, праћење параметара услова радне средине и слично.

Приликом вршења инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду, инспектори рада, између осталог, посвећују пажњу контроли примене института Закона о безбедности и здравља на раду и то оних који се односе на нормативно уређење у области безбедности и здравља на рад, акт о процени ризика, организовање послова безбедности и здравља на раду, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, радна места са повећаним ризиком, коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду, коришћење опреме за рад, коришћење опасних материја, испитивање услова радне околине, преглед и испитивање средстава за рад.

3.1. Примена института Закона о безбедности и здрављу на раду

3.1.1. Нормативно уређење у области безбедности и здравља на раду

Права, обавезе и одговорности у вези са безбедношћу и здрављем на раду, могу се ближе уредити колективним уговором код послодавца, општим актом послодавца или уговором о раду.

На територији Републике Србије у 2017. години, као и претходних година, најчешћи начин уређења права, обавеза и одговорности у области безбедности и здравља на раду је путем општег акта, односно путем Правилника о безбедности и здрављу на раду, и то углавном из следећих разлога:

- недовољно прихваћеног става да се безбедност и здравље на раду, као право из радног односа, може уредити и Правилником о раду,
- релативно малог броја послодаваца код којих је организован синдикат,
- непостојања воље послодавца и синдиката да се о овим правима, обавезама и одговорностима преговара, а и због
- ограниченог времена важења колективног уговора код послодавца.

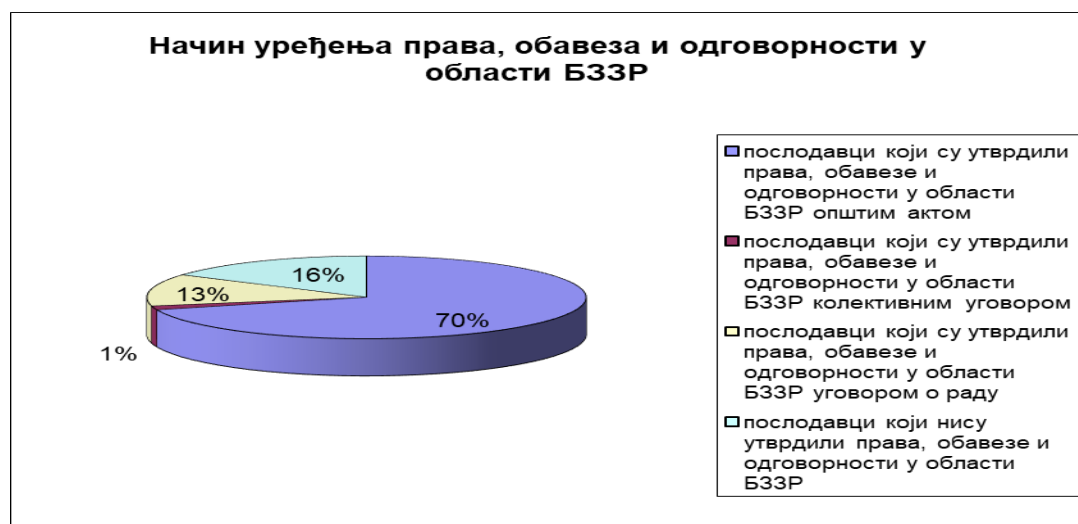
Надзорима извршеним у 2017. години, утврђено је да међу послодавцима који имају до 20 запослених, мали је број оних, који су права,

обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду утврдили уговором о раду.

С обзиром да то, да Законом о безбедности и здрављу на раду, није посебно утврђено која се питања из безбедности и здравља на раду уређују на један од напред наведених начина, послодавци су својим актима најчешће уређивал обавезе и одговорности предузетника, односно директора и других одговорних лица за спровођење безбедности и здравља на раду, права, обавезе и одговорности запослених у спровођењу безбедности и здравља на раду, организовање послова безбедности и здравља на раду, и оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад.

У поступцима надзора најчешће утврђени недостаци, односно неправилности у примени института нормативног уређења безбедности и здравља на раду, били су да послодавац ни на који начин није утврдио права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду, и да послодавац, који је уредио права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду, није утврдио посебна права, обавезе и мере у вези са безбедношћу и здрављем на раду младих, жена које раде на радном месту са повећаним ризиком, особа са инвалидитетом, и професионално оболелих (чл. 6. Закона о безбедности и здрављу на раду).

Надзорима извршеним у 2017. години, утврђено је да је **13%** послодаваца који имају до десет запослених, права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду утврдило **уговором о раду**. Права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду је **70%** послодаваца, код којих је извршен инспекцијски надзор у 2017. години, уредило **општим актом**, односно Правилником о безбедности и здрављу на раду, док је **1%** послодаваца **колективним уговором** уредило права, обавезе и одговорности. Такође, инспекцијским надзорима је констатовано да **16%** послодаваца **уопште није** уредило права, обавезе и одговорности у области безбедности и здравља на раду.

3.1.2 Акт о процени ризика (квалитет, налагање измена)

Посебна пажња, коју је Инспекторат за рад посвећивао контроли аката о процени ризика, допринела је да је велики број послодаваца на територији Републике Србије извршио процену ризика на радним местима у радној околини.

Када је у питању стање у примени овог института Закона о безбедности и здрављу на раду, може се констатовати да је:

- знатан број послодаваца који су у извештајном периоду донели акт о процени ризика нарочито ако се узме у обзир да су готово сви послодавци са већим бројем запослених у ризичним делатностима донели акт,

- квалитет акта о процени ризика, односно његов садржај и форма, је различит и зависи од тога да ли је процену ризика извршио сам послодавац (који нема и не мора да има) положен стручни испит, да ли је поступак процене ризика извршио запослени код послодавца који има положен стручни испит или је послодавац за вршење процене ризика ангажовао правно лице односно предузетника са лиценцом за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Инспектори рада су у току 2017. године у поступцима инспекцијских надзора посебну пажњу поклањали делу надзора који се односи на вршење процене ризика и доношење акта о процени ризика, и то тако што су надзор вршили у складу са "Упутством за вршење инспекцијског надзора у делу који се односи на процену ризика и доношење акта о процени ризика", донетим 11. новембра 2009. године. Циљ примене наведеног Упутства је постизање уједначеног поступања инспектора рада, како би се дошло до тога да стање у примени овог института буде много боље у односу на претходне године.

Инспектори рада су током 2017. године својим решењима налагали потпуне или делимичне измене и допуне акта о процени ризика, у циљу отклањања недостатака и неправилности које се односе на садржај и квалитет документације и спровођење прописаног поступка процене ризика. Такође, налагали су одређивање посебних здравствених услова, на основу оцене службе медицине рада, као и одређивање средстава и опреме за личну заштиту на раду у зависности од врсте ризика, односно утврђених опасности и штетности на радном месту. У поступцима контролних инспекцијских надзора утврђено је да су послодавци поступали по наведеним решењима и отклањали недостатке и неправилности на које им је указивано.

Законску обавезу послодавца да донесе акт о процени ризика у писаној форми за сва радна места у радној околини и да утврди начин и мере за њихово отклањање, према Извештају о раду Инспектората за рад за 2017. годину, испунило је **79%** послодаваца код којих је извршен инспекцијски надзор, **16%** послодаваца отпочело је поступак процене ризика, док **5%** није донело акт о процени ризика, а ни отпочело активности везане за доношење акта о процени ризика на радном месту у радној околини.

3.1.3 Организовање послова за безбедност и здравље на раду

Послови безбедности и здравља на раду обављају се на сва три прописана начина и то:

- наведене послове код послодаваца из чл. 37. ст. 3. Закона о безбедности и здрављу на раду, обавља сам послодавац,
- послове за безбедност и здравље на раду обављају лица из реда запослених код послодавца, и
- за обављање послова за безбедност и здравље на раду, послодавац ангажовао правно лице или предузетника са лиценцом.

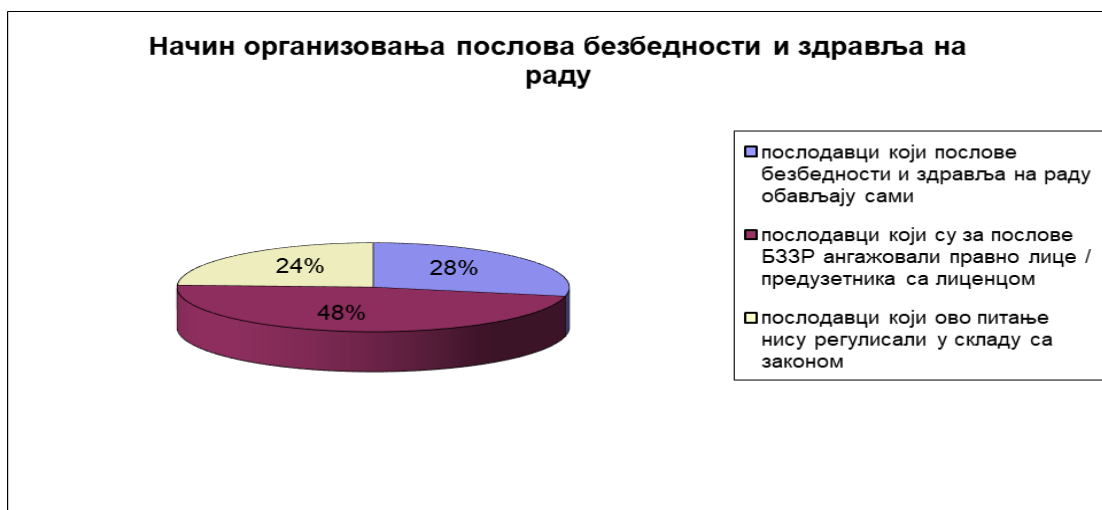
Свакако, квалитетније је обављање послова безбедности и здравља на раду код оних послодавца код којих су лица за безбедност и здравље на раду из реда запослених код послодавца.

Инспекторат за рад је у 2017. години посебну пажњу посветио надзорима над применом института Закона о безбедности и здрављу на раду, који се односе на организовање и обављање послова за безбедност и здравље на раду и вршење процене ризика, и то нарочито код послодаваца, који су и за обављање послова безбедности и здравља на раду и за вршење процене ризика ангажовали правна лица, односно предузетнике са лиценцом за обављање послова безбедности и здравља на раду.

Карактеристична је појава да је једно правно лице или предузетник са лиценцом за обављање послова безбедности и здравља на раду ангажован код много послодаваца, односно да је један њихов запослени за лице за безбедност и здравље на раду одређен код већег броја послодаваца, што за последицу има неквалитетно обављање или необављање истих послова. Из тих разлога, инспекција рада је у 2017. години поднела **27 захтева за покретање прекршајног поступка против лица за безбедност и здравље на раду**, због тога што иста лица код послодавца нису обављала послове из чл. 40. Закона о безбедности и здрављу на раду.

У 2017. години забележене су појаве да послодавци у поступку надзора пружају на увид уговор о ангажовању правног лица или предузетника са лиценцом за обављање послова безбедности и здравља на раду и одлуку о одређивању лица за безбедност и здравље на раду и ако је уговор раскинут, па самим тим послодавац практично није ни организовао послове за безбедност и здравље на раду, нити одредио лице за безбедност и здравље на раду.

У 2017. години, **48%** послодаваца од укупног броја послодаваца код којих су инспектори рада извршили инспекцијске надзоре је за послове безбедности и здравља на раду **ангажовало правно лице или предузетника са лиценцом** за обављање послова безбедности и здравља на раду, **28%** послодаваца наведене послове **обављају сами**, док **24%** послодаваца **није регулисало** ово питање у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду.

3.1.4 Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад

Послодавац је дужан да оспособљава запослене за безбедан и здрав рад.

Чињеница да је оспособљавању за безбедан и здрав рад посвећен посебан део Закона о безбедности и здрављу на раду и да је Законом прописана обавеза инспектора да забрани рад на радном месту код послодавца кад утврди да запослени није оспособљен за безбедан рад на радном месту на ком ради, говори о важности ове превентивне мере од чије адекватне реализације умногоме зависи безбедност и здравље запослених на раду.

Инспекцијским надзорима извршеним током 2017. године, у делу контроле оспособљавања запослених за безбедан и здрав рад, уочено је следеће:

- да послодавац запосленог није оспособио за безбедан и здрав рад
- да је послодавац донео акт о процени ризика, а да запослене након тога, поступком оспособљавања за безбедан и здрав рад, није упознао са свим врстама ризика и конкретним мерама за безбедност и здравље на раду, у складу са истим актом,
- да је послодавац одредио запосленом да обавља послове на више радних места, а да запосленог није оспособио за безбедан и здрав рад на сваком од тих радних места,
- да послодавци, код којих технолошки процеси то захтевају, додатно оспособљавање запослених не врше путем обавештења, инструкција или упутстава у писменој форми, и
- да послодавци у прописану евиденцију о оспособљавању запослених за безбедан и здрав рад (Образац 6) не уносе све прописане податке.

На основу извршених инспекцијских надзора у 2017. години, може се констатовати да је **74%** послодаваца **извршило оспособљавање запослених** за безбедан и здрав рад у складу са Законом о безбедности и здрављу на раду, **4%** послодаваца **оспособило запослене** за безбедан и здрав рад у смислу члана 29. Закона о безбедности и здрављу на раду - рад код другог послодавца, док **22%** послодаваца од укупног броја послодаваца код којих је извршен инспекцијски надзор **није испунило** Законом прописану обавезу да оспособи запослене за безбедан и здрав рад.

3.1.5 Радна места са повећаним ризиком

Без обзира на знатан број послодаваца, који су извршили процену ризика на радним местима у радној околини, релативно је мали број оних послодавца који су утврдили да у својој радној околини имају радна места са повећаним ризиком.

Разлози за овако нешто су различити и огледају се у:

- стварном добром стању безбедности и здравља на раду на радним местима у радној околини већине послодаваца и реалној процени ризика од стране стручног лица и других лица која су учествовала у спровођењу поступка процене ризика,

- недовољном стручном приступу, од стране процењивача, спровођењу поступка процене ризика који се заснива на препознавању и неутврђивању свих опасности и штетности на радном месту у радној околини, а пре свега због тога што се препознавање и утврђивање опасности и штетности не врши непосредним посматрањем и праћењем процеса рада на радном месту; заправо процена ризика се врши без присуства процењивача на радним местима - "са дистанце", такође, при утврђивању података о опасностима и штетностима процењивачи не полазе од реалног постојећег стања безбедности и здравља на раду које проистиче и из важећих стручних налаза о извршеним прегледима и испитивањима опреме за рад, извршеним испитивањима услова радне околине, као и из прописане документације за употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење.

На територији Републике Србије, радна места са повећаним ризиком најчешће су утврђивана у радним околинама послодаваца који се баве извођењем грађевинских радова, производњом хемикалија, производњом експлозива и пиротехничких средстава, аутогума, откивака и одливака, затим код послодаваца који се баве експлоатацијом шума, као и у комуналним делатностима.

Надзорима је утврђено да послодавци запослене који раде на радним местима са повећаним ризиком упућују на прописане претходне и периодичне лекарске прегледе ради утврђивања, праћења и оцењивања

посебних здравствених услова за рад, односно за наставак рада на оваквим радним местима.

3.1.6 Коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду, опреме за рад и опасних материја

Средства и опрема за личну заштиту на раду која припада запосленом за време рада, утврђују се актом о процени ризика.

Инспекцијским надзором је утврђена негативна појава да је одређен број послодавца у својим актима у процени ризика, у делу у коме анализирају постојеће стање безбедности и здравља на раду, навео припадајућа средства и опрему личне заштите која су већ била утврђена општим актом, односно колективним уговором или уговором о раду, а да касније на основу процењених ризика, односно препознатих и утврђених опасности и штетности којима су запослени изложени на радном месту, не утврђује нити да ли та средства одговарају препознатим и утврђеним опасностима и штетностима, нити одређује друга којима се процењени ризици спречавају, отклањају или смањују на најмању могућу меру.

У 2017. години уочено је да послодавци средства и опрему за личну заштиту на раду одређују у складу са Правилником о превентивним мерама за безбедност и здравље на раду при коришћењу средстава и/или опреме за личну заштиту на раду, као и да послодавци у много већем броју обезбеђују и запосленима издају на коришћење средства личне заштите, а и да запослени у све већем броју наменски користе дата средства и опрему за личну заштиту на раду.

Коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду, опреме за рад и опасних материја и у 2017. години карактерише недостатак прописане документације на српском језику за њихову употребу и одржавање, односно паковање, транспорт, коришћење и складиштење.

Сходно наведеном, стање на територији Републике Србије, када је у питању коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду уз обавезно постојање прописане документације на српском језику, није задовољавајуће нарочито ако се зна да се у истој документацији наводе сви безбедносно-технички подаци важни за оцењивање и отклањање ризика на раду, односно важни за спровођење мера безбедности и здравља на раду у процесу рада.

Напред наведени проблем постаје још израженији ако се зна, а надзорима (нарочито у вези повреда на раду) је то и утврђено, да послодавци пре и приликом избора средстава и опреме за личну заштиту на раду, коју дају запосленима на коришћење, не врше процену да ли иста испуњавају захтеве прописане Правилником о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и/или опреме за личну заштиту на раду и да ли одговарају процењеним ризицима, тј. препознатим и утврђеним опасностима и штетностима на радном месту, са циљем да избором адекватног средства и/или опреме отклони или смањи ризик од настанка повреда и оштећења здравља.

3.1.7. Преглед и провера опреме за рад и испитивање услова радне околине

Надзорима извршеним у 2017. години уочено је да стање у примени ових института Закона о безбедности и здрављу на раду није задовољавајуће и то из два разлога:

1. Већина послодаваца прописане прегледе и испитивања опреме за рад и испитивања услова радне околине не врши у прописаним роковима, већ то чине тек након инспекцијских надзора и донетих решења. Одређен број послодаваца је спровео поступак процене ризика на радним местима у радној околини, а не само да није у прописаном року извршио наведене прегледе и провере, већ иста уопште није ни вршио.

2. Квалитет обављених прегледа и провере опреме за рад, односно испитивања услова радне околине није задовољавајући. Када су у питању испитивања услова радне околине стручни налази углавном не садрже податке о радном месту, већ само места на којима су вршена испитивања (мерна места) у оквиру неке радне просторије, па се сходно томе изречени закључак о примењености мера за безбедан и здрав рад не односи на радно место већ тзв. мерно место.

Када је у питању примена института Закона о безбедности и здрављу на раду, који се односи на испитивање услова радне околине и у 2017. години испитивања микроклиме за летњи период вршена су при спољној температури која је веома блиска $+15^{\circ}\text{C}$ (углавном од 15 до 23°C) и то нарочито у тзв. "топлим погонима", односно за зимски период при спољној температури која је веома блиска $+5^{\circ}\text{C}$ (углавном од 0 до 5°C) и то нарочито у просторима које послодавац избегава да греје.

3.2. Повреде на раду

Повредом на раду, која је дефинисана чланом 22. Закона о пензијском и инвалидском осигурању сматра се повреда осигураника која се догоди у просторној, временској и узрочној повезаности са обављањем посла по основу кога је осигуран, проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством, наглим променама положаја тела, изненадним оптерећењем тела или другим променама физиолошког стања организма.

У случају када се догоди тешка, смртна или колективна повреда на раду или повреда због које запослени није способан за рад дуже од три узастопна радна дана, послодавац је дужан да исту пријави надлежној инспекцији рада и надлежном органу унутрашњих послова најкасније у року од 24 часа, од њеног настанка.

Када добије пријаву о повреди на раду, инспектор рада је дужан да одмах испита стање на лицу места и да предузме мере ради отклањања извора и узрока који су допринели повређивању запосленог.

У периоду јануар – децембар 2017. године, инспектори рада су извршили **919** инспекцијских надзора поводом смртних, тешких са смртним, тешких, колективних и лаких повреда на раду и то:

- **23 надзора поводом смртних повреда на раду :**
 - **9** у делатности грађевинарства,
 - **5** у делатности индустрије и то:
 - **2** у делатности прераде дрвета
 - **1** у делатности производње прехранбених производа
 - **1** у делатности производње метала, машина и друге опреме
 - **1** у делатности производње и дистрибуције електричне енергије, гаса и паре
 - **3** у делатности саобраћаја и складиштења
 - **2** у делатности пољопривреде, шумарства и риболова,
 - **2** у комуналној делатности и рециклажи,
 - **1** у делатности трговине на велико и мало,
 - **1** у делатности личних услуга
- **16 надзора поводом тешких повреда на раду са смртним исходом:**
 - **6** у делатности грађевинарства;
 - **5** у делатности индустрије и то:
 - **2** у делатности производње метала, машина и друге опреме
 - **2** у делатности производње хемијских производа, гуме и пластике
 - **1** у делатности производње и дистрибуције електричне енергије, гаса и паре
 - **3** у делатности пољопривреде, шумарства и риболова

- 1 у делатности саобраћаја и складиштења
- 1 у делатности уметности, забаве и рекреације
- **14 надзора поводом колективних повреда на раду:**
 - 6 у делатности индустрије и то:
 - 3 у делатности производње хемијских производа, гуме и пластике
 - 1 у делатности производње метала, машина и друге опреме
 - 1 у делатности прераде дрвета
 - 1 у делатности производње папира и штампања
 - 3 у делатности грађевинарства
 - 2 у делатности трговине на велико и мало
 - 2 у делатности пољопривреде, шумарства и риболова
 - 1 у делатности државне управе
- **817 надзора поводом тешких повреда на раду:**
 - 420 у делатности индустрије и то:
 - 128 у делатности производње метала, машина и друге опреме
 - 70 у делатности производње прехранбених производа
 - 56 у делатности производње хемијских производа, гуме и пластике
 - 49 у делатности прераде дрвета
 - 27 у делатности производње неметалних минерала
 - 23 у осталој прерађивачкој делатности
 - 18 у делатности производње електричне опреме
 - 17 у делатности производње папира и штампања
 - 17 у делатности производње текстила, коже и обуће
 - 8 у делатности производње и дистрибуције електричне енергије, гаса и паре
 - 7 у делатности производње метала, машина и друге опреме
 - 116 у делатности грађевинарства
 - 48 у делатности здравства
 - 44 у делатности трговине на велико и мало
 - 38 у делатности пољопривреде, шумарства и риболова
 - 31 у делатности образовања
 - 29 у комуналној делатности
 - 28 у делатности саобраћаја и складиштења
 - 16 у финансијској делатности и услугама
 - 11 у делатности државне управе и осталим делатностима
 - 10 у делатности услуга смештаја и исхране
 - 9 у делатности информисања и комуникација
 - 8 у делатности уметности, забаве и рекреације
 - 5 у делатности личних услуга
 - 4 у делатности рударства

- **49 надзора поводом лаких повреда на раду:**
 - 25 у делатности индустрије
 - 6 у делатности грађевинарства
 - 5 у делатности трговине на велико и мало
 - 4 у делатности пољопривреде, шумарства и риболова
 - 3 у делатности услуга смештаја и исхране
 - 2 у делатности саобраћаја и складиштења
 - 1 у комуналној делатности
 - 1 у делатности информисања и комуникација
 - 1 у делатности образовања
 - 1 у делатности уметности, забаве и рекреације

3.2.1. Анализа смртних повреда на раду, које су се догодиле током 2017. године

- повреде на раду се најчешће дешавају у делатности грађевинарства и индустрије (61% од свих смртних повреда на раду пријављених инспекцији рада догодило се у наведеним делатностима и то 39 % у делатности грађевинарства и 22% у делатности индустрије),
- запослени, који су смртно страдали на раду, су мушког пола (повреде на раду се најчешће дешавају у високоризичним делатностима и то на тешким физичким пословима, на којима су углавном запослене особе мушког пола);
- у 80% случајева повреде су се догодиле у првој смени (највећи број послова се организује у дневним сменама – нарочито у грађевинарству);
- 52% смртних повреда на раду догодило се код лица која су у старосној доби од 36 - 45 година;
- 48% смртно страдалих на раду је завршило III степен стручне спреме, а 30% је завршило IV степен стручне спреме;
- најчешћи узроци смртних повреда на раду су пад са висине (у 39% случајева), струјни удар (у 22% случајева), ударац предметом у покрету (у 22 % случајева), покретни делови машине (у 17 % случајева);
- најкритичнији дани за смртно повређивање били су среда (26%), као и понедељак (18%), петак (17%) и уторак (13%), и радно-правни статус запослених код којих је наступила смрт услед повреде на раду је:
- 70% смртно страдалих је имало заснован радни однос (уговор о раду на одређено или неодређено време)
- 30% смртно страдалих је радило «на црно» (Лица која послодавци ангажују без уговора о раду (рад "на црно") углавном обављају повремене и привремене (сезонске) послове и ступају на рад без претходног упознавања са технологијом рада, при чему се недовољно води рачуна о њиховој стручној квалификацији за обављање тих послова, као и о њиховом оспособљавању за безбедан и здрав рад. Такође, послодавци лицима које ангажују "на црно" врло ретко додељују на употребу и коришћење адекватну опрему за личну заштиту на раду. Последица свега наведеног јесте повећан ризик од повређивања код лица која раде "на црно", на шта недвосмислено и указују подаци о повредама на раду).

3.2.2. Анализа смртних повреда на раду, тешких повреда на раду са смртним исходом и тешких повреда на раду и лаких повреда, према делатности, узроку, извору повређивања, старосним групама, степену стручне спреме, радно-правном статусу страдалог, делу тела, полу, данима у недељи, сменама у којима су задобили повреду

Смртне повреде на раду у 2017. години

Тешке повреде на раду са смртним исходом у 2017. години

Тешке повреде на раду у 2017. години по делатностима

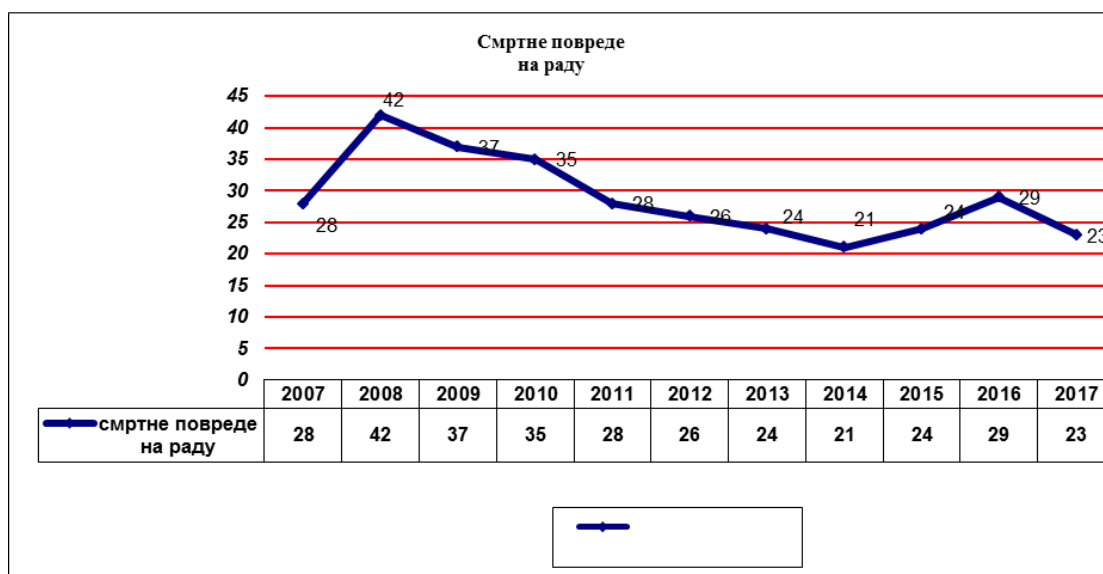
Колективне повреде на раду

Лаке повреде на раду

3.2.3. Упоредни приказ броја извршених инспекцијских надзора у случају смртне, тешке са смртним исходом, колективне, тешке и лаке повреде на раду за период 2013-2017.година

година	Број извршених инспекцијских надзора у случају смртне, тешке са смртним, колективне, тешке и лаке повреде на раду					
	Укупно	смртних	тешке са смртним исходом	колективних	тешких	лакких
2013.	1146	24	14	11	849	248
2014.	1100	21	17	19	904	139
2015.	947	24	14	18	780	111
2016.	900	29	13	20	774	64
2017.	919	23	16	14	817	49

3.2.4. Упоредна анализа извршених инспекцијских надзора поводом смртних повреда на раду, за период 2007. – 2017. године

3.2.5. Најчешћи узроци повреда на раду

Инспекцијским надзорима у области безбедности и здравља на раду, утврђено је да **послодавци у потпуности не спроводе одредбе Закона о безбедности и здрављу на раду и подзаконских прописа.**

Анализом узрока и околности због којих је дошло до повреда на раду, утврђено је да су најчешћи узроци повређивања следећи:

- **небезбедан рад на висини** и на непрописно монтираним скелама;
- некоришћење прописаних средстава и опреме за личну заштиту на раду првенствено **рад без заштитног шлема и заштитног опасача;**
- **рад у непрописно обезбеђеним ископима;**
- непримењивање основних начела организације извођења радова;
- одступање од прописаног и утврђеног процеса рада;
- непрописна сарадња (координација) учесника у раду,
- непрописан рад са опремом за рад;
- неспособљеност ангажованих на раду за безбедан рад;
- **непотпуно спровођење мера безбедности и здравља на раду на местима рада;**
- ангажовање знатног броја необучених лица **која раде на "црно"**.

Имајући у виду да су најчешћи узроци повреда на раду **небезбедан рад на висини, некоришћење прописаних средстава и опреме за личну заштиту на раду (рад без заштитног шлема и заштитног опасача),** као и рад у непрописно обезбеђеним ископима, циљ спровођења свих превентивних мера у области безбедности и здравља на раду јесте елиминисање или смањење опасности и штетности у процесу рада, што се, поред осталог, постиже и коришћењем средстава и опреме за личну заштиту на раду. Примена средстава и опреме за личну заштиту на раду треба да смањи или да елиминише могућност

повређивања или обољевања, а не да отежава рад или да повећава ризик од истих. Наменско коришћење средстава и опреме за личну заштиту на раду (заштитни шлем, заштитни опасач за рад на висини, заштитне наочаре, антифони, заштитне рукавице, заштитна обућа и др.) умногоме доприноси спречавању повређивања запосленог.

Такође, нека лица која су задобила смртне и тешке повреде на раду у делатности грађевинарства нису имала закључене уговоре о раду. Лица која послодавци ангажују без уговора о раду (рад "на црно") углавном обављају повремене и привремене (сезонске) послове и ступају на рад без претходног упознавања са технологијом рада, при чему се недовољно води рачуна о њиховој стручној квалификацији за обављање тих послова, као и о њиховом оспособљавању за безбедан и здрав рад. Последица свега наведеног јесте повећан ризик од повређивања код лица која раде "на црно", на шта недвосмислено и указују подаци о повредама на раду.

Најугроженија занимања у Републици Србији на основу смртних повреда на раду Републици Србији

Ако се узму у обзир све специфичности и опасности везане за извођење радова и технолошки процес производње, као и примена мера за безбедан и здрав рад запослених и број повреда на раду, **грађевинарство и индустрија спадају у најризичније делатности.**

Сходно наведеном, најугроженија занимања запослених су грађевински радници различитих профила - **НК радници, армирачи, тесари, зидари, возачи (аутовилушкара, теретних моторних возила), аутомеханичари, помоћни радници, електромонтери, бравари - заваривачи и руковаоци дизалицама - крановима.**

3.2.6. Пријављивање повреда на раду и професионалних обољења

Према подацима Инспектората за рад, у току 2017. године уочено је да послодавци у Републици Србији не испуњавају Законом утврђену обавезу да одмах, а најкасније у року од 24 сата од настанка повреде на раду пријаве надлежној инспекцији рада сваку смртну, колективну или тешку повреду на раду, као и повреду на раду због које запослени није способан за рад дуже од три узастопна радна дана.

У Републици Србији, још увек постоји проблем различитих методолошких приступа који се примењују при евидентирању, обради и евалуацији изворних података о повредама на раду, као и одсуство неопходне и ефикасне комуникације и размене информација између институција које се на било који начин баве пословима безбедности и заштите здравља на раду.

Такође, Законом је утврђена обавеза послодавца да најкасније у року од три узастопна радна дана од дана сазнања, пријави надлежној инспекцији рада професионално обољење, односно обољење у вези са радом запосленог. Професионалне болести, у смислу Закона о пензијском и инвалидском осигурању, јесу болести настале у току осигурања проузроковане

дужим непосредним утицајем процеса и услова рада на радним местима, односно пословима које осигураник обавља.

Према подацима, којима располаже Инспекторат за рад, у 2017. години надлежној инспекцији рада послодавци нису пријавили **ниједно професионално обољење**.

Пракса показује да се не поштују законске обавезе о појединачном пријављивању и регистровању професионалних болести, као и да се многа професионална обољења и не третирају као таква због непрепознавања везе болести и услова рада. Уколико се ове болести и пријављују, то се чини спорадично, несистематски, непотпуно и неадекватно, па су подаци и евиденција о њима веома непотпуни.

Такође, не постоји одговарајућа размена података о броју дијагностикованих, верификованих и пријављених обољења, између здравствених установа, Републичког фонда за здравствено осигурање и инспекције рада.

3.2.7. Предлог активности за спречавање повреда на раду и професионалних обољења

У циљу **спречавања повређивања на раду** и појава професионалних обољења неопходно је:

- доследно примењивати Закон о безбедности и здрављу на раду и подзаконска акта у области безбедности и здравља на раду;
- наставити са проценом ризика, вршити перманентно процењивање ризика уз практичну примену аката о процени ризика;
- инсистирати на поштовању прописаног поступка процене ризика;
- елиминисати све негативне појаве и уочене недостатке и неправилности у поступку процене ризика;
- вршити сталне контроле и надзор над радом правних лица и предузетника са лиценцом за обављање послова безбедности и здравља на раду, уз одузимање лиценци у случају незаконитог рада;
- успоставити редовну сарадњу инспекција рада са органима за прекршаје у циљу праћења свих фаза у току процесуирања захтева за покретање прекршајног поступка и начина њиховог решавања (нарочито у погледу висине изречених казни);
- увести координисану сарадњу свих служби, институција и појединаца чији програми садрже активности на сузбијању повређивања на раду, као и правилну расподелу послова у тимском раду стручњака различитих профила, како у оквиру Савета за безбедност и здравље на раду, тако и у оквиру заједничких активности Уније послодаваца Србије, репрезентативних синдиката, Инспектората за рад, Управе за безбедност и здравље на раду, стручних институција и др;
- појачати медијску кампању (тв, радио, штампани медији) усмерену на значај смањивања броја повреда на раду, професионалних обољења и болести у вези са радом, са посебним освртом на високоризичне секторе (грађевинарство, хемијска индустрија, пољопривреда и сл.) и сектор малих и средњих предузећа;
- израдити и промовисати брошуре у циљу промоције развоја националне културе превенције у области безбедности и здравља на раду (подизање свести и информисање јавности);

- увести континуирану обраду података у свим службама и институцијама које се баве проблемима безбедности и здравља на раду, од нивоа послодаваца до нивоа Републике, омогућити обухватнију обраду података из пријаве повреда на раду, као и ажурирање обраде података, како би резултати анализе били што раније доступни свим заинтересованим институцијама, службама, синдикатима и надлежним министарствима, а ради предузимања одговарајућих превентивних мера;
- успоставити ефикасни национални систем регистрације и прикупљања података о повредама на раду и професионалним болестима.

3.3. Извештај о обиму и ефектима инспекцијског надзора у области безбедности и здравља на раду

Извештај о раду Инспектората за рад у области безбедности и здравља на раду састављен је на основу прикупљених података о раду 11 одељења и 14 одсека инспекције рада смештених у окружним подручним јединицама у управним окрузима, 2 одељења у Граду Београду и одељења у седишту Инспектората за рад.

У периоду **јануар - децембар 2017. године** Инспекторат за рад је извршио **14.102** инспекцијска надзора у области безбедности и здравља на раду и то:

- **9.941** редовних инспекцијских надзора у области безбедности и здравља на раду, **2.405** контролних надзора, **637** надзора по захтеву странке, **919** надзора поводом пријављених повреда на раду и **200** надзора - прегледа пословног простора ради утврђивања испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду, пре почетка обављања делатности.

Такође, у наведеном периоду донето је **2.987** решења о отклањању недостатака са укупно **6.676** наложених мера, донето је **333** решења о забрани рада на месту рада, због опасне појаве која може да угрози безбедност и здравље запослених, поднете су **34** кривичне пријаве против одговорних лица, због основане сумње да су починили кривично дело изазивања опасности необезбеђењем мера безбедности и здравља на раду, као и **605** захтева за покретање прекршајног поступка.

Извештај о ефектима инспекцијских надзора из области безбедности и здравља на раду у 2017. години

1.	Укупан број инспекцијских надзора (редовни, контролни, надзори по захтеву странке, преглед пословног простора, надзори у вези професионалних обољења и надзори поводом повреда на раду)			14.102
1.1	Број извршених редовних инспекцијских надзора			9.941
1.2	Број извршених контролних инспекцијских надзора			2.405
1.3	Број извршених инспекцијских надзора по захтеву странке			637
1.4	Преглед пословног простора по захтеву странке			200
1.5	Број надзора у вези професионалних обољења			0
1.6	Број надзора поводом повреда на раду			919
	1.6.1	Смртне	23	
	1.6.2	Тешке са смртним исходом	16	

	1.6.3	Гешке	817	
	1.6.4	Колективне	14	
	1.6.5	Лаке	49	
2.	Број запослених обухваћених инспекцијским надзором			164.724
	Број лица затечених на фактичком раду			2.664
	Број лица са којима којима је по надзору заснован радни однос			2.467
3.	Донето решења о отклањању недостатака			2.987
	3.1	Укупан број наложених мера		6.676
		3.1.1	Број наложених мера за доношење акта о процени ризика	291
		3.1.2	Број наложених мера за измену акта о процени ризика	274
4.	Донето решења о забрани рада			333
5.	Укупан број поднетих захтева за покретање прекршајног поступка			605
	5.1	Против правног лица и одговорног лица у правном лицу	359	
	5.2	Против предузетника	176	
	5.3	Против запослених	55	
	5.4	Против лица за безбедност	27	
6.	Укупан број поднетих пријава за покретање кривичног поступка			34
7.	Број издатих прекршајних налога			97
	Новчани износ наплаћених прекршајних налога			2.340.530,00

3.4. Приказ рада Одељења за студијско-аналитичке послове и надзор

Одељење за студијско-аналитичке послове и надзор обавља послове који се односе на: праћење и анализу извршеног редовног и ванредног инспекцијског надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду и сачињавање предлога мера за унапређење инспекцијског надзора; израду одговарајућих извештаја, информација и анализа у вези са стањем примене прописа у области радних односа и безбедности и здравља на раду, а на основу извршених инспекцијских надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду; обраду података о повредама на раду, професионалним обољењима и болестима у вези са радом и припрему и израду извештаја у вези са тим; припрему и израду плана рада Инспектората за рад (недељни, месечни, квартални и годишњи); припрему и израду недељних, месечних, кварталних и годишњег извештаја о раду Инспектората за рад; припрему извештаја о практичној примени међународних конвенција; контролу ажурности у раду ужих унутрашњих јединица Инспектората за рад; праћење извршења налога достављених ужим унутрашњим јединицама Инспектората за рад; контролу поступања по процедурама, инструкцијама, упутствима; најсложеније инспекцијске надзоре и руковођење заједничким акцијама инспектора рада; прикупљање и обраду података ради израде Предлога финансијског плана, у делу који се односи на Инспекторат за рад; припрему захтева за преузимање и плаћање обавеза и праћење основаности плаћања за потребе Инспектората за

рад; припрему и изradу периодичних и годишњих финансијских извештаја о извршењу буџета у делу који се односи на Инспекторат за рад; вођење евиденције о наменској реализацији буџета у делу који се односи на Инспекторат за рад и друге послове из делокруга Одељења.

У Одељењу за студијско-аналитичке послове, поред начелника Одељења, послове обавља још 6 извршилаца.

У 2017. години, у Одељењу за студијско - аналитичке послове и надзор , обављени су следећи послови:

- Прегледано је и обрађено **1100** предмета достављених од првостепених органа у законском року (инспекцијски записници са списима предмета везани за надзоре поводом повреда на раду);
- Дато је **93** мишљења на нацрте закона, нацрте стратегија, акционе планове и друга документа достављена од других органа и организација;
- Примљено је укупно **850** предмета -представки на које су припремљени одговори и прослеђени подносиоцу поднеска;
- Примљено је укупно **582** предмета везано за економско-финансијску област , који су обрађени и предати на даљу реализацију ;
- Дат је одговор на **512** питања упућених електронском поштом, укључујући и одговоре на питања Канцеларије за брзе одговоре;
- Припремани су одговори поводом захтева странака – представки у области радних односа и безбедности и здравља на раду ради достављања на поступање надлежним органима;
- Припремани су одговори поводом представки Заштитника грађана Републике Србије и Агенције за борбу против корупције;
- Припремани су одговори поводом поднесака тужилаштва;
- Припремани су одговори поводом представки других инспекцијских органа;
- Припремљено је **125** различитих одговора електронским и штампаним медијима;
- Припремани су одговори на представке грађана које су достављене путем електронске поште;
- Остварени су стални и непосредни контакти са инспекторима рада, начелницима одељења и шефовима одсека инспекције рада путем стручно-консултативних састанака ;
- Праћење и анализа прописа из области рада;
- Пружана је стручна помоћ унутрашњим јединицама инспекције рада у обављању најсложенијих послова у вези примене закона;
- Организовани су појачани инспекцијски надзори у области радних односа и безбедности и здравља на раду у различитим делатностима, а често уз ротацију инспектора рада ;
- Пружање стручне помоћи и координација приликом вршења појачаних инспекцијских надзора;
- Координација рада инспекције рада са другим инспекцијама у складу са Законом о инспекцијском надзору;
- Сачињени су извештаји о извршеним појачаним и циљаним акцијама надзора;

- Припремане су информације за Кабинет министра, државне секретаре, помоћнике министра и Секретаријат Министарства;
- Припремани су одговори поводом представки које су упућене Председнику Републике Србије, Председнику Владе Републике Србије и министрима у Влади Републике Србије;
- Сачињени су редовни недељни, месечни, квартални, шестомесечни извештаји о раду и годишњи извештај о раду Инспектората за рад у области радних односа и безбедности и здравља на раду,
- Сачињени су и прослеђени редовни месечни извештаји Европској комисији о напретку Републике Србије у процесу европских интеграција, а из домена надлежности Инспектората за рад;
- Сачињени су квартални извештаји о раду Инспектората за рад за потребе надлежног одбора Скупштине;
- Сачињен је годишњи план рада;
- Припремљена је детаљна анализа рада сваког инспектора рада појединачно, као и одељења и одсека инспекције рада у управним окрузима и Граду Београду, а ради потребе редовног годишњег оцењивања државних службеника,
- Урађена је контрола оцене рада свих инспектора рада;
- Урађена је спецификација радних циљева за све запослене државне службенике у Инспекторату за рад – за инспекторе рада у одељењима и одсесима инспекције рада, у управним окрузима и Граду Београду, као и за државне службенике у седишту Инспектората за рад,
- Припремљене су различите инструкције, упутства и смернице о поступању инспектора рада приликом вршења инспекцијских надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду;
- Редовно су припремане и достављене месечне информације – извештаји Министарству здравља, везане за инспекцијске надзоре над спровођењем Закона о заштити становништва од изложености дуванском диму;
- Припремане су различите информације и дописи, како за потребе министарства, тако и за потребе других државних органа и институција;
- Организоване су превентивне активности везане за рад на отвореном у време високих температура (промовисање и указивање на значај спровођења Препоруке Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања);
- Обележен је Дан безбедности и здравља на раду у Републици Србији, који је истовремено и Светски дан безбедности и здравља на раду – организовани су различити скупови и округли столови, које су реализовала одељења и одсеци инспекције рада у управним окрузима и Граду Београду;
- Активно учествовање у раду Радне групе за израду новог Закона о безбедности и здрављу на раду, Радне групе за припрему вођења статистике повреда на раду, Радне групе за припрему предлога Стратегије о безбедности и здрављу на раду за период 2018-2022.година и Акционог плана за спровођење Стратегије о безбедности и здрављу на раду за период 2018-2022.година, Радне групе за формирање тзв. „ црно-беле“ листе путарских привредних субјеката, Радне групе за безбедност објеката, Стручног тима за превоз путника и робе у друмском, водном и железничком саобраћају, Стручнога тима- Радне групе за сузбијање неформалног рада (рада "на црно");

- Активно учествовање у пројекту Међународне организације рада под називом „Ангажовање и подршка на националном нивоу за смањење појаве злоупотребе дечјег рада“, а чији је донатор Министарство за рад Сједињених Америчких Држава- дат допринос реализацији активности у пројекту и изради одговарајућих докумената (контролна листа за вршење инспекцијског надзора из области дечјег рада, образац за ванредни инспекцијски надзор, који обухвата сва релевантна питања везана за дечји рад, Посебан протокол за инспекцију рада за заштиту деце од злоупотребе дечјег рада и Инструкција о поступању инспектора рада приликом вршења инспекцијског надзора ради заштите деце од злоупотребе дечјег рада, листа опасних послова за децу и др.);
- Активно учешће у Пројекту "Превенција и борба против трговине људима у Србији" – заједнички програм подршке Европске Уније и Савета Европе за западни Балкан и Турску, у реализацији активности везаних за обуку инспектора рада на тему спречавања радне експлоатације и раду Управног одбора Пројекта;
- Сарадња са Повереником за равноправност, а ради обуке инспекторе рада на тему примене антидискриминационих прописа , а у организацији Повереника за равноправност и ОЕБС;
- Организовање и реализовање семинара инспекције рада “Поступање у складу са новим подзаконским прописима у области безбедности и здравља на раду и практична примена Закона о инспекцијском надзору и Закона о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити", на којем су поред представника Инспектората за рад учествовали и представници Управе за безбедност и здравље на раду, Сектора за рад и запошљавање, НАЛЕД и УСАИД;
- Активна сарадња са социјалним партнерима - организовање и присуствовање састанцима са репрезентативним удружењима запослених, поред осталог и са Савезом самосталних синдиката Србије, УГС „Независност“ као и са репрезентативним удружењем послодаваца, а ради ефикасније заштите права запослених; предузимања заједничких конкретних активности у циљу сузбијања рада „на црно“ и смањења броја повреда на раду;
- Представници седишта Инспектората за рад учествовали су као предавачи на тему стања безбедности и здравља на раду са становишта инспекцијског надзора на свим семинарима на које су позивани од стране социјалних партнера;
- Активна сарадња са Канцеларијом МОП у Београду;
- Настављена је сарадња са Међународним информативним центром Међународне организације рада (CIS Centres), јер је Инспекторат за рад колаборативни центар за Републику Србију Међународног информативног центра МОП;
- Сачињени су материјално-финансијски планови и праћено је њихово остваривање на месечном и годишњем нивоу, у оквиру Меморандума буџета - дела који се односи на Инспекторат за рад;
- У непосредном контакту или путем телефона дати су стручни савети странкама у вези са правима у области безбедности и здравља на раду;
- Сачињени су разни информативни материјали за потребе новинара и прилози за медије;

- Сачињене су различите брошуре из домена надлежности Инспектората за рад, ради подизања свести и информисања о значају примене мера безбедности и здравља на раду и поштовања одредаба Закона о раду, а које су намењене послодавцима и запосленима;
- Учествовање на округлим столовима и конференцијама, које је организовао USAID – Пројекат за боље услове пословања и НАЛЕД (Национална алијанса за локални економски развој) ,
- Обука представника одељења- тренинг тренера за нови Закон о општем управном поступку,
- Учешће на конференцији поводом обележавања Европске недеље безбедности и здравља на раду, Београд, октобар 2017.године;
- Активно учествовање на радионицима везаним за пројекат „Успостављање јединственог информационог система за инспекције – Е-Инспектор“, а у организацији Министарства државне управе и локалне самоуправе,
- Активно учествовање у раду Одбора за безбедност и здравље на раду у оквиру Социјално-економског савета;
- Одржани су стручно-консултативни састанци са инспекторима рада и начелницима одељења и шефовима одсека у циљу уједначавања поступања инспектора рада, као и ради увида у начин поступања инспектора рада приликом вршења инспекцијских надзора и предузимања мера из надлежности инспекције рада, ради указивања на евентуалне пропусте у поступању, као начине за њихово отклањање;
- Обављени су и други послови у оквиру надлежности одељења.

4. Интегрисани надзори

У току 2017. године извршено је укупно **10.466 интегрисаних инспекцијских надзора** којима је обухваћено **44.688** запослених. Интегрисани инспекцијски надзори су планирани тако да се обухвате углавном мање ризичне делатности.

У надзорима је контролисана примена Закона о раду и Закона о безбедности и здрављу на раду.

Интегрисаним инспекцијским надзорима контролисани су следећи институти Закона о безбедности и здравља на раду:

- Уређивање права, обавеза и одговорности у области безбедности и здравља на раду,
- Организовање послова за безбедност и здравље на раду,
- Акт о процени ризика,
- Прва помоћ,
- Евиденције у области безбедности и здравља на раду,
- Оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад,
- Средства и опрема за личну заштиту на раду,
- Почетак рада послодавца,
- Извештај о почетку радова на градилишту и елаборат о уређењу градилишта,
- Повреда на раду, професионално обољење и обољење у вези са радом –извештавање,
- Прописана документација,
- Прописани лекарски прегледи запослених,
- Превентивни и периодични прегледи и провере опреме за рад и услова радне околине.

Интегрисани инспекцијски надзори су указали на знатно веће кршење прописа из области безбедности и здравља на раду него у области радних односа. Инспектори рада су донели **2.583 решења о отклањању недостатака из области безбедности и здравља на раду**. Донето је и **112 решења о забрани рада** на радном месту код послодавца због околности које доводе до угрожавања безбедности и здравља запосленог.

Интегрисаним инспекцијским надзорима контролисани су следећи институти Закона о раду:

- Утврђивање радноправног статуса лица затечених на раду,
- Правилник о организацији и систематизацији послова,
- Уређивање права, обавеза и одговорности из области радних односа,
- Радно време,
- Одмори и одсуства,
- Заштита запослених,
- Зарада, накнада зараде, накнада трошкова и друга примања,
- Права запослених код промене послодавца и измена уговорених услова рада,
- Престанак радног односа и посебна заштита од отказа уговора о раду.

Инспектори рада су донели **1.031** решење о отклањању недостатака из области радних односа. Контролом радно правног статуса лица затечених на раду утврђено је да је у тренутку надзора **4.832** лица било ангажовано без уговора о раду, односно да је радило «на црно», док је након извршеног надзора послодавац са **4.660** лица засновао радни однос.

Због утврђених кршења закона поднето је **554** захтева за покретање прекршајног поступка, и то **196** захтева због утврђених прекршаја области безбедности и здравља на раду и **358** захтева због утврђених прекршаја из области радних односа.

Инспектори рада су у оквиру интегрисаних инспекцијских надзора издали **119** прекршајних налога (по основу издатих налога у Буџет РС уплаћено је **2.300.000,00** динара) због тога што послодавац није држао уговор о раду или други уговор у складу са законом на месту рада запосленог.

Извештај о ефектима интегрисаних инспекцијских надзора за 2017. годину

1.	Број извршених интегрисаних инспекцијских надзора	10.466
	- редовни и појачани надзори	9.140
	- контролни надзори	1.326
2.	Укупан број у радном односу код послодавца	182.925
	Број лица затечених на раду	44.688
	Број лица на фактичком раду	4.832
	Број лица са којима којима је по надзору заснован радни однос	4.660
3.	Број донетих решења	
	- отклањање недостатака из области радних односа	1.290
	- отклањање недостатака из области безбедности и здравља на раду	2.583
	- број донетих о забрани рада	112
4.	Број захтева за покретање прекршајног поступка	554
	Из области радних односа	358
	Из области безбедности и здравља на раду	196
5.	Број кривичних пријава	0

6.	Број издатих прекршајних налога	119
	Новчани износ наплаћених прекршајних налога	2.300.000,00

5. Појачани инспекцијски надзори у области радних односа и безбедности и здравља на раду

Инспекторат за рад је у периоду јануар – децембар 2017. године, у потпуности остварио све активности предвиђене Планом рада и то кроз превентивно деловање инспекције рада и циљане инспекцијске надзоре у високоризичним делатностима и делатностима у којима има највише рада, „на црно“, а у циљу безбедног и здравог радног места за запослене и регулисања њиховог радно-правног статуса.

Примарни циљ инспекцијских надзора је усмерен на то, да се обезбеди примена одредаба Закона о раду, Закона о безбедности и здрављу на раду, других закона, подзаконских прописа (посебно транспонованих Директива ЕУ) и колективних уговора, како би се смањило број повреда на раду и да би се сузбио рад «на црно».

Значајне резултате рада инспекција рада је постигла захваљујући новој организацији рада Инспектората за рад - континуирани, појачани инспекцијски надзори у којима учествује максимално расположив број инспектора рада, често по принципу "ротације", циљани ванредни инспекцијски надзори у појединим делатностима, двосменски рад, организовање и вршење ванредних надзора како у првој тако и у другој смени рада, а и ноћу, као и у дане викенда, уз појачану медијску кампању, уједначено поступање инспектора рада у складу са инструкцијом коју је донео Инспекторат за рад. Инспекција рада планира да и у 2017. години настави рад према успостављеној организацији рада, уз стално унапређење исте и уз пуну сарадњу са другим органима, ради постизања практичне примене прописа у области рада од стране послодаваца, а превасходно у циљу смањења броја повреда на раду на што је могуће мању меру и остваривање безбедних и здравих услова рада запослених, у циљу сузбијања рада "на црно" и повећања запослености, као и у циљу откривања нерегистрованих субјеката и сузбијања сиве економије.

5.1. Појачани инспекцијски надзори у различитим делатностима на територији Републике Србије

Појачани инспекцијски надзори код послодаваца који обављају делатност у туристичким центрима Републике Србије (27. и 30. јануар 2017.године)

Инспекторат за рад је 27. и 30. јануара 2017. године, вршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца који обављају делатност у туристичким центрима, превасходно на Копаонику и Златибору. Надзори су вршени по принципу ротације, што значи да су надзоре вршили инспектори рада који иначе не раде на територији управних округа у којима се налазе контролисани туристички центри.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 185 послодаваца, затечено је укупно 433 радно ангажованих лица, од којих је петина, односно 86 лица, радило "на црно" (око 20%), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена код укупно 54 послодавца. Најдрастичнији пример рада "на црно" је један послодавац на Копаонику, код кога је од 17 лица затечених на раду, чак 15 лица радило "на црно".

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 54 прекршајне пријаве, док су у области безбедности и здравља на раду поднели 2, а издали су и 5 прекршајних налога.

Инспекција рада је донела и 54 решења због утврђених неправилности у области радних односа, као и 13 решења у области безбедности и здравља на раду.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривена су и 4 нерегистрована субјекта, који се баве трговином (2), производњом одевних предмета (1) и производњом хлеба, свежег пецива и колача (1).

Инспектори рада су одмах донели 4 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Појачани инспекцијски надзори код послодаваца на целој територији Републике Србије, а посебно у граду Београду и зимским туристичким центрима Копаонику, Златибору, Старој Планини и Дивчибарама (09. и 10. фебруар 2017. године)

Инспекторат за рад је организовао и извршио дводневне ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца у делатности трговине, угоститељства, услуга, производње хлеба, пецива и колача и другим делатностима у којима се очекује повећан рад "на црно", на целој територији Републике Србије, а посебно у граду Београду и зимским туристичким центрима Копаонику, Златибору, Старој Планини и Дивчибарама. Надзори су вршени углавном по принципу ротације, што значи да су надзоре вршили инспектори рада који иначе не раде на територији на којој су вршили појачане контроле.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 755 послодаваца, затечена су укупно 1.602 радно ангажована лица, од којих је више од четвртине, односно 456 лица, радило "на црно" (око 28%), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена код скоро половине контролисаних послодаваца, код укупно 344 послодавца (код око 46% контролисаних послодаваца). Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени у Београду и то један објект брзе хране (Батајница) где је затечено чак 13 лица на раду "на црно" и 2 послодавца чија је претежна делатност грађевинарство (Миријево) код којих је затечено по 5 лица на раду "на црно".

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 344 прекршајне пријаве, издали су 12 прекршајних налога и донели су 298 решења.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривено је и 6 нерегистрованих субјеката, који се баве трговином (2), производњом одевних предмета (1) и угоститељством (3).

Инспектори рада су одмах донели 6 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори на целој територији Републике Србије
који су претежно вршени код послодаваца у делатности производње
текстилних производа, одеће и обуће
(23, 24. и 27. фебруар 2017.године)**

Инспекторат за рад је организовао на целој територији Републике Србије тродневне ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду, који су претежно вршени код послодаваца у делатности производње текстилних производа, одеће и обуће.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 622 контролисана послодавца, затечено је укупно 444 лица на раду "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена код скоро трећине контролисаних послодаваца, односно код укупно 197 послодаваца (око 32% контролисаних послодаваца).

Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени у Руми, код послодавца код кога је свих 13 затечених лица радило "на црно", код једног послодавца у Крагујевцу, код кога је од 15 затечених лица, чак 12 лица радило "на црно", као и код једног послодавца у Суботици код кога је од 19 затечених лица, чак 12 лица радило "на црно". У Новом Пазару је код једног послодавца, од 18 затечених лица, 13 лица радило "на црно", док је код другог послодавца од 11 затечених лица, чак 9 лица радило "на црно".

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 197 прекршајних пријава, издали су 8 прекршајних налога, а донели су и 151 решење. У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели 155 решења са налозима за отклањање утврђених недостатака.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривено је и 13 нерегистрованих субјеката, од којих се 6 баве производњом одевних предмета (3 у Новом Пазару, 1 у Рашкој, 1 у Нишу и 1 у Сремској Митровици), 1 производњом обуће (у Новом Пазару), 1 угоститељством (у Косјерићу), 1 делатношћу фризерског салона (у Косјерићу), 3 трговином на мало (у Београду) и 1 грађевинском делатношћу (у Бору).

Инспектори рада су одмах донели 13 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Појачани инспекцијски надзори на градилиштима на целој територији Републике Србије (2. и 3. март 2017.године)

Инспекторат за рад је организовао дводневне ванредне инспекцијске надзореу области радних односа и безбедности и здравља на раду на градилиштима на целој територији Републике Србије.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 373 контролисана послодавца, затечено је укупно 612 лица на раду "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена код више од половине контролисаних послодаваца, односно код укупно 192 послодавца.

Овакав резултат инспекције рада у откривању лица на раду "на црно", остварен је захваљујући повећаној ефикасности инспекције рада, а захваљујући бољој организацији рада, даноноћном присуству инспектора рада на терену, као и коришћењу нових техничких уређаја који омогућују инспекторима брзу проверу потребних података на лицу места.

Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени у Владичином Хану, где је код једног послодавца свих 16 затечених лица радило "на црно", у Београду, на општини Врачар, код послодавца код кога је свих 12 затечених лица радило "на црно", код 4 послодаваца у Нишу код којих су сва затечена лица радила "на црно" (укупно 34 лица), као и код 2 послодавца у Новој Пазови, од којих је код једног свих 11 затечених лица радило "на црно", а код другог је на фактичком раду било свих 8 затечених лица.

Важно је истаћи, да су на градилиштима у Београду, у општинама Земун (насеље Алтина), Стари Град, Вождовац и Палилула, радно ангажована лица, бежећи напуштала градилишта приликом доласка инспектора рада. По процени инспектора рада са контролисаних градилишта је побегло више од 70 радно ангажованих лица.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 192 прекршајне пријаве, издали су 13 прекршајних налога, а донели су и 156 решења. У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели 84 решења са налозима за отклањање утврђених недостатака, као и 37 решења о забрани рада на месту рада због непосредне угрожености безбедности и здравља запослених.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривено је и 11 нерегистрованих субјеката који се баве извођењем грађевинских радова и то 9 у Београду, 1 у Нишу и 1 у Пожаревцу.

Инспектори рада су одмах донели 11 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори инспекције рада у домовима за смештај
одраслих и старијих лица
(09. и 10. март 2017.године)**

Инспекција рада је 09. и 10. марта 2017.године извршила ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду у домовима за смештај одраслих и старијих лица на целој територији Републике Србије.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени у 126 домова који поседују лиценцу за пружање услуга социјалне заштите, код којих је у тренутку надзора било смештено 5.019 одраслих и старијих лица, затечено је укупно 875 радно ангажованих лица, од којих је 65 радило "на црно", односно са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена у укупно 36 домова, а најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени у дому у Гацином Хану, где је од 12 затечених лица, чак 9 лица радило "на црно", као и у дому у Мраморку, где су сва затечена лица (4) радила "на црно".

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 3 прекршајне пријаве, док су у области безбедности и здравља на раду поднели 5 прекршајних пријава, а издали су и 1 прекршајни налог.

Инспекција рада је донела и 24 решења због утврђених неправилности у области радних односа, као и 30 решења због утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривено је и 19 нерегистрованих домова за смештај одраслих и старијих лица, од којих је 17 уписано у основни регистар, углавном за претежну делатност услуга осталог смештаја за краћи боравак, за кетеринг, изнајмљивање некретнина, али и за израду котлова и радијатора за централно грејање, а који немају потребну сагласност надлежног органа - лиценцу за пружање услуга социјалне заштите, која је прописана као услов за обављање ове делатности. У нерегистрованим домовима, у којима је у тренутку инспекцијског надзора било смештено 385 одраслих и старијих лица, затечено је још 36 лица на раду "на црно".

Инспектори рада су одмах проследили информације о утврђеним нерегистрованим домовима за смештај одраслих и старијих лица надлежној инспекцији за социјалну заштиту.

**Појачани инспекцијски надзори на целој територији Републике Србије код
послодаваца у делатности производње и трговине грађевинског материјала,
као и у делатности резања и обраде дрвета
(9, 10. и 13. март 2017.године)**

Инспекторат за рад је организовао на целој територији Републике Србије тродневне ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду, који су вршени код послодаваца у делатности **производње и трговине грађевинског материјала, као и у делатности резања и обраде дрвета.**

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 604 контролисана послодавца, затечено је укупно 311 лица на раду "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена код скоро трећине контролисаних послодаваца, односно код укупно 192 послодавца (око 32%).

Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени у Коцељеви, код предузетника који се бави производњом палета, где је од 12 затечених лица, чак 10 лица радило "на црно", код послодавца у Лозници код кога је од 12 затечених лица, чак 6 лица радило "на црно", у погону за прераду дрвета у Бањи Ковиљачи, у коме је од 10 затечених лица, 5 радило "на црно", у стругари у Зајечару у којој су од 7 затечених лица, 4 лица радила "на црно", на стоваришту грађевинског материјала у Нишу на коме је од 19 затечених лица, 7 лица радило "на црно", као и у погону за производњу столарије у Обреновцу, где је од 10 затечених лица, 5 лица било на фактичком раду.

Такође, код по једног послодавца Лесковцу, Обреновцу и Смедереву, сва затечена лица, по 5 лица код сваког послодавца, су радила "на црно".

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 85 прекршајних пријава, издали су 7 прекршајних налога, а донели су и 151 решење. У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели 218 решења са налозима за отклањање утврђених недостатака, као и 20 решења о забрани рада на месту рада због непосредне угрожености безбедности и здравља запослених.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривена су и 4 нерегистрована субјекта, од којих 1 у Јагодини који се бави производњом алуминијумске столарије, као и по један у Нишу, Прокупљу и Суботици, који се баве сечењем и обрадом дрвета.

Инспектори рада су одмах донели 4 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Појачани инспекцијски надзори код послодаваца на целој територији Републике Србије (22, 23. и 24. март 2017. године)

Инспекторат за рад је организовао и извршио тродневне ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца у делатности грађевинарства, трговине, угоститељства, услуга, производње хлеба, пецива и колача, одржавањем и поправком моторних возила и другим делатностима у којима се очекује повећан рад "на црно", на целој територији Републике Србије, а посебно у граду Београду и у Сремском управном округу. Надзори су вршени

углавном по принципу ротације, што значи да су надзоре вршили инспектори рада који иначе не раде на територији на којој су вршили појачане контроле.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 760 послодаваца, затечена су укупно 2.202 радно ангажована лица, од којих је скоро трећина, односно 675 лица, радило "на црно" (око 31%), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена код скоро половине контролисаних послодаваца, код укупно 347 послодаваца (код око 46% контролисаних послодаваца). Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени у Шапцу где је код једног послодавца од 17 затечених лица, чак 16 лица радило "на црно", затим у Чоки где је код једног послодавца од 15 затечених лица, 14 лица радило "на црно", код послодавца у Новом Пазару код кога је од 15 затечених лица, 13 лица радила "на црно", код послодавца у Београду, код кога је од 10 затечених лица, чак 9 лица радило на црно. Код једног послодавца у Сомбору "на црно" је радило 9 лица од укупно 17 затечених лица, код послодавца у Сјеници, од 7 затечених лица, 6 лица је радило "на црно", док је код послодавца у Инђији од 36 лица, њих 19 радило "на црно". Код 2 послодавца у Крагујевцу, сва затечена лица (по 5) су радила на црно, док је код једног послодавца у Сјеници 50% (5 од 10 затечених) лица радило "на црно".

Због утврђених прекршаја, инспектори рада су поднели 125 прекршајних пријава, издали су 11 прекршајних налога и донели су 167 решења.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривена су и 24 нерегистрована субјекта, који се баве трговином, грађевинарством, угоститељством, услугама фризерских салона, одржавањем и поправком моторних возила, откупом секундарних сировина, такси превозом, производњом грађевинског материјала и пољопривредом.

Инспектори рада су одмах донели 24 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Заједнички надзори инспектора рада са инспекторима безбедности
пловидбе на плутајућим објектима на којима се обавља угоститељска
делатност, на Новом Београду, Блок 45
(27. – 31. март 2017.године)**

Инспектори рада су у координацији са инспекторима безбедности пловидбе, према плану који је утврђен на састанку Стручног тима за превоз путника и робе у друмском, водном и железничком саобраћају, у чијем раду учествује и представник Инспектората за рад, извршили појачане инспекцијске надзореу области радних односа и безбедности и здравља на раду на плутајућим објектима на којима се обавља угоститељска делатност, на Новом Београду, Блок 45. Надзори су извршени у периоду 27. – 31. март 2017.године.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 20 послодаваца, затечено је укупно 75 радно ангажованих лица, од којих 17 лица на раду "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање. Лица на раду "на црно" су затечена код 9, од укупно 20 контролисаних послодаваца.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, а донели су и 3 решења, којима је послодавцима наложено да са лицима затеченим на раду "на црно" закључе уговоре о раду.

У области безбедности и здравља на раду, због недостатака који су утврђени код једног послодавца, инспектор рада је донео решење којим је послодавцу наложено да организује послове безбедности и здравља на раду, да донесе акт о процени ризика за сва радна места у радној околини, да изврши оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад и да утврди права, обавезе и одговорности у области безбедности издрвља на раду.

Појачана контрола обрачуна зарада исплате зарада, накнада зарада и других примања код послодаваца на целој територији Републике Србије (11. април 2017. године)

Инспекторат за рад је организовао и извршио дана 11. априла 2017.године ванредне контроле обрачуна зарада и исплате зарада, накнада зарада и других примања код послодаваца на целој територији Републике Србије.

Инспекцијски надзори су извршени код 257 послодаваца, који радно ангажују укупно 24.357 лица.

Инспекцијским надзорима је утврђено да 34 послодавца нису исплатили зараду за 2.568 запослених, док 15 послодаваца није исплатило пуну зараду за 704 запослена. Најдужи период за који послодавац није запосленима исплатио зараду је утврђен код једног послодавца у Зрењанину, који није исплатио запосленима зараде за период од децембра 2014. године до фебруара 2017. године, као и код послодавца из Лознице који није исплатио запосленима зараду од августа 2015. године до фебруара 2017. године.

Такође, инспекцијским надзорима је утврђено да 47 послодаваца (18% контролисаних послодаваца) до дана надзора није исплатило увећану зараду за 1.278 запослених који су радили на празник Сретење - Дан државности, 15. и 16. фебруара 2017.године. Највећи број запослених којима није уплаћена увећана зарада за рад на дан празника који се слави нерадно, утврђен је код једног послодавца у Зрењанину (360), код једног послодавца у Пироту (116), код два послодавца у Прешеви (90 и 83), код једног послодавца у Зајечару (78), као и код једног послодавца у Нишу (57).

Инспектори рада су утврдили и да 30 послодаваца није уплатило доприносе за обавезно социјално осигурање за укупно 3.308 запослених, о чему су инспектори рада писаним дописима известили Пореску управу. Најдужи период за који послодавац није запосленима уплатио доприносе за обавезно социјално осигурање, утврђен је у Шапцу, код послодавца који није уплаћивао доприносе почев од новембра 2012. године, закључно са фебруаром 2017. године, као и у Зрењанину, код послодавца који није уплатио доприносе за 44 месеца од укупно 55 месеци у периоду од августа 2012. године до фебруара 2017. године.

Инспекцијским надзорима, код контролисаних послодаваца, затечено је и 40 лица на раду "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених недостатака инспектори рада су донели 88 решења, од којих се 38 односило на достављање запосленима обрачуна зарада и

накнаде зарада, а поднеће и прекршајне пријаве против свих послодаваца код којих се до окончања инспекцијских надзора утврди да нису испунили све своје законске обавезе које су биле предмет надзора.

Имајући у виду све наведено, Инспекторат за рад ће и у предстојећем периоду наставити да појачано контролише да ли послодавци запосленима исплаћују зараде, накнаде зарада и друга примања у складу са Законом о раду и да ли им достављају обрачуне зарада.

Појачана контрола послодаваца на целој територији Републике Србије за време Васкршњих празника (14, 15. и 17. април 2017. године)

Инспекторат за рад је организовао и извршио за време Васкршњих празника, 14, 15. и 17. априла 2017. године, ванредне контроле радно правног статуса лица затечених на раду код послодаваца на целој територији Републике Србије.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 639 послодаваца, затечено је укупно 2.076 радно ангажованих лица, од којих је 134 радило "на црно" (око 6%), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја, инспектори рада су поднели 20 прекршајних пријава, издали су 3 прекршајна налога и донели 112 решења.

Појачани инспекцијски надзори на градилиштима на целој територији Републике Србије (11. мај 2017. године)

Инспекторат за рад је дана 11. маја 2017. године отпочео са вршењем ванредних инспекцијских надзорау области радних односа и безбедности и здравља на раду на градилиштима на целој територији Републике Србије.

Инспекцијским надзорима су обухваћена и активна градилишта на којима су се током 2016. и 2017. године догодиле смртне и тешке повреде на раду са смртним исходом, ради контроле спровођења прописаних превентивних мера за безбедност и здравље радно ангажованих лица на радним местима у радној околини градилишта.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 329 контролисана послодавца, од укупно 1.230 затечених лица, 427 лица (35%) је радило "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Важно је истаћи, да су на појединим градилиштима радно ангажована лица, бежећи напуштала градилишта приликом доласка инспектора рада. По процени инспектора рада са контролисаних градилишта је побегло преко 100 ангажованих лица.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 97 прекршајних пријава, издали су 12 прекршајних налога, а донели су и 108 решења. У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су поднели 32 захтева за покретање прекршајног поступка, донели су 124 решења са налозима за отклањање утврђених недостатака, као и 29 решења о забрани рада на месту рада због непосредне угрожености безбедности и здравља запослених.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривено је и 13 нерегистрованих субјеката који се баве извођењем грађевинских радова и то 7 на територији Браничевског управног округа, 1 на територији Рашког управног округа и 5 на територији Зајечарског управног округа..

Инспектори рада су одмах донели 13 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Инспекција рада је дана 12. маја 2017.године наставила са појачаним надзорима на градилиштима на целој територији Републике Србије, а у циљу контроле предузимања превентивних мера ради заштите живота и здравља запослених и сузбијања сиве економије.

**Појачани надзори инспекције рада на целој територији Републике Србије
код послодаваца чија је делатност
физичко-техничко обезбеђење и чишћење
(18. и 19. мај 2017.године)**

Дана 18. и 19. маја 2017. године инспектори рада су на целој територији Републике Србије вршили појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца чија је претежна делатност физичко-техничко обезбеђење и чишћење.

Инспекцијски надзори су извршени на укупно 432 локације на којима послодавци пружају услуге физичко-техничког обезбеђења и чишћења.

Приликом инспекцијских надзора, инспектори рада су затекли укупно 992 радно ангажована лица, од тога 152 лица на раду "на црно" (око 15%), јер послодавци са њима нису закључили уговоре о раду, односно нису их пријавили на обавезно социјално осигурање. Лица на раду "на црно" су затечена на 49 различитих локација, код укупно 33 послодавца, а код једног послодавца је затечено чак 68 лица на раду "на црно" на 11 различитих локација, од чега чак 22 лица на раду "на црно" на само једној локацији.

Због утврђених прекршаја у области радних односа и безбедности и здравља на раду, инспектори рада су поднели 34 захтева за покретање прекршајног поступка и издали су 4 прекршајних налога због прекршаја прописаног Законом о раду, који се односи на недржање уговора на месту рада.

Инспекција рада је због утврђених неправилности у области радних односа и безбедности и здравља на раду донела и 93 решења.

**Појачани инспекцијски надзори у трговинским радњама на целој
територији Републике Србије
(25. и 26. мај 2017.године)**

Инспекторат за рад је организовао и извршио дводневне, ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа у трговинским радњама на целој територији Републике Србије.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 782 послодавца, затечено је укупно 929 радно ангажованих лица, од којих је скоро половина, односно 414 лица, радило "на црно" (45 %), са којима послодавци

нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена код укупно 310 послодаваца, односно код 40 % контролисаних послодаваца.

Због утврђених прекршаја, инспектори рада су поднели 84 прекршајне пријаве, издали су 15 прекршајних налога и донели су 229 решења за отклањање утврђених неправилности.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривено је и 13 нерегистрованих субјеката. Инспектори рада су одмах донели 13 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Имајући у виду, да су 2017. и 2018. година, од стране Владе Републике Србије проглашене годинама борбе против сиве економије, инспекција рада ће у циљу сузбијања сиве економије наставити са вршењем ванредних, појачаних инспекцијских надзора код послодаваца на целој територији Републике Србије.

Ванредни инспекцијски надзори послодаваца код којих је у претходном периоду приликом извршених надзора затечено 3 и више лица на раду "на црно" (01. јун 2017. године)

Инспекторат за рад је увидом у евиденцију Централног регистра обавезног социјалног осигурања уочио да су поједини послодавци, код којих је приликом извршених надзора затечено 3 и више лица на раду "на црно", за та лица подносили пријаве на обавезно социјално осигурање, али да су након 10-15 дана та иста лица одјављивали са осигурања.

Дана 01. јуна 2017. године Инспекторат за рад је извршио ванредне, ненајављене инспекцијске надзоре код наведених послодаваца, а ради контроле радно правног статуса радно ангажованих лица.

Надзорима који су су извршени код 239 послодаваца, обухваћено је укупно 2.095 радно ангажованих лица, при чему је затечено 225 лица на раду "на црно". Код ових послодаваца је у претходним надзорима у 2017. години затечено 2.016 лица на раду "на црно", а након надзора је заснован радни однос са 1.490 лица.

Новом контролом је утврђено да је од 1.490 лица, са којима су послодавци после претходних надзора засновали радни однос, 1.161 лице и даље у радном односу, а да 251 лице више није радно ангажовано, као и да је 78 истих лица поново ангажовано на раду "на црно".

Дакле, контролисани послодавци су ангажовали 225 лица на раду "на црно", од чега 78 истих лица као и раније и још 147 нових лица на раду „на црно“.

Значајно је истаћи да су приликом ових поновљених инспекцијских надзора, инспектори рада код контролисаних послодаваца затекли 89% мање лица на раду "на црно" него у претходним надзорима, а што указује да послодавци сада значајније поштују прописе у области рада.

Иста лица, која су после претходних надзора била засновала радни однос, а у међувремену су одјављена са обавезног социјалног осигурања, су поново затечена на раду "на црно" код 32 послодавца. Лица на раду на "црно" су затечена код укупно 74 послодаваца.

Због утврђених прекршаја, инспектори рада су одмах поднели 38 захтева за покретање прекршајног поступка против послодаваца, издали су 4 прекршајна налога и донели су 64 решења за отклањање утврђених неправилности.

Појачани инспекцијски надзори у телевизијским и радио станицама (од 12. до 14. јуна 2017. године)

Инспекција рада је у периоду од 12. до 14. јуна 2017. године, извршила појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца који емитују радио и телевизијске програме на целој територији Републике Србије.

Инспектори рада су извршили 152 инспекцијска надзора у радним просторијама у седиштима и дописништвима послодаваца који се баве емитовањем радио и телевизијског програма, а који укупно имају 7.260 запослених. Приликом инспекцијских надзора, инспектори рада су од укупно 832 лица затечена на раду, утврдили да је 29 лица радило "на црно", односно да са тим лицима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечена код 16 послодавца, а најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени код два послодавца у Београду, код којих је затечено укупно 12 лица на раду "на црно" (8 и 4 лица), код једног послодавца у Врању код кога су затечена 3 лица на раду "на црно", као и код по једног послодавца у Нишу и у Брису, код којих су затечена по 2 лица на раду "на црно".

Инспекцијским надзорима је утврђено да је код 47 послодаваца укупно 381 запослени радио на дан празника који се празнују нерадно, а да 9 од наведених послодаваца нису исплатили увећану зараду за рад на дан празника за 92 запослена.

Због утврђених прекршаја у области радних односа и безбедности и здравља на раду инспектори рада су поднели 9 захтева за покретање прекршајног поступка, а издали су и 1 прекршајни налог.

Инспекција рада је донела 41 решење са налозима за отклањање утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду који су се углавном односили на испитивање електричних инсталација, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, доношење, односно допуну акта о процени ризика на радним местима у радној околини, испитивање услова радне околине од стране правног лица са лиценцом, организовање послова безбедности и здравља на раду, оспособљавање одговарајућег броја запослених за пружање прве помоћи, вођење прописане евиденције из безбедности и здравља на раду.

Инспектори рада су донели и 27 налога за отклањање утврђених неправилности у области радних односа којима је, поред осталог, наложено послодавцима да заснују радни однос са радно ангажованим лицем, утврде одмор у току рада и распоред рада у недељи, доставе запосленима обрачуне зарада, исплате неисплаћене, доспеле зараде и увећане зараде за рад на дан

празника, донесу правилник о систематизацији и организацији послова, утврде елементе уговора о раду, устроје евиденцију о зарадама.

Појачани инспекцијски надзори на територији Пчињског округа (22. јун 2017. године)

Инспекторат за рад је организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији Пчињског округа – у Прешеву и Бујановцу.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 41 послодавца, затечено је укупно 127 радно ангажованих лица, од којих је 32 лица радило "на црно" (25 %), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду "на црно" су затечен акод укупно 18 послодаваца, односно код 44% контролисаних послодаваца. Највише лица на раду на црно је затечено код једног послодавца на две бензинске пумпе у Бујановцу, укупно 6 лица, а затечена су и 4 лица на раду "на црно" у једном угоститељском објекту у Прешеву, као и 3 лица "на раду "на црно" на једном градилишту, такође у Прешеву.

Због утврђених прекршаја, инспектори рада су поднели 10 прекршајних пријава, издали су 3 прекршајна налогаидонели су 29 решења за отклањање утврђених неправилности.

Такође, извршеним инспекцијским надзором, у Прешеву је откривен и 1 нерегистровани субјект који се бави трговином. Инспектори рада су одмах донели 1 решење, којим су нерегистрованом субјектуналожили да без одлагања покрене прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су му даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Појачани инспекцијски надзори на градилиштима на целој територији Републике Србије (23. и 26. јун 2017. године)

Инспекторат за рад је дана 23. и 26. јуна 2017.године отпочео са вршењем ванредних инспекцијских надзорау области радних односа и безбедности и здравља на раду на градилиштима на целој територији Републике Србије. Превасходни циљ извршених инспекцијских надзора био је контрола спровођења прописаних превентивних мера за безбедност и здравље радно ангажованих лица на радним местима у радној околини градилишта.

Инспекцијским надзорима који су извршени на градилиштима на целој територији Републике Србије обухваћено је 247 послодаваца, а од укупно 1.134 затечених радно ангажованих лица, 181 лице (16%) је радило "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Важно је истаћи, да су на појединим градилиштима радно ангажована лица, бежећи напуштала градилишта приликом доласка инспектора рада. По процени инспектора рада са контролисаних градилишта је побегло више од 100 ангажованих лица.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 26 прекршајних пријава, издали су 2 прекршајна налога, а донели су и 67 налога за отклањање утврђених неправилности.

У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су поднели 12 захтева за покретање прекршајног поступка, донели су 49 решења са налозима за отклањање утврђених недостатака, као и 14 решења о забрани рада на месту рада због непосредне угрожености безбедности и здравља запослених. Решења инспектора рада са налозима за отклањање утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду се углавном односе на испитивање електричних, градилишних инсталација, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, доношење, односно допуна акта о процени ризика на радним местима у радној околини, преглед и проверу опреме за рад која се користи на градилишту, вођење прописаних евиденција из безбедности и здравља на раду, оспособљавање за пружање прве помоћи, организовање послова безбедности и здравља на раду, лекарске прегледе запослених који раде на радним местима са повећаним ризиком, елаборат о уређењу градилишта, тоалете, просторије за одмор и узимање хране.

Такође, извршеним инспекцијским надзорима откривена су и 5 нерегистрована субјекта, 3 на територији Зајечарског и 2 на територији Шумадијског управног округа који се баве извођењем грађевинских радова.

Инспектори рада су одмах донели 5 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Ванредни инспекцијски надзори код послодаваца који се баве поправком и одржавањем моторних возила и поправком, подешавањем или заменом гума, на целој територији Републике Србије
(29. и 30. јун 2017. године)**

Инспекторат за рад је 29. и 30. јуна 2017. године извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца који се баве поправком и одржавањем моторних возила и поправком, подешавањем или заменом гума, на целој територији Републике Србије.

Инспекцијским надзорима, који су извршени код 350 привредних субјеката, обухваћено је 663 радно ангажованих лица, од којих је 81 лице радило "на црно" (12%), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривено је и 50 нерегистрованих привредних субјеката: аутомеханичара, аутолимара, аутоелектричара и аутоперионичара (14% од укупног броја контролисаних привредних субјеката), од којих највише, чак 15 у Шапцу, 10 на територији Расинског, 6 на територији Рашког, 5 на територији Јабланичког и 3 на територији Топличког управног округа.

Инспектори рада су одмах донели 50 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 21 захтев за покретање прекршајног поступка против правног и одговорног лица, односно против предузетника, док су у области безбедности и здравља на раду поднели 5 захтева. Инспекција рада је донела 61 налог за отклањање утврђених неправилности у области радних односа, као и 81 решење са 222 налога за отклањање утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду и 4 решења о забрани рада на радном месту због неспособљености запосленог за безбедан и здрав рад.

**Координирани инспекцијски надзори које су инспектори
рада вршили са инспекторима других инспекција
(јануар-јун 2017. године)**

У периоду јануар-јун 2017. године, инспектори рада су вршили координиране инспекцијске надзоре заједно са инспекторима Пореске управе код послодаваца у Аранђеловцу и у угоститељским објектима у Београду, као и заједничке инспекцијске надзоре са тржишним инспекторима код послодаваца у Панчеву, Жагубици и Пожаревцу.

Такође, у истом периоду, инспекција рада је вршила и заједничке надзоре са инспекторима Пореске управе, санитарним и туристичким инспекторима код послодаваца у Ваљеву, а са инспекторима Пореске управе и тржишним инспекторима, уз подршку МУП је извршила заједничке надзоре код послодаваца у Новом Саду. Заједно са туристичком, санитарном, противпожарном, грађевинско-комуналном и пореском инспекцијом, у организацији МУП-а извршена је координирана ноћна акција ради контроле пословања угоститељске радње у Сомбору, а заједно са инспекторима МУП, инспекторима Пореске управе и туристичким инспекторима извршени су надзори током 5 ноћи у угоститељским објектима у Београду. Заједно са инспекцијом безбедности речне пловидбе извршени су и надзори током 5 дана у угоститељским објектима на сплавовима у Београду. Инспектори рада су, такође, вршили инспекцијске надзоре код послодаваца у Малом Иђошу, заједно са Полицијском управом у Суботици.

**Појачани инспекцијски надзори вршени код послодаваца чија је претежна
делатност прерада воћа и поврћа и који поседују хладњаче
(06. јул 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 06. јула 2017. године, на територији 13 управних округа, извршио појачане инспекцијске надзоре у области безбедности и здравља на раду и у области радних односа код послодаваца чија је претежна делатност прерада воћа и поврћа и који поседују хладњаче. Појачани инспекцијски надзори су вршени по принципу "ротације", јер су инспектори рада вршили надзоре на територији управног округа на којој иначе не раде.

Инспекцијским надзорима, који су извршени у 110 привредних субјеката, обухваћено је укупно 1.571 радно ангажовано лице, од којих је укупно 99 лица радило "на црно" и то кодукупно 34 послодавца.

Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени у Крупњу, Ариљу, Осечини и Ивањици. Код једног послодавца на територији Крупња затечено је 7 лица "на црно" од укупно 8 затечених лица, док је код другог

послодавца од 12 затечених лица, чак 10 лица радило "на црно". Код једног послодавца у Ариљу од 15 затечених лица, 7 лица је радило "на црно", док су код другог послодавца од 6 затечених лица, 4 лица радила "на црно". Такође, код једног послодавца у Осечини, од укупно 23 затечена лица, 15 лица је радило "на црно, док је код једног послодавца у Ивањици од 10 затечених лица половинна радила "на црно".

Због утврђених прекршаја у области радних односа и безбедности и здравља на раду, инспектори рада су поднели 13 захтева за покретање прекршајног поступка.

На основу утврђених неправилности у области радних односа инспекција рада је донела укупно 30 налога који су се односили на заснивање радног односа са радно ангажованим лицем, измену уговора о раду који је закључен са запосленим, правилник о организацији и систематизацији послова, распоред радног времена и одмора у току дневног рада, доставу обрачуна зараде запосленима и друго.

На основу утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду, који су се већином односили на измену и допуну акта о процени ризика, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, прописане прегледе и проверу опреме за рад, прописано испитивање услова радне околине на радном месту, вођење прописаних евиденција из безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели укупно 41 решење. Такође, инспекција рада је донела и 1 решење о забрани рада на радном месту због неспособљености запослених за безбедан и здрав рад.

Информација о надзорима које су вршили инспектори рада у организацији Министарства унутрашњих послова - Управе криминалистичке полиције у јулу 2017. године

Инспекторат за рад је у јулу 2017. године вршио заједничке инспекцијске надзоре које је организовало Министарство унутрашњих послова - Управа криминалистичке полиције, код послодаваца на територији 6 управних округа, као и на територији града Београда.

Инспектори рада су у области радних односа и безбедности и здравља на раду вршили заједничке надзоре са службеницима - инспекторима МУП-а, као и са инспекторима теренске контроле Пореске управе, туристичким, тржишним и санитарним инспекторима.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 28 послодаваца, инспектори рада су затекли укупно 140 радно ангажованих лица, од којих је 46 лица радило "на црно" (33 %), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 9 захтева, док су у области безбедности и здравља на раду поднели 2 захтева за покретање прекршајног поступка, а издали су и 5 прекршајних налога. Такође, инспектори рада су донели и 11 налога за отклањање утврђених неправилности у области радних односа, као и 1 решење о отклањању утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду.

**Ванредни координирани инспекцијски надзори
на територији Колубарског управног округа
(6, 9. и 19. август 2017. године)**

Инспектори рада Одељења инспекције рада Ваљево су дана 06. августа 2017. године, са почетком и 00,10 часова, извршили ванредни надзор у угоститељском објекту у Убу, заједно са инспекторима санитарне и туристичке инспекције, у присуству службеника Министарства унутрашњих послова, Дирекције полиције, Полицијске управе Ваљево. Приликом инспекцијског надзора затечена су 3 радно ангажована лица на раду "на црно". Након извршеног надзора, послодавац је са два лица закључио уговоре о раду на неодређено време и поднео пријаве на обавезно социјално осигурање. Једно лице затечено на раду "на црно" дало је писану изјаву да не жели да са послодавцем закључи уговор о раду.

На основу утврђеног чињеничног стања, донето је 1 решење за отклањање утврђене неправилности и поднет је 1 захтев за покретање прекршајног поступка.

Дана 09. августа 2017. године, инспекција рада је извршила заједнички надзор са санитарним инспекторима у једном угоститељском објекту у Ваљево и том приликом је утврђено да се ради о нерегистрованом угоститељском субјекту. Донето је решење којим је наложено нерегистрованом субјекту да покрене поступак за упис у основни регистар и забрањен је рад нерегистрованом субјекту до испуњења за то прописаних услова. Поднет је и захтев за покретање прекршајног поступка. О утврђеном чињеничном стању, обавештена је туристичка инспекција и пореска управа, филијала Ваљево, пореска теренска контрола.

Дана 19. августа 2017. године у оквиру акције појачане контроле појединих угоститељских објеката на подручју Града Ваљева, инспектор рада је извршио 1 инспекцијски надзор у координацији са санитарном, ветеринарском, туристичком инспекцијом и инспекторима Пореске управе, а у сарадњи са Полицијском управом Ваљево. Инспекцијским надзором код контролисаног послодавца нису утврђене неправилности.

**Информација о координираним надзорима
на градилишту изградње Коридора 10
(08. и 10. август 2017. године)**

Инспектори рада Одељења инспекције рада Ниш су дана 08. и 10. августа 2017. године извршили заједничке инспекцијске надзоре са инспекторима за државне путеве, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре на градилишту изградње Коридора 10.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 32 извођача радова на изградњи Коридора 10, инспектори рада су затекли укупно 227 радно ангажованих лица, од којих је 69 радило "на црно" (30 %), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја инспектори рада су поднели 6 захтева за покретање прекршајног поступка. Такође, инспектори рада су донели и 5 решења са налозима за отклањање утврђених неправилности у области радних односа, 14 решења о отклањању утврђених недостатака у области безбедности и

здравља на раду, као и 3 решења о забрани рада на месту рада због непосредне угрожености безбедности и здравља запошлених.

**Инспекцијски надзори инспекције рада у сарадњи са службеним лицима
полицијске станице Кучево у Кучеву
(11. август 2017. године)**

Дана 11. августа 2017. године, инспектори рада Одсека инспекције рада Пожаревац, извршили су инспекцијске надзоре у угоститељским објектима у Кучеву у сарадњи са службеним лицима полицијске станице Кучево.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 13 послодаваца, инспектори рада су затекли укупно 23 радно ангажована лица, од којих је 8 лица радило "на црно" (35 %), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја инспектори рада су поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка. Такође, инспектори рада су донели и 6 решења са налозима за отклањање утврђених неправилности у области радних односа, као и 1 решење о отклањању утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду.

**Инспекцијски надзори инспекције рада у сарадњи са службеним лицима
полицијске станице Бујановац у Бујановцу
(12. и 13. август 2017. године)**

Дана 12. и 13. августа 2017. године, инспектори рада Одсека инспекције рада Врање, извршили су инспекцијске надзоре у угоститељским објектима у Бујановцу у сарадњи са службеним лицима полицијске станице Бујановац.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 3 послодавца, инспектори рада су затекли укупно 18 радно ангажованих лица, од којих је 13 лица радило "на црно" (72 %), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја инспектори рада су поднели 2 захтева за покретање прекршајног поступка.

**Координирани инспекцијски надзори инспекције рада са санитарном
инспекцијом код послодаваца на територији Пиротског управног округа
(14. август 2017. године)**

Инспектори рада Одсека инспекције рада Пирот су, дана 14. августа 2017. године извршили заједничке инспекцијске надзоре са санитарним инспекторима код послодаваца на територији Пиротског управног округа.

Приликом инспекцијских надзора, који су извршени код 15 послодаваца, инспектори рада су затекли укупно 18 радно ангажованих лица, од којих су 4 лица радила "на црно" (22 %), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су на основу утврђеног чињеничног стања донели 4 налога за отклањање утврђених неправилности у област радних

односа, као и решење о отклањању утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду.

**Координирани инспекцијски надзори инспекције рада у Новом Бечеју
(25. августа 2017. године)**

Дана 25. августа 2017. године Одсек инспекције рада Зрењанин, извршио је координиране инспекцијске надзоре са санитарном и туристичком инспекцијом у Новом Бечеју, код послодаваца који привремено обављају делатност у оквиру туристичко – културне манифестације “ВЕЛИКА ГОСПОЈИНА”.

Инспектор рада је приликом инспекцијског надзора у једном угоститељском објекту затекао девет радно ангажованих лица, од којих је са 6 лица био закључен уговор о делу, супротно Закону о раду, док са 3 радно ангажована лица није био закључен уговор о раду нити други уговор у складу са Законом о раду.

Послодавцу је наложено да са свих 9 радно ангажованих лица, закључи уговор о раду на неодређено време и поднесе пријаве на обавезно социјално осигурање.

**Ванредни координирани инспекцијски надзори извршени у угоститељским објектима у Бољевцу (Зајечарски управни округ)
(06. и 07. септембар 2017. године)**

Инспектори рада Одсека инспекције рада Зајечар извршили су дана 06. и 07. септембра 2017. године, у вечерњим сатима, координиране инспекцијске надзоре са полицијским службеницима Полицијске станице Бољевац, ПУ Зајечар, у 4 угоститељска објекта у Бољевцу у циљу утврђивања радно правног статуса радно ангажованих лица.

Приликом извршених инспекцијских надзора, укупно је на затечено 5 запослених лица, од којих су 3 у радном односу на неодређено време и 2 у радном односу на одређено време, док лица на раду без правног основа (лица на раду "на црно") нису затечена.

**Инспекцијски надзори у угоститељским објектима
на подручју општине Владичин Хан
(11. септембар 2017. године)**

Инспектори рада Одсека инспекције рада Врање, по захтеву Полицијске управе Врање и Полицијске станице Владичин Хан, извршили судана 11.09.2017. године, заједнички инспекцијски надзор са инспекторима за привредни криминал у 4 угоститељска објекта на подручју општине Владичин Хан. Инспекцијском надзорима у области радних односа, утврђено је да је укупан број радно ангажованих лица код контролисаних субјеката 11, надзором је било обухваћено 8 радно ангажованих лица, од којих су 2 лица радила “на црно”, 2 лица по основу уговора о обављању привремених и повремених послова, а остала затечена лица су имала закључене уговоре о раду. Због тога што послодавац за затечена лица на раду није држао уговоре на месту њиховог

рада, инспектор рада је послодавцу издао прекршајни налог, по основу кога је предвиђена казна у фиксном износу од 50.000,00 динара.

**Појачани, ванредни инспекцијски надзори угоститељских објеката
у Љубовији (Мачвански управни округ)
(14. септембар 2017. године)**

Инспектори рада Одељења инспекције рада за Сремски и Златиборски управни округ, дана 14.09.2017. године, извршили су интегрисане инспекцијске надзоре (контрола области радних односа и безбедности и здравља на раду) угоститељских објеката на територији општине Љубовија.

Извршено је 36 надзора у кафићима, ресторанима и другим угоститељским објектима, при чему је укупно затечено 54 радно ангажованих лица, од којих је 5 лица затечено на фактичком раду ("рад на црно"). На основу извршених надзора и уочених неправилности, инспектори рада су донели 15 решења о отклањању недостатака из области безбедности и здравља на раду и 1 решење из области радних односа. Поднето је 8 захтева за покретање прекршајног поступка, и то 6 из области безбедности и здравља на раду и 2 из радних односа издат је један прекршајни налог.

**Ванредни инспекцијски надзори извршени у Петровцу на Млави у
Браничевском управном округу
(15. септембар 2017. године)**

Инспектори рада Одсека инспекције рада Пожаревац, дана 15.09.2017. године, извршили су ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа такси превозника у Петровцу на Млави.

Инспекцијски надзор извршен је у сарадњи са службеним лицима полицијске станице и са саобраћајним инспекторима. Инспектори рада су извршили 16 надзора приликом којих су затечена 4 лица, без закљученог уговора о раду или другог уговора у складу са законом, за које нису поднете пријаве на обавезно социјално осигурање. На основу утврђеног чињеничног стања, инспектори рада су предузели све законом прописане мере.

**Појачани инспекцијски надзори у области радних односа и безбедности и
здравља на раду код послодаваца на вашару у Шапцу
(18 -21. септембар 2017. године)**

Инспектори рада Одељења инспекције рада Шабац су у периоду од 18. до 21. септембра 2017. године извршили ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на вашару у Шапцу.

Инспекцијским надзорима, који су извршени код 31 регистрованога послодавца, обухваћено је 94 радно ангажованих лица, од којих су 63 лица радила "на црно" (67%), са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривено је и 17 нерегистрованих привредних субјеката који се баве угоститељством, забавним активностима и трговином.

Инспектори рада су одмах донели 17 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Због утврђених прекршаја, инспектори рада су поднели 8 захтева за покретање прекршајног поступка.

Такође, инспектори рада су донели и 7 решења о забрани рада на радном месту због непосредне угрожености безбедности и здравља запослених услед незаштићених струјних каблова и неспособљености запосленог за безбедан и здрав рад.

**Ванредни инспекцијски надзори такси превозника
на територији Пиротског управног округа
(22. септембар 2017. године)**

Инспектори рада Одсека инспекције рада Пирот, дана 22.09.2017. године, извршили су заједничке надзоре са припадницима Полицијске управе Пирот, Саобраћајном полицијом Пирот, у периоду од 20.00-23.00 часа код такси превозника на територији града Пирота.

Извршен је инспекцијски надзору области радних односа 20 такси возила. Током инспекцијског надзора затечено је 20 лица од којих 2 лица нису имала регулисан радно-правни статус. Инспектори рада су на основу утврђеног чињеничног стања предузели све законом прописане мере.

**Ванредни инспекцијски надзори послодаваца који обављају такси
делатност у Зрењанину (Средњобанатски управни округ)
(26. септембар 2017. године)**

Дана 26.09.2017. године инспектор рада Одсека инспекције рада Зрењанин је извршио заједничке инспекцијске надзоре са саобраћајним инспекторима на стајалиштима таксиста у Зрењанину. Инспекцијским надзорима обухваћено је 10 послодаваца који обављају такси делатност, а предмет надзора је био радно правни статус лица која обављају послове возача у такси возилима. Приликом надзора нису утврђене неправилности.

**Ванредни инспекцијски надзори у угоститељским објектима
у Петровцу на Млави
(27. септембар 2017. године)**

Инспектор рада Одсека инспекције рада Пожаревац, дана 27. септембра 2017. године у поподневним часовима, извршио је 5 заједничких надзора са туристичким инспектором у угоститељским објектима у Петровцу на Млави.

Током инспекцијских надзора затечено је 13 радно ангажованих лица, од којих са 2 лица послодавци нису закључили уговор о раду или други уговор у складу са законом и нису поднели пријаве на обавезно социјално осигурање. На основу утврђеног чињеничног стања, инспектор рада је предузео све одговарајуће, законом прописане мере.

**Појачани инспекцијски надзори на градилиштима Коридора 10 и 11
(28. и 29. септембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 28. и 29. септембра 2017. године извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду на градилиштима Коридора 10. и 11. Превасходни циљ извршених инспекцијских надзора био је контрола спровођења прописаних превентивних мера за безбедност и здравље радно ангажованих лица на радним местима у радној околини градилишта и контрола њиховог радно правног статуса.

Инспекцијским надзорима су обухваћена 82 послодавца, а од укупно 855 затечених радно ангажованих лица, 46 лица (5%) је радило "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 5 прекршајних пријава, издали су 2 прекршајна налога, а донели су и 22 налога за отклањање утврђених неправилности.

Инспекцијским надзорима је утврђено да је 10 послодаваца на контролисаним градилиштима увело прековремени рад, а код 2 од наведених послодаваца, је утврђено да прековремени рад дневно, односно недељно траје дуже него што је Законом о раду прописано.

Инспектори рада су утврдили да је 16 послодаваца извршило прерасподелу радног времена у складу са Законом о раду.

Инспекцијским надзорима је утврђено да послодавци исплаћују зараде запосленима у законом прописаном року, као и да 1 послодавац није исплатио запосленима увећану зараду за прековремени рад.

Такође, инспекција рада је утврдила да 4 послодавца нису доставили обрачуна зарада за 19 запослених.

У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су поднели 2 захтева за покретање прекршајног поступка, донели су 20 решења са налозима за отклањање утврђених недостатака, као и 1 решење о забрани рада на месту рада због непосредне угрожености безбедности и здравља запослених. Решења инспектора рада са налозима за отклањање утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду се углавном односе на испитивање електричних, градилишних инсталација, оспособљавање запослених за безбедан и здрав рад, доношење, односно допуна акта о процени ризика на радним местима у радној околини, преглед и проверу опреме за рад која се користи на градилишту, вођење прописаних евиденција из безбедности и здравља на раду, оспособљавање за пружање прве помоћи, организовање послова безбедности и здравља на раду, лекарске прегледе запослених који раде на радним местима са повећаним ризиком, елаборат о уређењу градилишта, тоалете, просторије за одмор и узимање хране, воду за пиће за запослене.

Инспекцијским надзорима је утврђено да на контролисаним градилиштима 2 послодавца нису обезбедила воду за пиће за запослене, да 13 послодаваца нису обезбедили тоалете, док 9 послодаваца нису обезбедили просторије за одмор и узимање хране за запослене.

**Ванредни инспекцијски надзори на територији општине Сврљиг
(02 и 03. октобар 2017. године)**

Дана 02. и 03. октобра 2017. године, сви инспектори рада Одсека инспекције рада за Поморавски управни округ у Јагодини, извршили су ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здрав рад код послодаваца на територији општине Сврљиг.

Инспекцијским надзорима који су извршени код 26 послодавца, од укупно 498 затечених радно ангажованих лица, 14 лица је радило "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду, нити друге уговоре у складу са Законом о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 4 захтева за покретање прекршајног поступка, а донели су и 5 решења за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду, инспектори рада донели су 3 решења са налозима за отклањање утврђених недостатака

**Информација о ефектима редовних инспекцијских надзора које је
Инспекторат за рад извршио код послодаваца чија је претежна делатност
изградња путева и аутопутева
(од 09. до 13. октобра 2017. године)**

У периоду од 09. до 13. октобра 2017. године, инспектори рада су извршили редовне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца чија је претежна делатност изградња путева и аутопутева, а на иницијативу Самосталног синдиката путара Србије који је доставио Инспекторату за рад списак привредних субјеката са наведеном шифром делатности.

Инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља вршили су инспектори рада I и II Одељења инспекције рада за град Београд, Одељења инспекције рада Ниш, Одељења инспекције рада Крушевац, Одељења инспекције рада Шабац и Одсека инспекције рада Јагодина.

Приликом инспекцијских надзора вршена је и контрола примене Посебног колективног уговора за путарску делатност Републике Србије, а пре свега контрола одредби којима су уређена питања везана за зараде запослених, као и за област безбедности и здравља на раду.

Инспекцијским надзорима је обухваћено 18 послодаваца, док код 1 послодавца није извршен надзор због отвореног стечајног поступка.

Надзорима који су извршени код 8 послодавца у области радних односа и безбедности и здравља на раду, као и инспекцијским надзорима који су извршени код 1 послодавца у области радних односа, присуствовали су представници Самосталног синдиката путара Србије.

Код контролираних послодаваца укупно је запослено и радно ангажовано 2.179 лица. Инспекцијским надзорима су обухваћена укупно 2.062 запослена и радно ангажована лица, од којих 822 у радном односу на одређено време, 1.170 у радном односу на неодређено време, 30 радно ангажованих лица на основу закљученог уговора о обављању привремених и повремених послова и 10 радно ангажованих лица на основу закљученог уговора о делу.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспекција рада је поднела 1 захтев за покретање прекршајног поступка против правног и

одговорног лица, донела је 3 указивања, 5 решења и 18 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, које се, поред осталог, односе на: распоред радног времена за запослене и одмор у току рада, одлуку о прерасподели радног времена у складу са Законом о раду и Посебним колективним уговором за путарску делатност Републике Србије, доставу обрачуна зарада запосленима, утврђивање уговором о раду основне зараде не мање од минималне, исплату прековременог рада, обавештавање запослених писаним путем о забрани вршења злостављања на раду и правима, обавезама и одговорностима запосленог и послодавца у вези са забраном злостављања на раду, доставу запосленима обавештења о заштити узбуњивача, правилник о заштити узбуњивача, усклађивање општег акта послодавца са Посебним колективним уговором за путарску делатност Републике Србије, усклађивање висине накнаде трошкова за топли оброк и регрес за годишњи одмор износом који је утврђен Посебним колективним уговором за путарску делатност Републике Србије, регулисање права, обавеза и одговорности, доношење Правилника о систематизацији и организацији послова.

У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели 12 решења о отклањању недостатака, као и 1 решење о забрани рада на месту рада. Решењима је послодавцима наложено отклањање утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду који се углавном односе на: процену ризика за радна места у радној околини, преглед и проверу електричних инсталација у радним и помоћним просторијама, издавање запосленима на коришћење средства и опрему за личну заштиту на раду у складу са актом о процени ризика послодавца, довођење микроклиматских услова на ниво прописаних вредности, спровођење периодичног прегледа и провере опреме за рад, периодичну проверу оспособљености за безбедан и здрав рад запослених који раде на радном месту са повећаним ризиком, вођење прописане евиденције из области безбедности и здравља на раду.

**Појачани инспекцијски надзори на територији
Севернобачког управног округа, Младеновца и Обреновца
(11. и 12. октобар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 11. и 12. октобра 2017. године извршио ванредне инспекцијске надзор еу области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији Севернобачког управног округа, Младеновца и Обреновца. Инспекцијски надзори су вршени по принципу ротације, што заправо значи да су их вршили инспектори рада који иначе не раде на контролисаној територији.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 231 послодавца, од укупно 2.857 затечених радно ангажованих лица, 92 лица је радило "на црно", са којима послодавци нису закључили уговоре о раду и које нису пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 19 прекршајних пријава, издали су 11 прекршајних налога, а донели су и 27 налога за отклањање утврђених неправилности.

У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су поднели 11 захтева за покретање прекршајног поступка, донели су 65 решења са

налозима за отклањање утврђених недостатака, као и 14 решења о забрани рада на месту рада због непосредне угрожености безбедности и здравља запослених.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривено је и 12 нерегистрованих привредних субјеката, 6 у Младеновцу и 6 у Обреновцу, од којих се 5 баве трговином, 1 пружањем фризерских и козметичких услуга, 2 пружањем фризерских услуга, 2 угоститељством, 1 грађевинарством и 1 поправком моторних тестера.

Инспектори рада су одмах донели 12 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Појачани, ванредни инспекцијски надзори на територији Обреновца (18. и 19. октобар 2017. године)

Инспекторат за рад је дана 18. и 19. октобра 2017. године извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца на територији општине Обреновац. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада за Колубарски и за Мачвански управни округ који иначе не раде на територији Обреновца.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 66 послодаваца, од укупно 89 затечених радно ангажованих лица, 39 (44%) лица је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 11 захтева за покретање прекршајног поступка, издали су 4 прекршајна налога, а донели су и 7 решења за отклањање утврђених неправилности.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривено је и 7 нерегистрованих привредних субјеката од којих се 1 бави трговином, 1 пружањем козметичких услуга, 2 поправком и одржавањем моторних возила, 1 шивењем, поправком и преправком одевних предмета и 2 пружањем фризерских услуга.

Инспектори рада су одмах донели 7 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Координирани надзори инспектора рада са инспектором теренске контроле Пореске управе (21. октобар 2017. године)

Сходно закљученом Споразуму о сарадњи између Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Инспектората за рад, и Министарства финансија - Пореске управе, дана 21. октобра 2017. године, организовани су и реализовани координирани инспекцијски надзори које су вршили инспектори рада заједно са инспекторима теренске контроле Пореске управе, свако у оквиру својих надлежности.

Инспекцијски надзори су вршени у угоститељским објектима на територији Куле, Новог Сада, Ниша, Краљева, Матарушке Бање, Аранђеловца, Тополе, Неготина и Београда, а инспектори су били организовани у тимове које су чинили укупно 40 инспектора теренске контроле Пореске управе и 19 инспектора рада.

Заједничким инспекцијским надзорима обухваћено је 20 угоститељских објеката, а од укупно 53 затечена лица на раду, утврдили су да је 8 лица радило "на црно" (15 % од укупног броја затечених лица), јер са тим лицима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду донето је 6 решења, док је у области радних односа донето 5 налога за отклањање утврђених неправилности, поднето је 6 захтева за покретање прекршајног поступка и издат је 1 прекршајни налог.

Појачани инспекцијски надзори у другој смени у угоститељским објектима у Шапцу (21. и 24. октобар 2017. године)

Дана 21. и 24. октобра 2017. године, у другој смени, инспектори рада Одељења инспекције рада Шабац, су организовали и извршили појачане, ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа у угоститељским објектима у Шапцу.

Инспекцијским надзорима, који су извршени код 31 послодавца, обухваћено је 43 радно ангажованих лица, од којих је чак 18 радило "на црно" (42%). Лица на раду "на црно" су затечена у 14 угоститељских објеката. Најдрастичнији примери су два угоститељска објекта, од којих су у једном сва 3 затечена лица радила "на црно", док су у другом оба затечена лица радила "на црно".

Због утврђених прекршаја, инспектори рада су поднели 3 захтева за покретање прекршајног поступка и донели су 3 решења за отклањање утврђених недостатака.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривен је и 1 нерегистровани привредни субјект који се бави угоститељством.

Инспектор рада је одмах донео 1 решење, којим је нерегистрованом субјекту наложио да без одлагања покрене прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранио му је даље обављање делатности до испуњења за то прописаних услова.

Координирани надзори инспектора рада са инспекторима теренске контроле Пореске управе (27. и 28. октобар 2017. године)

Дана 27. и 28. октобра 2017. године, организовани су и реализовани координирани инспекцијски надзори које су вршили инспектори рада заједно са инспекторима теренске контроле Пореске управе, свако у оквиру својих надлежности.

Инспекцијски надзори су вршени у угоститељским објектима на територији Куле, Новог Сада, Ниша, Краљева, Матарушке бање, Аранђеловца,

Тополе, Неготина и Београда, а инспектори су били организовани у тимове које су чинили инспектори теренске контроле Пореске управе и инспектора рада.

Заједничким инспекцијским надзорима обухваћено је 39 угоститељских објеката, а од укупно 89 затечених лица на раду, утврдили су да је 15 лица радило "на црно" (17 % од укупног броја затечених лица), јер са тим лицима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених недостатака у области безбедности и здравља на раду донето је 12 решења, док је у области радних односа донето 5 решења и 6 налога на записник за отклањање утврђених неправилности и поднето је 5 захтева за покретање прекршајног поступка.

Ванредни, заједнички надзори инспекције рада са саобраћајном инспекцијом на такси стајалиштима у Зрењанину (11, 19. и 27. октобар 2017. године)

Дана 11, 19. и 27. октобра 2017. године, на такси стајалиштима у Зрењанину, инспектори рада Одсека инспекције рада Зрењанин, извршили су ванредне, заједничке инспекцијске надзоре са саобраћајном инспекцијом, свако у оквиру својих надлежности, при чему је инспекција рада вршила надзоре у области радних односа.

Заједничким инспекцијским надзорима обухваћено је 13 возача такси возила у 13 такси возила. Сва затечена лица су имала закључене уговоре о раду и пријаве на обавезно социјално осигурање.

Инспекцијским надзором је утврђен и 1 нерегистровани таксиста, који је одмах након извршеног надзора, до краја радног времена, инспектору рада доставио доказ да је поднео захтев Агенцији за привредне регистре да се изврши упис за обављање делатности.

Ванредни, заједнички надзори инспекције рада са саобраћајном и комуналном полицијом такси возила у Шапцу (21, 22, 27, 28. и 29. октобар 2017. године)

Дана 21. октобра од 22 часа, до 22. октобра до 03.30 часова, дана 27. октобра од 22.00 часа до 28. октобра до 03.00 часа, и 28. октобра од 22.00 часа до 29. октобра до 04.00 часа, инспектори рада Одељења инспекције рада Шабац, извршили су ванредне, заједничке инспекцијске надзоре са саобраћајном и комуналном полицијом, такси возила на територији Шапца, свако у оквиру својих надлежности.

Заједничким инспекцијским надзорима обухваћено је 8 такси возила у којима је затечено 8 возача такси возила, од којих су 4 имали закључене уговоре о раду и пријаве на обавезно социјално осигурање, а 4 лица су радила "на црно".

**Појачан, ванредни инспекцијски надзори у другој смени
у пекарама у Књажевцу - Зајечарски управни округ
(07. новембар 2017. године)**

Дана 07. новембра 2017. године, у другој смени, инспектори рада Одсека инспекције рада Зајечар, су организовали и извршили појачане, ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца чија је делатност производња хлеба, пецива и колача.

Приликом извршених инспекцијских надзора, затечено је 5 лица на раду "на црно", у 2 од 4 контролисане пекаре.

Због утврђених прекршаја, инспектори рада су против послодаваца поднели 2 захтева за покретање прекршајног поступка.

**Појачани инспекцијски надзори на територији општине Лазаревац
(09. и 13. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 09. и 13. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општине Лазаревац. Инспекцијски надзори су вршени првог дана у првој смени, а другог дана у другој смени рада, по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада за Шумадијски, Колубарски и Мачвански управни округ, који иначе не раде на територији општине Лазаревац.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 173 послодавца, од укупно 277 затечених радно ангажованих лица, 98 лица (35%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 31 захтев за покретање прекршајног поступка, издали су 3 прекршајна налога, донели су 18 решења, као и 5 налога на записник, за отклањање утврђених неправилности.

У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели 30 решења за отклањање утврђених недостатака.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривено је и 5 нерегистрованих привредних субјеката од који се 2 баве трговином, а остали пружањем фризерских услуга, пружањем козметичких услуга и угоститељством.

Инспектори рада су одмах упутили обавештење Пореској управи о раду нерегистрованог субјекта и донели су 4 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани, ванредни надзори на територији града Вршца
(14. и 17. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је 14. и 17. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији града Вршца. Инспекцијски надзори су вршени првог дана у првој смени, а другог дана у

другој смени рада, по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада за град Београд, Одељења инспекције рада за Јужнобачки управни округ, Одељења инспекције рада за Подунавски управни округ, Одељења инспекције рада за град Београд и Одсек инспекције рада за Браничевски управни округ који иначе не раде на територији града Вршца.

Приликом инспекцијских надзора који су извршен и код 129 послодаваца, од укупно 243 затечених радно ангажованих лица, 41 лице (17%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа, инспектори рада су поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, издали су 2 прекршај на налога, донели су 16 решења и 24 налога за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 51 решење са налозима за отклањање утврђених неправилности, као и 2 решења о забрани рада на месту рада.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривена су и 2 нерегистрована привредна субјекта.

Инспектори рада су одмах донели су 2 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Појачани инспекцијски надзори који су извршени у Београду, на територији општине Гроцка (20. и 22. новембар 2017. године)

Инспекторат за рад је дана 20. и 22. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општине Гроцка. Инспекцијски надзори су првог дана вршени у првој смени рада, док су другог дана вршени у другој смени рада, по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада за Јужнобанатски, Одељења инспекције рада за Подунавски управни округ и Одсека инспекције рада за Браничевски управни округ, који иначе не раде на територији општине Гроцка.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 76 послодаваца, од укупно 150 затечених радно ангажованих лица, 26 лица (17 %) је радило "на црно" јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа инспектори рада су поднели 2 захтева за покретање прекршајног поступка, издали су 1 прекршајни налог, донели су 9 решења и 19 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 23 решења за отклањање утврђених недостатака.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривена су и 3 нерегистрована привредна субјекта.

Инспектори рада су одмах донели 3 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори на територији општине Сурчин
(20. и 22. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 20. и 22. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општине Сурчин. Инспекцијски надзори су вршени првог дана у I, а другог дана у II смени рада, по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада за Сремски, Јужнобачки и Мачвански управни округ, који иначе не раде на територији општине Сурчин.

Приликом извршеног инспекцијског надзора, од укупно 191 затечених радно ангажованих лица, 63 лица (33%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 4 захтева за покретање прекршајног поступка, издали су 3 прекршајна налога, донели су 2 решење и 12 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели 37 решења за отклањање утврђених недостатака.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривено је и 10 нерегистрованих привредних субјеката од којих се 3 баве трговином, 2 пружањем фризерских услуга, 2 угоститељством, а остали се баве пружањем козметичких услуга, одржавањем и оправком моторних возила и шивењем.

Инспектори рада су одмах донели 10 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори у Београду, на територији општине Сопот
(20. и 22. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је 20. и 22. новембра 2017. године, и то првог дана у I смени рада, а другог дана у II смени рада организовао и извршио инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општине Сопот. Инспекцијске надзоре су вршили инспектори рада II Одељења инспекције рада за град Београд.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 45 послодаваца, од укупно 103 затечена радно ангажована лица, 19 лица (18%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су у области радних односа донели 4 налога на записник, за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду, донели 6 решења за отклањање утврђених недостатака.

**Појачани инспекцијски надзори у Београду, на територији општине
Барајево (20 и 22. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 20. и 22. новембра 2017. године, и то првог дана у I смени рада, а другог дана у II смени рада, организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општине Барајево. Инспекцијске надзоре су вршили инспектори рада I Одељења инспекције рада за град Београд.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 59 послодаваца, од укупно 119 затечених радно ангажованих лица, 22 лица (18%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су у области радних односа донели 4 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

**Појачани инспекцијски надзори који су извршени у Кикинди, Новом
Кнежевцу и Сенти (Севернобанатски округ)
(23. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 23. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца на територији Севернобанатског округа, у Кикинди, Новом Кнежевцу и Сенти. Инспекцијске надзоре су вршили инспектори рада Одсека инспекције рада Кикинда, као и инспектори рада Одсека инспекције рада Суботица и Зрењанин, који иначе не раде на територији Севернобанатског округа.

Приликом инспекцијских надзора које је укупно 8 инспектора рада извршило код 26 послодаваца, од укупно 45 затечених радно ангажованих лица, 4 лица (9%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 3 захтева за покретање прекршајног поступка, издали су 1 прекршајни налог, донели су 3 решења и 1 налог на записник за отклањање утврђених неправилности.

**Појачани инспекцијски надзори који су извршени
у Зајечару и Књажевцу (Зајечарски управни округ)
(23. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 23. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији Зајечарског управног округа - у Зајечару и Књажевцу. Инспекцијске надзоре су вршили инспектори рада Одсека инспекције рада Зајечар, као и инспектори рада Одсека инспекције рада Пирот, Прокупље, Лесковац и Врање, који иначе не раде на територији Зајечарског управног округа.

Приликом 81 инспекцијског надзора, које је извршило 16 инспектора рада, од укупно 172 затечена радно ангажована лица, 14 лица (8%) је

радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа и безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели 7 решења и 4 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, а издали су и 1 прекршајни налог, док су у области безбедности и здравља на раду донели 1 решење за отклањање утврђених недостатака.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривена су и 3 нерегистрована привредна субјекта од којих се 2 баве одржавањем и оправком моторних возила, а један трговином.

Инспектори рада су одмах донели су 3 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Појачани инспекцијски надзори на територији општине Ивањица (24. новембар 2017. године)

Инспекторат за рад је дана 24. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца у Моравичком управном округу - на територији општине Ивањица. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада Краљево.

Приликом 33 инспекцијска надзора, које је извршило 8 инспектора рада, од укупно 139 затечених радно ангажованих лица, 47 лица (34%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени код послодаваца у делатности угоститељства, где су код једног послодавца од укупно 5 затечених, радно ангажованих лица, 4 лица радила "на црно", док су код другог послодавца од 4 затечена радно ангажована лица, 3 лица радила "на црно". Такође, у делатности трговине, код једног послодавца су сва три затечена радно ангажована лица радила "на црно", док су код другог послодавца, од 10 затечених радно ангажованих лица, 4 лица радила "на црно". Истовремено, код послодавца чија је претежна делатност грађевинарство, 3 лица од 4 затечена радно ангажована лица, су радила "на црно", док су код послодавца који се бави резањем и обрадом дрвета, од 7 затечених радно ангажованих лица, 3 лица радила "на црно". Највише лица на раду на црно, 5 од укупно 29 радно ангажованих лица, затечено је код послодавца чија је делатност производња одеће.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 20 захтева за покретање прекршајног поступка, донели су 6 решења и 24 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су донели 6 решења за отклањање утврђених недостатака, као и 4 решења о забрани рада на месту рада.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривена су и 2 нерегистрована привредна субјекта који се баве трговином и грађевинарством.

Инспектори рада су одмах донели 2 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори
на територији Горњег Милановца
(24. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 24. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца у Моравичком управном округу - на територији Горњег Милановца. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада Ниш.

Приликом 49 инспекцијских надзора, које је извршило 12 инспектора рада, од укупно 113 затечених радно ангажованих лица, 24 лица (21%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа, инспектори рада су издали 3 прекршајна налога, донели су 10 решења, као и 2 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 3 решења за отклањање утврђених недостатака.

Надзорима су обухваћени послодавци чија је делатност угоститељство, трговина, као и такси превоз, рециклажа пластике, производња одеће и грађевинарство.

**Појачани инспекцијски надзори на територији града Ниша
(28. новембар 2017. године)**

Инспектори рада Одељења инспекције рада Ниш, су дана 28.11.2017. године у другој смени рада, вршили појачане инспекцијске надзоре код послодаваца на територији града Ниша, и то ванредне интегрисане надзоре у делатности производње хлеба, пецива и колача и ванредне надзоре у циљу утврђивања радно правног статуса радно ангажованих лица код послодаваца у делатности трговине и угоститељства.

Приликом 51 извршених инспекцијских надзора, од укупно 109 затечених радно ангажованих лица, 27 лица (25%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа, инспектори рада су поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, издали су 1 прекршајни налог, донели су 13 решења и 5 налога на записник за отклањање неправилности.

У области безбедности и здравља на раду, инспектори рада су поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, донели су 9 решења за отклањање утврђених недостатака, као и 1 решење о забрани рада на месту рада.

**Појачани инспекцијски надзори у Београду,
на територији општине Палилула
(29. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 29. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца у Београду - на територији општине Палилула. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада Крушевац, Крагујевац, Смедерево и Одсека инспекције рада Пожаревац, Јагодина и Кикинда.

Приликом 122 инспекцијска надзора, које је извршило 24 инспектора рада, од укупно 243 затечених радно ангажованих лица, 69 лица (28%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Најдрастичнији пример рада "на црно" је утврђен код послодавца који изводи радоове на градилишту у Котежу, код кога је од укупно 15 затечених радно ангажованих лица, 13 лица радило "на црно".

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 12 захтева за покретање прекршајног поступка, издали су 6 прекршајних налога, донели су 26 решење и 12 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 19 решења за отклањање утврђених недостатака.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривена су и 3 нерегистрована привредна субјекта.

Инспектори рада су одмах донели су 3 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори у Београду,
на територији општине Земун
(29. новембар 2017.године)**

Инспекторат за рад је дана 29. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца у Београду - на територији општине Земун. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одељења инспекције рада Нови Сад, Сремска Митровица, Шабац и Ваљево, који иначе не раде на територији општине Земун и града Београда.

Приликом 146 инспекцијских надзора, које је извршило 30 инспектора рада, од укупно 265 затечених радно ангажованих лица, 76 лица (29%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени код 4 послодавца чија је делатност производња хлеба, пецива и колача, где су у једној пекари сва три затечена лица радила "на црно", у другој су оба затечена лица радила "на црно", у трећој су од укупно 4 затечена лица, 3 лица су радила "на

црно", док су у четвртој пекари, од укупно 5 затечених лица, 3 лица радила "на црно".

Такође, у 5 угоститељских објеката, у којима су затечена по 2 радно ангажована лица, сва затечена лица су радила "на црно", док су у једном угоститељском објекту од укупно 4 затечена лица, 3 лица радила "на црно".

Истовремено, у једној фотокопирници и у сервису за оправку и одржавање моторних возила, затечена су по два радно ангажована лица, оба на раду "на црно", док су у једном трговинском објекту сва 3 затечена лица радила "на црно".

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 13 захтева за покретање прекршајног поступка, издали су 3 прекршајна налога, донели су 5 решење и 13 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 8 решења за отклањање утврђених недостатака.

**Појачани инспекцијски надзори код послодаваца
на територији Сремског управног округа,
у општинама Стара Пазова, Нова Пазова, Инђија и Пећинци
(29. новембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 29. новембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општина Стара Пазова, Нова Пазова, Инђија и Пећинци. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада I и II Одељења инспекције рада за Град Београд, који иначе не раде на територији Сремског управног округа.

Приликом 102 инспекцијска надзора, од укупно 186 затечених радно ангажованих лица, 20 лица (20%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа, инспектори рада су донели 11 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 8 решења за отклањање утврђених недостатака.

**Ванредни, заједнички надзори инспекције рада са саобраћајном
инспекцијом на такси стајалишту граду Зрењанину
(03, 10. и 22. новембар 2017. године)**

Дана 03, 10. и 22. новембра 2017. године, на такси стајалиштима у граду Зрењанину, инспектори рада Одсека инспекције рада Зрењанин, извршили су ванредне, заједничке инспекцијске надзоре са саобраћајном инспекцијом, свако у оквиру својих надлежности, при чему је инспекција рада вршила надзоре у области радних односа.

Заједничким инспекцијским надзорима обухваћено је 15 такси возача у 15 такси возила. Сви затечена лица су имала закључене уговоре о раду и пријаве на обавезно социјално осигурање.

**Ванредни, заједнички надзори инспекције рада са саобраћајном инспекцијом на такси стајалишту у граду Зрењанину
(16. новембар 2017. године)**

Дана 16. новембра 2017. године, на такси стајалиштима у граду Зрењанину, инспектори рада Одсека инспекције рада Зрењанин, извршили су ванредне, заједничке инспекцијске надзоре са саобраћајном инспекцијом, свако у оквиру својих надлежности, при чему је инспекција рада вршила надзоре у области радних односа.

Извршена су 4 инспекцијска надзора на такси стајалиштима у Зрењанину, и то 3 надзора ради утврђивања радно правог статуса лица која обављају послове возача такси возила и 1 инспекцијски надзор предузетника који делатност такси превоза обавља за време привременог прекида обављања делатности.

На раду су затечена 3 лица - возача који су инспектору рада ставили на увид закључене уговоре о раду и пријаве на обавезно социјално осигурање, као и решења о извршеној регистрацији делатности у Агенцији за привредне регистре.

Против предузетника који је обављао такси превоз за време привременог прекида обављања делатности од стране саобраћајне инспекције је поднет прекршајни налог, а инспектор рада је решењем наложио да без одлагања покрене прописани поступак за упис у одговарајући регистар.

**Заједнички надзори инспектора рада са санитарним инспекторима у граду Пироту
(7. новембар 2017. године)**

Дана 7. новембра 2017. године, у другој смени рада, организовани су и реализовани заједнички надзори инспектора рада Одсека инспекције рада Пирот и санитарних инспектора, код послодаваца у делатности трговине на мало у граду Пироту. Инспектори рада су вршили надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду.

Инспекцијским надзорима који су извршени код 13 послодаваца, нису утврђени недостаци у области радних односа и безбедности и здравља на раду.

**Заједнички надзори инспектора рада са санитарним инспекторима у Соко Бањи
(7. новембар 2017. године)**

Дана 7. новембра 2017. године, инспектор рада Одсека инспекције рада Зајечар, извршио је заједнички надзор са туристичким инспектором у угоститељском објекту у Соко Бањи.

Инспекцијским надзором који је вршен у области радних односа, инспектор рада није утврдио недостатке.

**Заједнички надзори инспектора рада
са саобраћајном инспекцијом и саобраћајном полицијом у Чачку
(14. новембар 2017. године)**

Дана 14. новембра 2017. године, организовани су и реализовани заједнички надзори инспектора рада Одсека инспекције рада Чачак, са саобраћајним инспекторима и саобраћајном полицијом. Контролисано је 10 такси превозника на територији града Чачка.

Извршеним инспекцијским надзорима је утврђено да су, од укупно 13 затечених радно ангажованих лица, 2 лица радила "на црно". На основу утврђеног чињеничног стања у области радних односа и безбедности и здравља на раду, инспектори рада су предузели одговарајуће мере из домена надлежности инспекције рада.

**Заједнички надзори инспектора рада
са инспекторима теренске контроле Пореске управе у Краљеву
(10. новембар 2017. године)**

Дана 10. новембра 2017. године, организовани су и реализовани заједнички инспекцијски надзори које су вршили инспектори рада Одељења инспекције рада Краљево са инспекторима теренске контроле Пореске управе, свако у оквиру својих надлежности.

Инспектори рада су вршили инспекцијске надзоре у области радних односа у угоститељским објектима на територији града Краљева.

Заједничким инспекцијским надзорима обухваћено је 5 угоститељских објеката, а од укупно 9 затечених лица на раду, утврђено је да су 2 лица радило "на црно", јер са тим лицима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа инспектори рада су донели 5 налога за отклањање утврђених неправилности и поднели су 2 захтева за покретање прекршајног поступка.

**Заједнички надзори инспектора рада са туристичким инспекторима
на територији општине Бољевац
(13. новембар 2017. године)**

Дана 13. новембра 2017. године, инспектори рада Одсека инспекције рада Зајечар, извршили су заједничке надзоре са туристичким инспекторима и са полицијским службеницима Полицијске станице Бољевац, у 6 угоститељских објеката на територији општине Бољевац.

Приликом извршених инспекцијских надзора, инспектори рада нису затекли лица на раду "на црно", а на основу утврђеног чињеничног стања, издат је 1 прекршајни налог.

**Појачани инспекцијски надзори на територији
града Зајечара и општине Књажевац - Зајечарски управни округ
(01. децембар 2017. године)**

Инспектори рада Одсека инспекције рада Зајечар су дана 01. децембра 2017. године извршили појачане инспекцијске надзоре којима су

обухватили извођаче музичког програма у угоститељским објектима у граду Зајечару и општини Књажевац.

Приликом надзора у 4 угоститељска објекта, инспектори рада су затекли укупно 17 лица која су изводила музички програм. Инспектору рада су за сва затечена лица стављени на увид одговарајући уговори о извођачком раду (делу).

**Координирани, заједнички надзори инспектора рада и инспектора теренске контроле Пореске управе, код послодаваца у Нишу
(03. децембар 2017. године)**

Сходно закљученом Споразуму о сарадњи између Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања - Инспектората за рад, и Министарства финансија - Пореске управе, дана 03. децембра 2017. године, у Нишу су организовани и реализовани координирани, заједнички инспекцијски надзори које су вршили инспектори рада заједно са инспекторима теренске контроле Пореске управе, свако у оквиру својих надлежности.

Инспекцијски надзори су вршени у угоститељским објектима и вршили су их 3 инспектора рада Одељења инспекције рада Ниш и 6 инспектора теренске контроле Пореске управе.

Заједничким инспекцијским надзорима обухваћена су 3 угоститељска објекта, а од укупно 21 лица затеченог на раду, утврдили су да је 13 лица радило "на црно" (62 %) од укупног броја затечених лица, јер са тим лицима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа донета су 2 решења за отклањање утврђених неправилности, поднет је 1 захтев за покретање прекршајног поступка и издат је 1 прекршајни налог.

**Појачани, ванредни надзори на територији Куле и Руског Крстура
(04. и 06. децембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је 04. и 06. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца на територији општина Кула и Руски Крстур, у Западнобачком управном округу. Инспекцијски надзори су вршени, по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одсека инспекције рада Суботица.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 23 послодавца, од укупно 92 затечена радно ангажована лица, 56 лица (61%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Најдрастичнији примери рада "на црно" су утврђени код 3 послодавца који се баве производњом намештаја код којих су, од укупно 56 затечених лица, 43 (77%) лица затечена на раду "на црно".

У области радних односа, инспектори рада су поднели 13 захтева за покретање прекршајног поступка, издали су 3 прекршајна налога, донели су 10 указивања и 1 решење за отклањање утврђених неправилности.

**Појачани инспекцијски надзори
на територији Пчињског управног округа
(05. децембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 05. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца на територији Пчињског управног округа - у Врању, Владичином Хану, Бујановцу и Прешеву. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их, поред инспектора рада Одсека инспекције рада Врање, вршили и инспектори рада из Одсека инспекције рада Лесковац, Прокупље, Пирот и Зајечар.

Приликом 112 извршених инспекцијских надзора, од укупно 231 затечених радно ангажованих лица, 62 лица (27%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су у области радних односа поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, донели су 25 решења и 15 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривена су и 3 нерегистрована привредна субјекта, који се баве трговином, угоститељством и пружањем услуга перионице.

Инспектори рада су одмах донели 3 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори код послодаваца
на територији општина Ковин и Ковачица - Јужнобанатски управни округ
(08. децембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 08. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општина Ковин и Ковачица, у Јужнобанатском управном округу. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их, поред инспектора рада Одељења инспекције рада Панчево, вршили и инспектори рада Одељења инспекције рада Смедерево и Одсека инспекције рада Пожаревац, Кикинда и Зрењанин.

Приликом надзора код 78 послодаваца, од укупно 121 затеченог радно ангажованог лица, 36 лица (30%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Због утврђених прекршаја у области радних односа, инспектори рада су поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, издали су 5 прекршајних налога, донели су 20 решења и 16 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 13 решења за отклањање утврђених недостатака.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривен је и 1 нерегистровани привредни субјект.

Инспектори рада су одмах донели 1 решење, којим су нерегистрованом субјекту наложили да без одлагања покрене прописани

поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су му даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Ванредни, заједнички надзори инспекције рада са саобраћајном инспекцијом такси превозника у граду Пироту
(09. децембар 2017. године)**

Дана 09. децембра 2017. године, у граду Пироту, инспектори рада Одсека инспекције рада Пирот, извршили су ванредне, заједничке инспекцијске надзоре такси превозника са саобраћајном инспекцијом, свако у оквиру својих надлежности, при чему је инспекција рада вршила надзоре у области радних односа.

Извршен је 21 инспекцијски надзор, којима су укупно обухваћена 22 радно ангажована лица, од којих су 4 лица (18%) радила "на црно", јер са тим лицима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

На основу утврђеног чињеничног стања, инспектори рада су донели 7 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривена су и 2 нерегистрована такси превозника.

Инспектори рада су одмах донели 2 решења, којима су нерегистрованим субјектима наложили да без одлагања покрену прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су им даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Ванредни надзори у угоститељским објектима у Шапцу и Лозници - Мачвански управни округ
(10. децембар 2017. године)**

Дана 10. децембра 2017. године, инспектори рада Одељења инспекције рада Шабац, извршили су ванредне инспекцијске надзоре у 3 угоститељска објекта у Шапцу и Лозници.

Извршеним инспекцијским надзорима је укупно обухваћено 20 радно ангажованих лица, од којих су 6 (30%) лица радила "на црно", јер са тим лицима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Лица на раду на црно су затечена у 2 угоститељска објекта, и то у једном 5 лица на раду "на црно" од укупно 7 затечених лица, док је у другом објекту од 8 затечених лица, 1 лице радило "на црно".

На основу утврђеног чињеничног стања, инспектори рада су предузели одговарајуће мере у оквиру надлежности инспекције рада.

**Појачани инспекцијски надзори на територији Топличког управног округа
(12. децембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 12. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији Топличког управног округа – у Прокупљу, Куршумлији, Житорађи и Блацу. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их, пред инспектора

рада Одсека инспекције рада Прокупље, вршили и инспектори рада из Одсека инспекције рада Лесковац, Врање, Пирот и Зајечар.

Приликом 89 извршених инспекцијских надзора, од укупно 163 затечених радно ангажованих лица, 26 лица (16%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су у области радних односа поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, донели су 16 решења и 4 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 2 решења за отклањање утврђених недостатака.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривен је и 1 нерегистровани привредни субјект, који се бави пружањем фризерских услуга.

Инспектори рада су одмах донели 1 решење, којим су нерегистрованом субјекту наложили да без одлагања покрене прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су му даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

Појачани инспекцијски надзори код послодаваца на територији општина Бела Црква и Ковин - Јужнобанатски управни округ (12. децембар 2017. године)

Инспекторат за рад је дана 12. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општина Бела Црква и Алибунар, у Јужнобанатском управном округу. Инспекцијски надзори су вршени у другој смени рада, по принципу тзв. "ротације", јер су их, поред инспектора рада Одељења инспекције рада Панчево, вршили и инспектори рада Одељења инспекције рада Смедерево и Одсека инспекције рада Пожаревац, Кикинда и Зрењанин.

Приликом 68 извршених надзора, од укупно 136 затечених радно ангажованих лица, 44 лица (32%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа, инспектори рада су поднели 6 захтева за покретање прекршајног поступка, издали су 2 прекршајна налога, донели су 23 решења и 15 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, док су у области безбедности и здравља на раду донели 14 решења за отклањање утврђених недостатака и поднели су 2 захтева за покретање прекршајног поступка.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривен је и 1 нерегистровани привредни субјект.

Инспектори рада су одмах донели 1 решење, којим су нерегистрованом субјекту наложили да без одлагања покрене прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су му даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори код послодаваца
на територији Алексинца - Нишавски управни округ
(12. децембар 2017. године)**

Инспектори рада Одељења инспекције рада у Нишу су дана 12.12.2017. године, у поподневним часовима, од 14.00 до 18.00 часова извршили ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа (контрола „рада на црно“) код послодаваца на територији града Алексинца, и то у трговинској, угоститељској и грађевинској делатности.

Приликом 27 извршених инспекцијских надзора, које је извршило 8 инспектора рада, од укупно 52 затечена радно ангажована лица, 20 лица (38%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа, инспектори рада су донели 9 решења са 13 мера, којима се налаже регулисање радно-правног статуса затечених лица и 4 налога на записникза отклањање утврђених неправилности.

По анонимној пријави, на путу за Алексинац, извршен је надзор код три послодавца у грађевинској делатности, код којих је затечено 9 лица на раду „на црно“ док је приликом осталих надзора затечено по 1 лице без регулисаног радно-правног статуса.

**Координирани надзори инспектора рада Одсека инспекције рада Чачак
и туристичке инспекције
(12. децембар 2017. године)**

Инспектори рада Одсека инспекције рада Чачак су дана 12.12.2017. године, извршили координиране инспекцијске надзоре у области радних односа (контрола „рада на црно“) са туристичком инспекцијом и то код 2 послодавца на територији града Чачка, а чија је претежна делатност угоститељство.

Приликом извршених инспекцијских надзора, од укупно 5 затечених радно ангажованих лица, 2 лица (40%) су радила "на црно", а након надзора, послодавци су са тим лицима закључили уговоре о раду.

**Појачани, ванредни надзори на територији Руског Крстура
(13. децембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 13. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца на територији општине Руски Крстур, у Западнобачком управном округу. Инспекцијски надзори су вршени, по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада Одсека инспекције рада Суботица.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 4 послодавца, од укупно 25 затечених радно ангажованих лица, 12 лица (48%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Најдрастичнији пример рада "на црно" је утврђен код послодавца који се бави производњом кухињског намештаја код кога су, од укупно 3 затечена лица на раду, сва 3 (100%) лица радила "на црно".

У области радних односа, инспектори рада су поднели 4 захтева за покретање прекршајног поступка и донели су 1 указивање.

Ванредни надзори на територији Сремске Митровице (13. децембар 2017. године)

Инспектори рада Одељења инспекције рада у граду Београду (укупно 4 инспектора рада) су дана 13. децембра 2017. године извршили ванредне инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији општине Сремска Митровица, у Сремском управном округу.

Приликом инспекцијских надзора који су извршени код 6 послодавца, од укупно 10 затечених радно ангажованих лица, 5 лица (50%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Најдрастичнији пример рада "на црно" је утврђен код једног послодавца (цвећарска, трговинска и каменорезачка радња) код кога су, од укупно 4 затечена лица на раду, 3 (75%) лица радила "на црно".

У области радних односа, инспектори рада су поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, донели су 1 решење о отклањању недостатака и 3 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

У области безбедности и здравља на раду, донета су 2 решења о отклањању утврђених недостатака.

Појачани инспекцијски надзори на територији Подунавског управног округа - Велика Плана (14. децембар 2017. године)

Инспекторат за рад је дана 14. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији Подунавског управног округа - у Великој Плани. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада из Одељења инспекције рада Панчево.

Приликом 11 извршених инспекцијских надзора, од укупно 25 затечених радно ангажованих лица, 6 лица (24%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су у области радних односа поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, и донели су 20 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

Инспектори рада су у области безбедности и здравља на раду донели 4 решења.

**Појачани инспекцијски надзори
на територији Јужнобанатског управног округа - Панчево
(14. децембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 14. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији Јужнобанатског управног округа - у Панчеву. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их вршили инспектори рада из одељења и одсека инспекције рада Крагујевац, Ниш, Краљево, Чачак, Смедерево и Косовска Митровица.

Приликом 169 извршених инспекцијских надзора, од укупно 312 затечених радно ангажованих лица, 61 лице (20%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су у области радних односа поднели 17 захтева за покретање прекршајног поступка, издали 4 прекршајна налога, донели су 30 решења и 24 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

Инспектори рада су у области безбедности и здравља на раду поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка и донели су 12 решења.

Приликом извршеним инспекцијских надзора, откривена су и 2 нерегистрована привредна субјекта, који се баве трговином на мало.

Инспектори рада су одмах донели су 2 решења, којим су нерегистрованим субјектима наложили да се без одлагања покрене прописани поступак за упис у одговарајући регистар и забранили даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори
на територији Јабланичког управног округа - Лесковац и Власитинце
(15. децембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 15. децембра 2017. године организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа код послодаваца на територији Јабланичког управног округа - у Лесковцу и Власитинцу. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их, поред инспектора рада Одсека инспекције рада Лесковац, вршили и инспектори рада из Одсека инспекције рада Врање, Прокупље, Пирот и Зајечар.

Приликом 96 извршених инспекцијских надзора, од укупно 215 затечених радно ангажованог лица, 32 лице (15%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су у области радних односа поднели 1 захтев за покретање прекршајног поступка, донели су 13 решења и 15 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

Извршеним инспекцијским надзорима, откривен је и 1 нерегистровани привредни субјект, који се бави производњом пекарских производа.

Инспектори рада су одмах донели су 1 решење, којим су нерегистрованом субјекту наложили да без одлагања покрене прописани

поступак за упис у одговарајући регистар и забранили су му даље обављање делатности или вршење активности до испуњења за то прописаних услова.

**Појачани инспекцијски надзори
на територији Јужнобанатског управног округа- Панчево и Пландиште
(21. децембар 2017. године)**

Инспекторат за рад је дана 21.12.2017. године, организовао и извршио ванредне, појачане инспекцијске надзоре у области радних односа и безбедности и здравља на раду код послодаваца на територији Јужнобанатског управног округа-у Панчеву и Пландишту. Инспекцијски надзори су вршени по принципу ротације, јер су их вршили инспектори рада из Одељења инспекције рада из Ниша, Краљева, Ваљева, Сремске Митровице и Зрењанина и инспектори из седишта округа из Панчева.

Приликом 102 извршена инспекцијска надзора, од укупно 197 затечених радно ангажованих лица, 32 лица (16 %) је радило на „црно“, јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их оријавили на обавезно социјално осигурање.

У области радних односа инспектори рада су донели 8 решења са 12 мера, којима се налаже регулисање радно-правног статуса затечених лица и 11 налога на записник за отклањање утврђених неправилности, а поднели су и 4 захтева за покретање прекршајног поступка.

У области безбедности и здравља на раду су донели 9 решења са 13 мера и поднели 4 захтева за покретање прекршајног поступка.

**Појачани инспекцијски надзори на територији
Пиротског управног округа-Пирот, Бела Паланка, Димитровград
(21. децембар 2017. године)**

Дана 21. децембра 2017. године извршени су појачани инспекцијски надзори у области радних односа код послодаваца на територији Пиротског управног - у Пироту, Белој Паланци, Димитровграду. Инспекцијски надзори су вршени по принципу тзв. "ротације", јер су их, поред инспектора рада Одсека инспекције рада Пирот, вршили и инспектори рада из Одсека инспекције рада Врање, Прокупље, Лесковац и Зајечар.

Приликом 79 извршених инспекцијских надзора, од укупно 221 затеченог радно ангажованог лица, 29 лица (17%) је радило "на црно", јер са њима послодавци нису закључили уговоре о раду и нису их пријавили на обавезно социјално осигурање.

Инспектори рада су у области радних односа донели су 12 решења и 8 налога на записник за отклањање утврђених неправилности.

**Појачани инспекцијски надзори код послодаваца који се баве такси
превозом на територији Ниша
(25. децембар 2017. године)**

Инспектори рада Одељења инспекције рада у Нишу су дана 25.12.2017. године вршили надзоре код послодаваца који се баве такси превозом на територији града Ниша, и то ванредне надзоре контроле рада „на црно“.

Појачани надзори извршени су у поподневним часовима, а вршило их је 6 инспектора рада и 6 комуналних полицајаца на 4 стајалишта у граду.

Том приликом укупно је извршено 14 надзора, при чему је 14 лица обухваћено надзором, од тога је 10 лица (71%) било на фактичком раду –рад „на црно“. Инспектори рада су наложили 7 мера на записнике везаних за регулисање радно-правног статуса затечених лица.

6. ОСТАЛЕ НАЈВАЖНИЈЕ АКТИВНОСТИ ИНСПЕКТОРАТА ЗА РАД

Активно учешће Инспектората за рад у раду различитих радних група

Стручни тим за сузбијање неформалног рада (рада "на црно") - Радна група за сузбијање неформалног рада

У извештајном периоду, представници Инспектората за рад су активно учествовали на састанцима и у раду Одбора за координацију инспекцијског надзора, Радне групе за безбедност објеката, Стручног тима за превоз путника и робе у друмском, водном и железничком саобраћају и Стручног тима за сузбијање неформалног рада (рада "на црно"), а који су образовани на основу Пословника о раду Координационе комисије.

Одбор за координацију инспекцијског надзора Координационе комисије коју је основала Влада Републике Србије, формирао је 7 радних група и 2 стручна тима, од којих је један Стручни тим, који предузима мере и активности за сузбијање неформалног рада (рада „на црно“), а чији је носилац активности Инспекторат за рад.

Инспекторат за рад редовно, сваког месеца, на утврђеном обрасцу, извештава Координациону комисију о раду Стручног тима за сузбијање неформалног рада (рада "на црно"). Стручни тим за сузбијање неформалног рада (рада "на црно") је организовао и реализовао координиране и заједничке инспекцијске надзоре у делатности трговине, услуга и угоститељства, а међусобном сарадњом, као и сарадњом и разменом информација са другим инспекцијама, постигнути су значајни резултати на сузбијању рада "на црно" и сиве економије.

У новом сазиву Координационе комисије, у октобру 2017.године формирано је 10 радних група, од којих је једна Радна група за сузбијање неформалног рада, која у односу на Стручни тим за сузбијање неформалног рада (рада "на црно"), у коме су поред представника инспекције рада, били и представници тржишне инспекције и теренске контроле Пореске управе, има проширен састав.

У Радној групи за сузбијање неформалног рада, којом председава директор Инспектората за рад, су, поред представника инспекције рада и представници Пореске управе - Сектора за контролу, Министарства трговине, туризма и телекомуникација - Сектора тржишне инспекције и Сектора туристичке инспекције, Министарства омладине и спорта - Одсека за инспекцијске послове у спорту, Министарства грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре - Сектора за инспекцијски надзор (републички грађевински

инспектор и републички инспектор за друмски саобраћај) , као и представници Јединице за подршку Координационој комисији, МУП и НАЛЕД .

Задаци радне групе су усклађивање, координација и унапређење инспекцијског надзора у области сузбијања неформалног рада и поводом одређених питања инспекцијског надзора, која су у делокругу две или више инспекција или чија природа захтева учешће две или више инспекција, као и других органа и организација, ради повећања свеобухватности и делотворности у постизању законитог и безбедног пословања и поступања надзираних субјеката у одређеној области, избегавања преклапања и непотребног понављања инспекцијског надзора, остварења правне сигурности, извршавања закона, делотворног управљања ризицима и унапређења услова пословања. Чланови радне групе циљеве остварују кроз сарадњу у усклађивању планова инспекцијског надзора, утврђивање програма рада радне групе, организовање и вршење заједничких инспекцијских надзора, сарадњу у вршењу самосталних инспекцијских надзора (међусобно обавештавање и размена података и искустава, указивање на примере добре праксе и други облици међусобног пружања помоћи), уједначавање инспекцијске праксе, утврђивање потребе за обукама инспектора и предузимање других одговарајућих радњи и мера ради реализације циљева.

Програм рада радне групе садржи конкретизоване задатке радне групе, у складу са усклађеним плановима инспекцијског надзора инспекција које чине радну групу. Радна група утврђује програм рада на годишњем нивоу (годишњи програм рада). Радна група спроводи годишњи програм рада кроз оперативне полугодишње и тромесечне, а по потреби, и месечне планове рада радне групе. Програм рада радне групе садржи и: показатеље помоћу којих се мери остварење циљева у одређеном периоду, задужења чланова радне групе, одређивање које радње чланови предузимају у процесу рада и сарадње, којим редоследом, у ком периоду, с којим ресурсима и очекиваним резултатима, као и друге податке од значаја.

Радна група је одржала 2 састанка (новембар и децембар 2017.године) и између осталог, сачинила Програм рада за 2018.годину.

Учешће Инспектората за рад у раду других радних група

Представници Инспектората за рад су активно учествовали у раду Радне групе за израду нацрта Закона о безбедности и здравља на раду, Радне групе за припрему вођења статистике повреда на раду , Радне групе за припрему предлога Стратегије о безбедности и здрављу на раду за период 2018-2022.година и Акционог плана за спровођење Стратегије о безбедности и здрављу на раду за период 2018-2022.година, Радне групе за израду нацрта Закона о мирном решавању радних спорова, Радне групе за израду нацрта Закона о штрајку, Радне групе за изради нацрта Закона о поједностављеним облицима радног ангажовања на сезонским пословима, као и Радне групе за израду нацрта Закона о агенцијама за привремено запошљавање.

Закључени споразуми о пословној сарадњи са Националном службом за запошљавање и Пореском управом

Споразум о пословној сарадњи који је закључен између Инспектората за рад и Националне службе за запошљавање

Инспекторат за рад и Национална служба за запошљавање су у марту 2017.године закључили Споразум о пословној сарадњи којим је формализована већ успостављена сарадња, а ради заједничких активности, пре свега, усмерених на међусобно обавештавање и размену података о запосленим и радно ангажованим лицима, као и о послодавцима.

Споразумом су дефинисана прецизна правила сарадње, а све у циљу што ефикаснијег сузбијања неформалног рада, повећања формалне запослености и смањења неформалне запослености, да би се повећао број регистрованих привредних субјеката и смањио број нерегистрованих, спречила нелојална конкуренција и омогућило запосленима да остваре права из радног односа која су им законом загарантована.

Одељења и одсеци инспекције рада у управним окрузима и граду Београду, редовно извештавају филијале Националне службе за запошљавање о лицима затеченим на раду „на црно“, јер је у претходном периоду утврђено да су поједина лица, која раде „на црно“ истовремено и корисници средстава Националне службе за запошљавање.

Споразум о пословној сарадњи који је закључен између Инспектората за рад и Пореске управе

Инспекторат за рад и Пореска управа су у октобру 2017.године закључили Споразум о пословној сарадњи у циљу ефикасног обављања послова из своје надлежности, посебно руковођени стратешким опредељењем по питању интензивирања активности у борби против сиве економије. Закључење наведеног споразума превасходно има за циљ унапређење сарадње ради међусобне размене информација и искустава, пружања помоћи и предузимања заједничких мера и радњи које су од значаја за обе стране.

Сарадња се одвија у складу са надлежностима и овлашћењима потписника Споразума, законима, подзаконским актима и интерним актима по којима поступају Инспекторат за рад и Пореска управа.

У 2017.години Инспекторат за рад и Пореска управа су благовремено и координирано планирали активности у погледу инспекцијског надзора и пореске контроле, према законом утврђеним надлежностима, за које се утврди да постоји потреба и заједнички интерес.

Сарадња се нарочито остварује у области:

- Размене информација о запосленим и радно ангажованим лицима која су по налазу Инспектората за рад затечена на раду без закљученог уговора о раду, односно другог уговора у складу са Законом о раду, као и о затеченим лицима на раду за која постоје закључени уговори о раду, односно други уговори у складу са Законом о раду, али иста нису

пријављена на обавезно социјално осигурање или пријава на обавезно социјално осигурање није извршена у законом прописаном року;

- Размене информација о запосленим и радно ангажованим лицима која се, према налазима Пореске управе, у поступцима пореске контроле, налазе на раду без закљученог уговора о раду, односно другог уговора у складу са Законом о раду;
- Размене информација о контролисаним привредним субјектима и њиховом поступању везаном за подношење пријаве на обавезно социјално осигурање у законом прописаном року за лица затечена на раду;
- Заједничких инспекцијских надзора у циљу сузбијања неформалног рада, који се односи на нерегистроване субјекте и ангажовање лица на раду без правног основа;
- Размене других информација из надлежности Инспектората за рад и Пореске управе.

Координација рада инспекције рада са другим инспекцијама у складу са Законом о инспекцијском надзору

Инспектори рада су у 2017.години вршили координиране и заједничке инспекцијске надзоре са инспекторима теренске контроле Пореске управе код послодаваца на територији Републике Србије и то пре свега, у угоститељским објектима, трговинским радњама и на бензинским пумпама за промет моторним горивима.

Такође, вршени су и заједнички инспекцијски надзори са тржишним, санитарним, туристичким, противпожарним, пољопривредним инспекторима, као и инспекторима теренске контроле Пореске управе уз асистенцију МУП и то углавном у касним ноћним сатима у угоститељским објектима.

Током 2017.године, вршени су и заједнички надзори са инспекцијом безбедности речне пловидбе и то у угоститељским објектима - на сплавовима у Београду.

Заједнички надзори инспекције рада, инспекције за контролу друмског саобраћаја и комуналне инспекције вршени су на такси стајалиштима и граничним прелазима, а контролисан је и линијски друмски саобраћај у више градова, а са инспекцијом за контролу водног саобраћаја и Пореском управом контролисани су сплавови и бродови на Сави и Дунаву. Поједини надзори су вршени уз асистенцију МУП.

На територији појединих управних округа инспектори рада су вршили заједничке надзоре са инспекторима теренске контроле Пореске управе и здравственом инспекцијом, при чему су контролисали приватне лекарске ординације

На Коридору 10 и 11, као и на другим градилиштима вршени су како заједнички, тако и координирани инспекцијски надзори са грађевинском инспекцијом.

Инспекција рада је са инспекцијом социјалне заштите током године извршила више заједничких инспекцијских контрола установа социјалне заштите.

Заједнички надзори више надлежних инспекција су вршени и у оквиру различитих туристичких манифестација, које се одржавају на територији Републике Србије.

Важно је истаћи да различите инспекције, приликом појачаних самосталних активности, размењују потребне податке и информације, а ради постизања што бољих ефеката надзора.

Обуке инспектора рада

Обука за идентификацију и превенцију злоупотребе дечјег рада (септембар - октобар 2017. године)

Представници Инспектората за рад из одељења и одсека инспекције рада у управним окрузима и граду Београду (укупно **26**), центара за социјални рад и полицијских управа учествовали су **на три планиране обуке за идентификацију и превенцију злоупотребе дечјег рада које су током септембра и октобра 2017.године одржане у Краљеву, Зрењанину и Шапцу. Наведене обуке су реализоване у оквиру пројекта Међународне организације рада под називом „Ангажовање и подршка на националном нивоу за смањење појаве злоупотребе дечјег рада“, а чији је донатор Министарство за рад Сједињених Америчких Држава.**

Сврха обуке је да се полазници упознају са основним решењима у превенцији, перцепцији и реаговању на злоупотребу дечјег рада, као и са принципима и поступцима међусекторске сарадње која ће довести до оптималног коришћења надлежности и ресурса државних институција у борби против злоупотребе дечјег рада, а са циљем ефикасне и делотворне заштите интереса деце.

Обука на тему превенције и борбе против трговине људима у сврху радне експлоатације (октобар и новембар 2017.године)

Представници Инспектората за су узели учешће у пројекту "Превенција и борба против трговине људима у Србији" – заједнички програм подршке Европске Уније и Савета Европе за западни Балкан и Турску.

Један од основних циљева пројекта јесте побољшање откривања и идентификације, као и пружање помоћи жртвама трговине људима у сврху радне експлоатације. Ради остварења наведеног циља спроведена је анализа

тренутног стања и израђен извештај о трговини људима у сврху радне експлоатације, са препорукама.

Инспекторат за рад је у наведени пројекат укључен у марту 2017.године.

У оквиру наведеног пројекта, Савет Европе је **16. и 17. октобра 2017. године** у Аранђеловцу организовао радионицу за инспекторе рада и тржишне инспекторе, на тему: **„Превенција и борба против трговине људима у сврху радне експлоатације - улога инспектора рада и тржишних инспектора“**, на којој је активно учествовало **50 инспектора рада**.

Такође, у оквиру наведеног пројекта је **23. и 24. новембра 2017.године** у Шапцу одржана још једна дводневна радионица **„Превенција и борба против трговине људима, мулти - секторска сарадња“**.

На наведеној радионици је учествовало **35 учесника** из различитих институција и организација и то инспектори рада (укупно **16**), тржишни инспектори, представници Центра за заштиту жртава трговине људима, Градског центра за социјални рад, полиције (гранична и криминалистичка), као и Национални координатор за борбу против трговине људима, тужилац, и представници невладиних организација Астра и Атина.

Обука за инспекторе рада на тему примене антидискриминационих прописа

За инспекторе рада су током новембра и децембра 2017.године у Београду, Новом Саду, Нишу и Крагујевцу одржане обуке у области примене антидискриминационих прописа, у организацији Повереника за равноправност и ОЕБС. На обукама је активно учествовало **100 инспектора рада**.

Обуке у организацији Службе за управљање кадровима

Инспектори рада су активно учествовали у обукама, које је организовала Служба за управљање кадровима Владе Републике Србије и то на тему Закона о инспекцијском надзору, новог Закона о општем управном поступку (тренинг тренера и основна обука), Закона о заштити података о личности, Закона о информацијама од јавног значаја, ефективног руковођења, елиминисања стреса, вештина презентација, јавног наступа, страног језика и др.

Учешће на различитим семинарима, радионицама и конференцијама

Семинар инспекције рада “Поступање у складу са новим подзаконским прописима у области безбедности и здравља на раду и практична примена Закона о инспекцијском надзору и Закона о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити” (април 2017.године)

У периоду од 24. до 26.априла 2017. године на Палићу је реализован тродневни семинар инспекције рада “Поступање у складу са новим подзаконским прописима у области безбедности и здравља на раду и практична примена Закона о инспекцијском надзору и Закона о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити”.

На наведеном семинару је учествовало око 150 инспектора рада, а предавачи су, поред представника Инспектората за рад били и представници Управе за безбедност и здравље на раду, Сектора за рад и запошљавање, НАЛЕД и УСАИД.

Обележавање 28. априла - Светског дана безбедности и здравља на раду и Дана безбедности и здравља на раду Републике Србије

Одлуком Владе Републике Србије ("Сл.гласник РС", бр.17/10 од 23.марта 2010.године), 28. април - Светски дан безбедности и здравља на раду установљен је и као Дан безбедности и здравља на раду у Републици Србији. Инспекторат за рад се укључио у међународну кампању промоције здравог, безбедног и пристојног рада, а у циљу наглашавања потребе за превенцијом повреда на раду и професионалних обољења, јачања трипартизма и социјалног дијалога.

Овим поводом, седиште Инспектората за рад, одељења и одсеци инспекције рада у управним окрузима и Граду Београду су организовали округле столове, гостовања у медијима и контакте са социјалним партнерима и другим институцијама које се баве пословима безбедности и здравља на раду, а ради упознавања јавности о значају примене мера безбедности и здравља на раду у складу са законом и подзаконским прописима, као и темом обележавања Светског дана безбедности и здравља на раду за 2017. годину - „ Безбедност и здравље на раду за све генерације“.

Учешће представника инспекције рада на семинару ”Стоп насиљу над женама и мушкарцима на радном месту” (септембар 2017.године)

Семинар под називом “Стоп насиљу над женама и мушкарцима на радном месту”, одржан је у Београду 08.09.2017.године, у организацији УГС “Независност” уз подршку Међународне конфедерације синдиката. Тема семинара је почетак кампање за доношење конвенције МОР о спречавању насиља над женама и мушкарцима на радном месту коју би пратиле одговарајуће препоруке.

Представник Инспектората за рад, је активно учествовао на семинару, презентујући податке Инспектората за рад везане за надзор над применом Закона о спречавању злостављања на раду, Закона о равноправности полова и Закона о раду.

Учешће представника Инспектората за рад на радионици о Програму достојанственог рада МОП за Републику Србију (септембар 2017. године)

Радионица о Програму достојанственог рада МОП за Републику Србију, одржана је у Београду дана 21.септембра 2017. године, у организацији Канцеларије МОП за Средњу и Источну Европу. Циљ радионице била је евалуација Програма достојанственог рада МОП за Републику Србију за период од 2013 до 2017. године, али и планирање новог Програма достојанственог рада за период од 2018 до 2021. године, а на основу искустава стечених кроз примену наведеног Програма за период од 2013-2017. године.

Представници Инспектората за рад, активно су учествовали на радионици, и давали предлоге и сугестије за доношење новог Програма достојанственог рада за период 2018-2021. године.

Учешће представника Инспектората за рад на скупу размене искустава и консултација на тему злоупотребе дечјег рада у Лесковцу и Новом Саду (септембар-октобар 2017.године)

Представници Инспектората за рад активно су учествовали на консултацијама на тему злоупотребе дечјег рада , које је организовао Центар за социјалну политику, у оквиру пројекта МОП -„Ангажовање и подршка на националном нивоу за смањење појаве дечјег рада“, а које су дана 26.09.2017.године одржане у Лесковцу и 3.октобра 2017.године у Новом Саду.

У оквиру процеса израде Мапе пута за сузбијање злоупотребе дечјег рада, укључујући и најгоре облике, а који је покренула Међународна организација рада (МОП), у оквиру наведеног пројекта, одржане су консултације у форми размене искустава и поред, представника Инспектората за рад, на истим су учествовали и представници градске управе, центара за социјални рад , прихватилишта за децу и невладиних организација.

Представници Инспектората за рад су дали пун допринос дискусији на тему заштите деце у ризику од изложености злоупотреби дечјег рада и развоју мера и политика за њихову пуну заштиту.

Обележавање Европске недеље безбедности и здравља на раду (октобар 2017.године)

Инспекторат за рад се у својству члана информативне мреже за безбедност и здравље на раду Републике Србије, у октобру 2017. године, активно укључио у активности предвиђене кампањом Европске агенције за

безбедност и здравље на раду везаном за обележавање Европске недеље безбедности и здравља на раду.

Инспекторат за рад је током Европске недеље безбедности и здравља на раду организовао различите активности, да би се остварио главни циљ европске кампање и да би се допринело подизању свести, послодаваца и запослених о значају улагања заједничких напора, како би се елиминисали ризици или свели на најмању могућу меру и тиме обезбедила безбедна и здрава радна места за запослене.

Такође, представници Инспектората за рад су узели активно учешће на Конференцији „Безбедност и здравље на раду у дуалном образовању“, а чији организатор је било Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања.

Семинар "Споразумно признање прекршаја" (децембар 2017.године)

Дана 07. и 08. децембра 2017.године у Новом Саду, 8 инспектора рада је активно учествовало у раду семинара у оквиру Пројекта НАЛЕД и Холандије – Споразумно признање прекршаја. На семинару су, поред инспектора рада учешће узели и тржишни инспектори и судије за прекршаје.

Семинар Савеза заштите на раду Србије (децембар 2017.године)

Представници Инспектората за рад су активно учествовали у раду семинара Савеза заштите на раду Србије, који је одржан 08. децембра 2017.године у Новом Саду.

VI састанак Клуба добре праксе у области безбедности и здравља на раду (децембар 2017.године)

Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“ АД је дана 15.децембра 2017.године било домаћин VI састанка Клуба добре праксе у области безбедности и здравља на раду, у чијем саставу су лица за безбедност и здравље на раду, која раде у великим друштвено одговорним компанијама. Представници Инспектората за рад су на позив домаћина узели активно учешће на наведеном скупу, презентујући резултате рада Инспектората за рад у 2017.години и учествујући у дискусији о проблемима из праксе у области безбедности и здравља на раду.

Завршна конференција пројекта Међународне организације рада (децембар 2017.године)

Дана 15.децембра 2017.године Канцеларија Међународне организације рада у Београду је организовала завршну конференцију у оквиру пројекта „Ангажовање и подршка на националном нивоу за смањење појаве

дечјег рада“ . Наведени пројекат је веома значајан за сузбијање дечјег рада, а инспекција рада је активно била укључена у реализацију активности на Пројекту, који је отпочео у јануару 2016.године, а завршио се у децембру 2017.године.

Поред Инспектората за рад, у пројекту су учествовали представници центара за социјални рад, МУП, Центра за заштиту жртава трговине људима, Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

На завршној конференцији, Инспекторат за рад је презентовао најважније резултате пројекта везане за сузбијање дечјег рада, а који се односе на спроводене три дводневне обуке за инспекторе рада (тренинг тренера за област дечјег рада) и представнике других институција релевантних за област дечјег рада, на тему откривања и превенције дечјег рада и борбе против трговине децом, припремљену контролну листу за вршење инспекцијског надзора из области дечјег рада, образац за ванредни инспекцијски надзор, који обухвата сва релевантна питања везана за дечји рад, Посебан протокол за инспекцију рада за заштиту деце од злоупотребе дечјег рада и Инструкцију о поступању инспектора рада приликом вршења инспекцијског надзора ради заштите деце од злоупотребе дечјег рада

Такође, на завршној конференцији је додељено 26 лаптопова за одељења и одсеке инспекције рада у управним окрузима и граду Београду.

Остала учешћа у пројектима и на конференцијама

Представници Инспектората за рад су активно учествовали у раду Комисије за доделу националних признања из области безбедности безбедности и здравља на раду.

Представник Инспектората за рад је активно учествовао у раду Управног одбора Пројекта "Превенција и борба против трговине људима у Србији" – заједнички програм подршке Европске Уније и Савета Европе за западни Балкан и Турску. Представници Инспектората за рад су активно учествовали на међународном семинару у оквиру Пројекта "Превенција и борба против трговине људима у Србији" на тему представљања Извештаја о трговини људима у области радне експлоатације, а који је одржан у Републици Македонији.

Инспекторат за рад је учествовао у различитим активностима у оквиру пројекта Међународне организације рада, „Ангажовање и подршка на националном нивоу за смањење појаве дечјег рада“.

Такође, Инспекторат за рад се одазивао и учествовао на различитим догађајима, округлим столовима, конференцијама, које су организовали НАЛЕД (Национална алијанса за локални економски развој) и USAID-Вер -Пројекат за боље услове пословања.

Информација о превентивном раду инспекције

Превентивни надзори ради заштите здравља и безбедности запослених при раду на отвореном на високим температурама ваздуха (јул – август 2017.године)

Инспекторат за рад је Саопштењем у вези са радом на отвореном, које је објављено на сајту Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и које је прослеђено медијима, апеловао на послодавце да за време трајања високих спољних температура, изнад 36°C, а нарочито у периоду од 11 до 16 часова, уколико то дозвољава процес рада, организују рад на отвореном тако да се избегне обављање тешких физичких послова и излагање запослених директном сунчевом зрачењу, а сходно Препоруци коју је донела Влада Републике Србије 2007. године.

На територији Републике Србије, због високих температура, посебна пажња је била посвећена превентивним надзорима на градилиштима и у делатности пољопривреде, а у циљу контроле примене мера безбедности и здравља на раду којима се елиминише ризик по здравље запослених при раду на отвореном на високим температурама ваздуха

Саветодавни караван

У оквиру “**Саветодавног каравана**” у периоду септембар-децембар 2017. године, у организацији Привредне коморе Београда, Привредне коморе Ниша, Привредне коморе Новог Сада, Привредне коморе Пирота и USAID-а организоване су активности: ” Дани отворених врата са инспекторима” у оквиру такозваног “ Саветодавног каравана“. Скупови су организовани у Београду, Новом Саду, Нишу и Пироту и то на тај начин, да се сваки привредник могао одредити из које области инспекцијског надзора жели разговор са надлежним инспектором. Представници Инспектората за рад су **обавили разговоре са привредницима**, и одговарали на питања из **области радних односа и безбедности и здравља на раду**.

Такође, Инспекторат за рад се одазвао позиву Америчке привредне коморе, те су инспектори рада одговарали на питања послодаваца, а која су била везана за област рада.

Пружање правне помоћи

Инспектори рада су током целе године , како путем телефона, тако и путем разговора у канцеларијама инспекције рада и одговарањем путем електронске поште запосленима, радно ангажованим лицима, послодавцима и другим заинтересованим лицима одговарали на питања из области радних односа и безбедности и здравља на раду, делујући саветодавно. Такође, на позив послодавца су реализовали службене саветодавне посете.

Одговори на питања Канцеларије за брзе одговоре

Канцеларија за брзе одговоре је у извештајном периоду Инспекторату за рад упутила **758 питања, на која је дат одговор**, при чему је већина питања представљала захтев за вршење инспекцијског надзора код послодаваца.

Поједина питања су заправо били захтеви за вршење надзора код одређених привредних субјеката, због рада „на црно“, а било је и обраћања лица, која редовно не примају зараде или примају зараде испод минималних, као и обраћања оних, којима послодавац не уплаћује доприносе и којима нису оверене здравствене књижице. С обзиром на наведено, на нека питања се може одговорати тек након извршених инспекцијских надзора, а нека питања – захтеви биће упућени на даљу надлежност Пореској управи и другим надлежним институцијама.

Путем Канцеларије за брзе одговоре било је и обраћања трудница, којима није исплаћена накнада зараде за трудничко боловање, те су њихови захтеви упућени надлежној инспекцији рада, како би се по наведеним пријавама извршио инспекцијски надзор и предузеле све законом прописане мере. Такође, било је и питања везаних за поступање инспектора рада по захтевима запослених, односно за надлежност инспекције рада, тражење савета за поступање у случајевима када је неко остао без посла, а нису му исплаћене све зараде, накнаде зарада и друга примања.

Припрема нових инструкција у циљу уједначеног поступања инспектора рада

У циљу уједначеног поступања инспектора рада, Инспекторат за рад је припремио **4 нове инструкције** и то :

- Инструкцију о вршењу инспекцијског надзора поводом смртне, тешке повреде на раду са смртним исходом , колективне и тешке повреде на раду,
- Инструкцију за вршење инспекцијског надзора у делу који се односи на спровођење поступка процене ризика и доношење акта о процени ризика,
- Инструкцију о поступању инспектора рада приликом вршења инспекцијског надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду и
- Инструкцију о поступању приликом вршења инспекцијских надзора у области радних односа и безбедности и здравља на раду, са посебним освртом на битне елементе у поступку инспекцијског надзора.

Наведене инструкције ће се примењивати од 1.јануара 2018.године. Припремљене су и Смернице за оцењивање инспектора рада, које ће се такође примењивати од 1.јануара 2018.године.

Инспекторат за рад је у циљу јачања социјалног дијалога, организовао и присуствовао састанцима са репрезентативним удружењима запослених, поред осталог и са Савезом самосталних синдиката Србије, као и са репрезентативним удружењем послодаваца, а ради ефикасније заштите права запослених. На наведеним састанцима, разматрана су најважнија питања из области радних односа и безбедности и здравља на раду ради предузимања конкретних активности у циљу сузбијања рада „на црно“ и смањења броја повреда на раду. Представници Инспектората за рад су активно учествовали у раду радионица на тему безбедности и здравља на раду које су организовали Савез самосталних синдиката Србије и УГС „Независност“ .

7. ПРЕДЛОЗИ МЕРА ЗА ПОБОЉШАЊЕ СТАЊА У ОБЛАСТИ РАДА СА АСПЕКТА ИНСПЕКЦИЈСКОГ НАДЗОРА

Побољшање рада Инспектората за рад утицаће и на побољшање стања у областима у којима инспекција рада врши надзор на територији Републике Србије, па у том смислу у 2018. години, треба:

- радити на уједначавању поступања инспектора рада у смислу да у истој правној ситуацији сви инспектори поступају на истоветан начин,
- инсистирати на адекватној казненој политици за прекршаје из ове области и по могућству утицати, осим на изрицање казне у примереном новчаном износу, и на наплати истих у циљу постизања сврхе кажњавања, што ће индиректно за последицу имати побољшање стања у области надзора,
- изградити и обезбедити обавезну примену, од стране инспектора рада, интерних упутстава и инструкција за рад и поступање инспектора рада, за поједина важна и сложена питања из домена надлежности инспекције рада,
- обезбедити оспособљавање и усавршавање знања за вршење инспекцијског надзора над применом превентивних мера за безбедан и здрав рад, утврђених новим прописима у области безбедности и здравља на раду који представљају транспоноване директиве ЕУ,
- инспекторима обезбедити прописе у области безбедности и здравља на раду, техничке прописе , стандарде и стручну литературу у области безбедности и здравља на раду, радних односа и др,
- наставити са тражењем нових начина рада који ће побољшати резултате рада по обиму, а нарочито по квалитету обављеног посла, тако да рад инспектора рада не буде подређен само броју извршених надзора,
- изнаћи могућност да инспектори рада који својим добрим радом активно утичу на побољшање стања у области безбедности и здравља на раду и радних односа буду адекватно награђени за своје ангажовање и стручни приступ према послу,

З а к љ у ч а к и предлог даљих активности

У 2017. години инспекција рада је дала свој пуни допринос правилној имплементацији радног законодавства. Степен учешћа сваког од инспектора рада понаособ је различит у зависности од индивидуалних знања и способности, делатности у којој су вршили надзоре, временаведеног на раду и других чинилаца. И поред значајних тешкоћа сви основни постављени циљеви су реализовани, али уз знатно већи напор од очекиваног.

Стање у области радних односа и безбедности и здравља на раду је на релативно задовољавајућем нивоу, ако узмемо у обзир чињенице везане за привредну активност и опште економске прилике. Деловање инспекције рада даје видљиве резултате по изабраним приоритетима. Међутим, за даље успешно функционисање неопходно је ојачати техничку подршку инспекторима рада.

Приоритет деловања инспекције рада остаје поље безбедности и здравља на раду, због неопходности веће заступљености инспектора рада у ризичнијим делатностима, како би се деловало на тренд смањивања броја повреда на раду и даље побољшање стања. У области радних односа приоритет остаје борба против рада „на црно“ и заштита основних права запослених у области рада.

План приоритета за 2018. годину у области безбедности и здравља на раду

- детаљно анализирати све пријављене повреде на раду, без обзира на њихову тежину, и са свим послодавцима код којих се током 2017. године догодило 3 или више повреда на раду, лицима за безбедност и здравље на раду и представницима запослених размотрити могућност побољшања примене мера у области безбедности и здравља на раду,
- рад инспектора рада организовати на најефикаснији начин са становишта расположивих ресурса и врста инспекцијских надзора,
- посебну пажњу посветити послодавцима у делатностима индустријске производње, грађевинарства и пољопривреде,
- наставити контакт са послодавцима код којих су вршени инспекцијски надзори у претходним годинама кроз надзоре на местима рада или превентивне активности, како би се код истих даље ширила свест о потреби континуиране примене мера за безбедан и здрав рад,
- инспекцијске надзоре усмерити на послодавце који нису били предмет надзора, те вршити интегрисане надзоре, или друге врсте надзора у зависности од броја запослених, стања у примени мера за безбедан и здрав рад, делатности којом се баве, проценом ризика,
- организовати кампање – појачане надзоре у појединим делатностима, у појединим регионима и у погледу примене појединих примарних мера за безбедан и здрав рад,
- посебну пажњу посветити општинама у којима је евидентан привредни напредак,
- реализовати координиране и заједничке надзоре са другим инспекцијама,
- послодавцима који препознају значај примене мера за безбедан и здрав рад пружити подршку и стручну помоћ у развоју унутрашњег система за контролу ризика.

**План приоритета за 2018. годину
у области радних односа**

- даље континуирано сузбијање рада „на црно“ посебно у делатностима и окрузима у којима је ова појава најраспрострањенија,
- појачати контролу нерегистрованих субјеката,
- организовање кампања ради контроле примене изабраних радно-правних института по делатностима (избор института вршити према проблемима уоченим непосредним опажањем инспектора рада и указаним проблемима из представки),
- што ефикаснији рад по представкама нарочито у погледу права осетљивих категорија запослених (труднице и породиље),
- утврђивање на нивоу Инспектората за рад већег броја врста инспекцијских надзора које одговарају потребама имплементације прописа у области рада и њихових елемената;
- веће укључивање социјалних партнера у процес решавања проблема у области рада;
- продубљивање сарадње са Министарством правде ради проналажења механизма за ефикасније окончање прекршајних поступака иницираних захтевима инспектора рада;
- што је могуће шира примена едукативних и превентивних мера, како по приоритетним, тако и по осталим делатностима;
- увођење ефикаснијих инструмената за решавање спорова у области рада;
- изналагање нових превентивних мера и активности и њихово укључивање у инспекцијске надзоре;
- успостављање ефикасне базе података Инспектората за рад и делотворног информационог система;
- реализовати координиране и заједничке надзоре са другим инспекцијама, а у циљу сузбијања сиве економије;
- повезивање информационог система са базама података привредних субјеката других органа.

В.Д. ДИРЕКТОРА

Стеван Ђуровић

8. Преглед легислативе

Национално законодавство (радни односи и безбедност и здравље на раду)

- 1) Устав Републике Србије («Службени гласник РС», број 98/06);
- 2) Закон о раду («Службени гласник РС», број 24/05, 61/05 и 54/09, 32/13, 75/14, и 113/2017);
- 3) Закон о штрајку («Службени лист СРЈ», број 29/96) («Службени гласник РС», број 101/05, 103/12);
- 4) Закон о привредним друштвима («Службени гласник РС», број 36/11, 99/11, 83/14, 5/15)
- 5) Закон о основама система образовања и васпитања («Службени гласник РС», број 72/2009, 52/2011, 55/2013, 35/2015, 68/2015, 62/2016, 88/2017);
- 6) Закон о високом образовању («Службени гласник РС», број 76/2005, 44/10, 93/2012, 89/2013 и 99/2014, 5/2015 68/2015, 87/2016, 113/17);
- 7) Закон о образовању одраслих («Службени гласник РС», број 55/13);
- 8) Закон о запошљавању и осигурању за случај незапослености («Службени гласник РС», број 71/03, 84/2004, 36/2009, 30/2010 и 88/2010, 38/2015. 113/2017);
- 9) Закон о запошљавању и професионалној рехабилитацији особа са инвалидитетом («Службени гласник РС», број 36/09, 32/2013);
- 10) Закон о пензијском и инвалидском осигурању («Службени гласник РС», број 34/03, 85/05 и 101/05, 63/06, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 108/2013, 75/2014 и 142/2014);
- 11) Закон о уплати доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за поједине категорије осигураника - запослених («Службени гласник РС», број 85/05);
- 12) Закон о доприносима за обавезно социјално осигурање («Службени гласник РС», број 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 108/13, 57/14, 68/14, 5/2015, 7/2017, 113/2017);
- 13) Закон о финансијској подршци породици са децом («Службени гласник РС», број 16/02, 115/05 и 107/09);
- 14) Закон о здравственом осигурању («Службени гласник РС», број 18/92, 26/93, 53/93, 67/93, 48/94, 25/96 и 46/98) и нови Закон о здравственом осигурању («Службени гласник РС», број 107/2005, 109/2005, 57/2011, 110/2012, 119/2012, 99/2014, 123/2014, 126/2014, 106/2015 и 10/2016);
- 15) Закон о државној управи («Службени гласник РС», број 20/92, 48/93) и нови Закон о државној управи («Службени гласник РС», број 79/05, 101/2007, 95/2010 и 99/2014);
- 16) Закон о платама државних службеника и намештеника («Службени гласник РС», број 62/06, 63/06, 115/06, 101/2007, 99/2009, 108/2013 и 99/2014);
- 17) Закон о радним односима у државним органима («Службени гласник РС», број 48/91, 39/02, 49/05, 79/2005 и 23/2013);
- 18) Закон о државним службеницима ("Службени гласник РС", број 79/05, 81/05, 83/05, 64/07, 67/07, 116/08, 104/09 и 99/2014, 94/2017);
- 19) Закон о општем управном поступку («Службени лист СРЈ», број 33/97 и 31/01 и "Службени гласник РС", број 30/10, 18/2016);

- 20) Закон о уређењу судова («Службени гласник РС», број 116/2008, 104/2009, 101/2010, 31/2011, 78/2011, 101/2011 и 101/2013, 106/2015, 40/2015, 13/2016 и 108/2016)
- 21) Закон о прекршајима («Службени гласник РС», број 65/2013, 13/2016 и 98/2016);
- 22) Кривични законик («Службени гласник РС» број 16/90, 26/91, 75/91, 9/92, 49/92, 51/92, 23/93, 67/93, 47/94, 14/95, 44/98, 10/02, 11/02, 80/02, 39/03, 88/05, 107/05, 72/09, 11/09, 121/12, 104/13 и 108/14, 94/106);
- 23) Закон о кривичном поступку («Службени гласник РС», број 72/11, 101/11, 121/12, 32/13, 45/13, 55/14);
- 24) Закон о безбедности и здрављу на раду («Службени гласник РС», број 101/05, 91/15);
- 25) Закон о заштити становништва од изложености дуванском диму («Службени гласник РС», број 30/10);
- 26) Закон о спречавању злостављања на раду («Службени гласник РС», број 36/10);
- 27) Закон о волонтирању («Службени гласник РС», број 36/10);
- 28) Закон о равноправности полова («Службени гласник РС», број 104/09);
- 29) Закон о мирном решавању радних спорова («Службени гласник РС» број 125/04, 104/09);
- 30) Закон о заштити узбуњивача ("Службени гласник РС", број 128/14);
- 31) Закон о инспекцијском надзору ("Службени гласник РС", број 36/15);
- 32) Закон о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити («Службени гласник РС», број 91/15);
- 33) Закон о начину одређивања максималног броја запослених у јавном сектору ("Сл. гласник РС", број 68/15, 81/16).

**Списак прописа
из области безбедности и здравља на раду**

- 1) Закон о безбедности и здрављу на раду («Службени гласник РС», број 101/05, 91/15);
- 2) Уредба о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима («Службени гласник РС», број 14/09 и 95/2010);
- 3) Правилник о програму начину и висини трошкова полагања стручног испита за обављање послова безбедности и здравља на раду и послова одговорног лица («Службени гласник РС», број 11/13, 57/14, 126/14, 111/15, 113/2017),
- 4) Правилник о условима и висини трошкова за издавање лиценци за обављање послова у области безбедности и здравља на раду («Службени гласник РС», број 112/13, 57/14, 102/15, 113/2017).
- 5) Правилник о поступку утврђивања испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду («Службени гласник РС», број 60/06);
- 6) Правилник о висини трошкова поступка утврђивања испуњености прописаних услова у области безбедности и здравља на раду («Службени гласник РС», број 111/13);

- 7) Правилник о начину и поступку процене ризика на радном месту и у радној околини («Службени гласник РС», број 72/06, 84/06 - исправка и 30/10, 102/15);
- 8) Правилник о садржају и начину издавања обрасца извештаја о повреди на раду и професионалном обољењу («Службени гласник РС», број 04/16);
- 9) Правилник о поступку прегледа и провера опреме за рад и испитивања услова радне околине («Службени гласник РС», број 94/06 и 108/06 – исправка, 114/14,102/15);
- 10) Правилник о евиденцијама у области безбедности и здравља на раду («Службени гласник РС», број 62/07,102/15);
- 11) Правилник о претходним и периодичним лекарским прегледима запослених на радним местима са повећаним ризиком («Службени гласник РС», број 120/07 , 93/2008 и 53/2017);
- 12) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу средстава и опреме за личну заштиту на раду («Службени гласник РС», број 92/08);
- 13) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на радном месту ("Службени гласник РС", број 21/09).
- 14) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад ("Службени гласник РС" број 23/09,123/12 и 102/15).
- 15) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу опреме за рад са екраном ("Службени гласник РС" број 106/09, 93/13).
- 16) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при ручном преношењу терета ("Службени гласник РС" број 106/09).
- 17) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању хемијским материјама ("Службени гласник РС" број 106/09 и 117/17).
- 18) Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању азбесту ("Службени гласник РС" број 108/15).
- 19) Правилник о програму начину и висини трошкова припреме и полагања испита за обављање послова координатора за израду пројекта и стручног испита за обављање послова координатора за извођење радова ("Службени гласник РС" „, број 113/13, 57/14 и 111/15).
- 20) Правилник о обезбеђивању ознака за безбедност и здравље на раду ("Службени гласник РС" ,број 95/10 и 108/17).
- 21) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вибрацијама ("Службени гласник РС" број 93/2011).
- 22) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању карциногенима или мутагенима ("Службени гласник РС", број 96/2011 и 117/2017).
- 23) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању буци ("Службени гласник РС" број 96/2011 и 78/15).
- 24) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању електромагнетном пољу ("Службени гласник РС" , број 111/15).
- 25) Правилник о садржају елабората о уређењу градилишта ("Службени гласник РС" број 121/2012 и 102/15).
- 26) Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад услед ризика од експлозивних атмосфера ("Службени гласник РС" број 101/2012 и 12/13).- нова уредба
- 27) Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад на пловилима која обављају риболов("Службени гласник РС" број 70/10).- нова уредба

- 28) Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при експлоатацији минералних сировина дубинским бушотинама ("Службени гласник РС" број 91/10).- нова уредба
- 29) Уредба о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при подземној и површинској експлоатацији минералних сировина ("Службени гласник РС" број 65/10).- нова уредба
- 30) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању биолошким штетностима ("Службени гласник РС" број 26/10, 96/10).- нови правилник
- 31) Закон о општој безбедности производа («Службени гласник РС» број 41/09);
- 32) Закон о техничким захтевима за производе и оцењивању усаглашености («Службени гласник РС» број 36/09);
- 33) Закон о тржишном надзору («Службени гласник РС» број 92/11);
- 34) Правилник о безбедности машина («Службени гласник РС» број 58/16);
- 35) Правилник о безбедности лифтова («Службени гласник РС» број 15/17);
- 36) Правилник о прегледу лифтова у употреби («Службени гласник РС» број 15/17);
- 37) Правилник о личној заштитној опреми («Службени гласник РС» број 100/11);
- 38) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при излагању вештачким оптичким зрачењима («Службени гласник РС» број 120/12, 29/13);
- 39) Правилник о превентивним мерама за безбедан и здрав рад младих („Сл. гласник РС“, бр. 102/2016) ;
- 40) Уредбу о превентивним мерама за безбедан и здрав рад при коришћењу оштрих предмета који су медицинска средства у здравственој делатности („Сл. гласнику РС“, бр. 101/2016) ;
- 41) Правилник о мерама за безбедан и здрав рад запослене жене за време трудноће, породиље и запослене која доји („Сл. гласник РС“, бр. 102/2016) ;

Прописи који ће се примењивати до доношења прописа о превентивним мерама за безбедност и здравље на раду као мере заштите на раду (правила) под условом да нису у супротности са Законом о безбедности и здрављу на раду ("Службени гласник РС" број 101/2005 и 91/15)

- 1) Правилник о посебним мерама заштите на раду на преради неметалних минерала ("Службени гласник СРС" број 2/83).
- 2) Правилник о посебним мерама заштите на раду у железничком саобраћају ("Службени гласник СРС" број 19/85).
- 3) Правилник о посебним мерама заштите на раду у црној металургији ("Службени гласник СРС" број 25/87).
- 4) Правилник о посебним мерама заштите на раду у шумарству ("Службени гласник СРС" број 33/88).
- 5) Правилник о посебним мерама заштите на раду при механичкој преради и обради дрвета и сличних материјала ("Службени гласник СРС" број 51/88).

- 6) Правилник о општим мерама заштите на раду од опасног дејства електричне струје у објектима намењеним за рад, радним просторијама и радилиштима ("Службени гласник СРС" број 21/89).
- 7) Правилник о заштити на раду при извођењу грађевинских радова ("Службени гласник РС" број 53/97) - важе одредбе које нису у супротности са Уредбом о безбедности и здрављу на раду на привременим или покретним градилиштима ("Службени гласник РС" број 14/09 и 95/10).

**Прописи који ће се примењивати до доношења прописа
о општим и посебним мерама безбедности и здравља на раду
као мере заштите на раду (правила) под условом
да нису у супротности са Законом о безбедности
и здрављу на раду ("Службени гласник РС" број 101/2005 и 91/15)**

- 1) Правилник о техничким и здравствено-техничким заштитним мерама на радовима при хемијско-технолошким процесима ("Службени лист ФНРЈ" број 55/50 - прилог број 9).
- 2) Правилник о хигијенским и техничким заштитним мерама при ронилачким радовима ("Службени лист ФНРЈ" број 36/58).
- 3) Правилник о хигијенско-техничким заштитним мерама при лучко-транспортном раду ("Службени лист СФРЈ" број 14/64).
- 4) Правилник о заштити на раду при одржавању моторних возила и превозу моторним возилима ("Службени лист СФРЈ" број 55/65).
- 5) Правилник о заштити на раду при утовару терета у теретна моторна возила и истовару терета из таквих возила ("Службени лист СФРЈ" број 17/66).
- 6) Правилник о заштити на раду и о техничким мерама за развијаче ацетилена и ацетиленске станице ("Службени лист СФРЈ" број 6/67, 29/67, 27/69 и 52/90) осим члана 31. до 42. члана 43. до 48. члана 51. до 54. и члана 55. до 58.
- 7) Правилник о заштити на раду у пољопривреди ("Службени лист СФРЈ" број 34/68).
- 8) Правилник о обезбеђивању смештаја и исхране радника односно превоза од места становања до места рада и натраг ("Службени лист СФРЈ" број 41/68).
- 9) Правилник о заштити на раду при изради експлозива и барута и манипулисању експлозивима и барутима ("Службени лист СФРЈ" број 55/69).
- 10) Правилник о посебним мерама и нормативима заштите на раду при преради и обради коже, крзна и отпадака од коже ("Службени лист СФРЈ" број 47/70).